

3/45

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

Vol. 14 } డెన్న పట్టణము 1926 వ సం॥ నవంబరు నెల 1-వ తేది సోమవారము } No 179
నంపుటము ౧౪ } శ్రీ అక్షయనామనందత్తర ఆశ్వయుజమాన బహుళ ఏకాదశి. } సంచిక ౧౭౯

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలవేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంపభాష చీటి మాచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారడోలును, పొట్లజోగొట్టును
బెబుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.

దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కాఠోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును

విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

చక్కనిడబ్బీతో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనండిపో, 6, 7 తంబుకెట్టివీడి, మద్రాసు లేక, 249 ప్రేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

కావలెను

కృష్ణాజిల్లా గుడివాడతాలూకా యలకుర్రు గ్రామములో నుండు శ్యామలా ధర్మ పాఠశాలకు ప్రధానోపాధ్యాయుని స్థానమునకు సెకండరీ ట్రైనింగువారు కావలయును. దరఖాస్తును శ్యామలా ధర్మపాఠశాలా మేనేజరు, యలకుర్రు, నిడుమోలు పోస్టు, కృష్ణాజిల్లాకు పంపవలయును.

మద్రాసు అండా నదరకమరాటా రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండు లో యిక్కా కా ర్పొ రేటు చేయబడినది)

నోటీసు

1926 సంవత్సరము నవంబరు 15 తారీఖు మొదలు బెజవాడనుండి మచిలీపట్టణమునకు పోవు నెంబరు 14, 52 బండ్లును, మచిలీపట్టణమునుండి బెజవాడకు వచ్చు నెంబరు 47, 13 బండ్లును, బెజవాడకును మచిలీపట్టణమునకు మధ్యనుండు స్టేషనులన్నిటిలోను ఆగుచు యీ దిగువ ఉదహరించిన కాలము ప్రకారము నడుచును.

బెజవాడనుండి మచిలీపట్టణమునకు వచ్చు బండ్లు

స్టేషన్లు	నెంబరు 14 పాసింజరు	నెంబరు 52 పాసింజరు
బెజవాడనుండి బయలుదేరుట	ఉదయం ౫.౦౦ 6-35	సాయంత్రం ౫.౦౦ 6-55
గుడివాడ } వచ్చుట	" " 7-51	" " 8-17
బయలుదేరుట	" " 7-58	" " 8-24
మచిలీపట్టణము వచ్చుట	" " 9-20	" " 9-45

మచిలీపట్టణమునుండి బెజవాడకు పోవు బండ్లు

స్టేషన్లు	నెంబరు 47 పాసింజరు	నెంబరు 13 పాసింజరు
మచిలీపట్టణము నుండి బయలుదేరుట	ఉదయం ౫.౦౦ 7	సాయంత్రం ౫.౦౦ 6-30
గుడివాడ } వచ్చుట	" " 8-20	" " 7-18
బయలుదేరుట	" " 8-27	" " 7-53
బెజవాడ వచ్చుట	" " 9-50	" " 9-15

శాస్త్రోక్తబోధములు! (కేటలాగు ఉచితము) గిట్టింపు ధరలే!

శ్రీ కృష్ణఆయుర్వేద ఫార్మసీ, ఏలూరు.

ఇంటి బోధములు, సుప్రసిద్ధ వైద్యులచే వాడబడుచున్నవి. క్రమముగా జేసిన ఆయుర్వేద బోధములు, ఇతర బోధముల కన్న శ్రేష్ఠమని నిరూపించుటయే మాభ్యోద్దేశము. ఏ జెంట్లకావలెను.

WANTED.

Candidates for Telegraph and Station Master's Classes. Full particulars and Railway Fare Certificate on 2 annas Stamp. 3103
Apply to:—

Imperial Teleg. Collage, Delhi.

మదనకామేశ్వరిలేహ్యము

8857 మేహము, నిక్కాక, నిస్సత్తువ కుక్కనష్టము, అతిమాత్రము మొలవాటిని హరించి బలమును, శీర్శవృద్ధిని, గలిగించుట వరప్రసాదము. 20 రు. డబ్బీ రు 1-4-0 బి. పి. 0-6-1
5.5 అంకు 40, ఆయుర్వేదసహజం, పెరివే. (ఇల్లూరు.

రతిరంజన్ గారడి 2034

ఈమందు పూర్వం నవాబులు వహారాజులు బహుభార్యులు గలవారు వాడేవారు. మనువటికన్న వాల్చు కెల్లు సంతానము నియ్యగలదు. అమృతేశ్వరిని నీచా 8-0-0 తెలుసు వాసే పోగొట్టుకొనిన కత్తి కలుగును. ద్వు 8-0-0. పెద్దబుక్కి 10-0-0
అమృతరత్నా కరం 45 బందరువీధి మద్రాసు

ఆయుర్వేదావధ రత్నా కరమ్

అపూర్వ అత్యుత్కృష్టగ్రంథము రు 2-0-0
ఆంధ్రప్రజ్యోతనావళి రు. 2. భస్మప్రకాశిక రు. 1
ఆయుర్వేద భూషణ దివ్యగర్భ
శ్రీరాధ కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి 204
పి. యమ్. పి. సి. బెజవాడ.

రత్న పురుష లేహ్యం

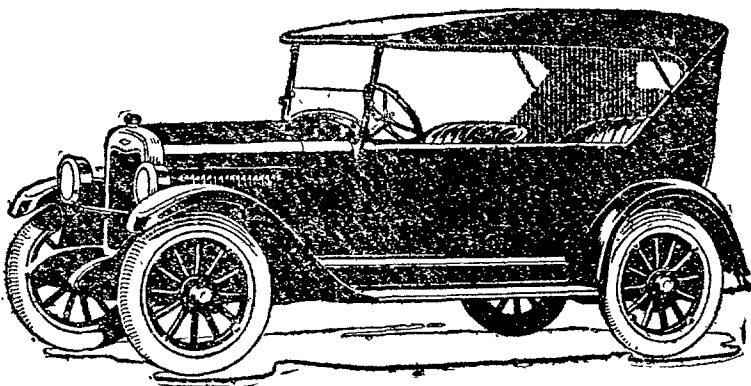
కుక్కనష్టమును పోగొట్టి బలముచేయుటయందు పొందినది. ఒకసారి నాకియించిన మిగతా తెలియదు.
డబ్బీ రు 3-4-0 బి.
(పట్టాభిరామ వైద్యశాల)
రాయనరము, తూర్పు గోదావరిజిల్లా

for Economical Transportation

శ్రేష్ఠ మైన కార్లు

తగ్గిన ధరలకు విక్రయించబడును.

5 పాసింజర్ల బెటూన్ టెర్ఫ్ల గల టూరింగు కార్లు	2725
1 టన్ను కమర్షియల్ చాఫ్ఫిస్	1700
1 టన్ను ట్రక్కు-చాఫ్ఫిస్	2200

దక్షిణ హిందూదేశమునకు ఫోల్ డిస్ట్రిబ్యూటర్లు :

సింప్సన్ అండు కో, లిమిటెడ్.,

మద్రాసు.

ఉదకమండలం.

మీనూరు పాశ్యపు వెంకటాచలపండితుల ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతములలో నొకటియగు లోకామయమార కస్తూరిమాత్రల యోగ్యతాపత్రములు

Regd TradeMark

- (1) మ. ఎస్. శ్రీనివాసన్, సాత్ స్క్రిటు తిరుక్కణ్ణ్ కోవిత్, పోస్టు కివలూరు, జిల్లా తంజావూరు, వీరు వ్రాసినది. తమరినుండి జాన్ నెలలో రప్పించిన మాత్రలు చాల గుణకారలని తెలియవచ్చియున్నవి. కావున దయచేసి 8 సీసాలు కస్తూరిమాత్రలను 2 సీసాలు గోరోజనమాత్రలను బంప ప్రార్థన.
- (2) మ. డి. వి. కస్తూరిరాజు, టైపిస్టు, ఇన్ కంపాక్సు ఆఫీస్, తిరుచినాపల్లి, వీరు వ్రాసినది. తమ లోకామయమార కస్తూరిమాత్రలను 5 సంవత్సరములనుండి వాడుచున్నాను. అవి దివ్యవధమని తెలియవచ్చినది. వాటివలన అన్ని జ్వరములు గుణము కలుగును. వెల సరసముగను, గుణ మత్యధికముగను, ఉండుటవలన మాప్రాంత్యమువారు అధికముగా దీనినే వాడుచున్నారు. ఇప్పుడు 12 సీసాలను బంపగోచున్నాను.
- (3) మ. పి. గుర్రాయుడు కేరాఫ్ బండ్ల వీరోస్వామి రావురూపేట, పోస్టువేటపాలెం, జిల్లాగుంటూరు వీరు వ్రాసినది. వెనుక తమరు పంపిన కస్తూరిమాత్రలు చాల బాగా పనిచేసినవి. గావున అ సేముల వచ్చి కొత్త చున్నారు. వెంటనే 75 సీసాలను బంపగోరుచున్నాను.
- (4) మ. వీరేశ్వర రెడ్డినూరు పోస్టు, కోలూరు, వీరు వ్రాసినది. లోకప్రఖ్యాతమైన అనేకరోగములను గుణవర్ధన గల తమ లోకామయమార కస్తూరిమాత్రల సీసా 12 ను వి. పి. శేఖర్ ప్రాధించుచున్నాను.

196

శ్రీ సీతారాఘవ వేద్యశాలా, మైసూరు.

నీతిలేని విధానము

గౌ. పాత్రోగారి పరిపాలనము ఖండింపబడుట

బి. జి. హార్మినును గారితే ప్రకటింపబడు ఇండియన్ నేషనల్ హెర్బల్ పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:—

ఎత్తైన విధానముగలించి మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు గావించిన ఉత్తరువు వారి కెంతమాత్రము గౌరవము చేయగలదు. యుటలేదు. మద్యపాన నిషేధ ప్రచారణలు కోరిన అన్నివిషయములకు ఎత్తైనాకమిటివారు ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించి యుండుట ఆశ్చర్యకరము. ఎత్తైనాకాఖి భారతీయునిచేతయందన్నపుడు పరిస్థితు లిట్లుండ మరింత ఆశ్చర్యము కలుగజేయక మానదు. క్రమముగ కల్లు సారాయి అమ్మి విషయమై నిర్బంధముల శేర్పంచిని అక్రమముగ మద్యపానములను తయారుచేసి విక్రయించుట అధికమగునని ప్రభుత్వమువారు భయపడునంతకాలము ఆతే వదలకొననలయును. ప్రజలు మద్యపాన నిషేధము కోరుచున్నారు. కాని మద్యపానమువల్ల వచ్చుచున్న ఆదాయమును వదలకొనజాలక ప్రభుత్వమువారు మద్యపాన నిషేధమై అభ్యంతరములు చెప్పుచున్నారు. ఇప్పటికైనను మద్యపాననిషేధ విధానమును అమలునం దుండుట అసాధ్యమని కమిటివారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. అక్రమముగ కల్లుసారాయి తయారగు సేమో అనుభయమువల్ల లోకలంఘన విధానము సరికాదని చెప్పబడెను. ఇప్పటికే అమ్మకపు గంటలు తక్కువగ నుండుటచే ఇంకను షాపుల సంఖ్య తగ్గించుటగాని అమ్మకము తగ్గించుటగాని అసాధ్యము. ఎత్తైనాకమిటి పథ్యలు కల్లుదుకాణముల స్వంతదారులకన్న కల్లు వ్యాపారము విషయమై ఎక్కువసానుభూతి చూపుచున్నారు. మంత్రిగారి వైఖరి ఇంకను అన్యాయముగ నున్నది. లై సెన్సు ఛార్జీలను అధికముచేయువలయునని కమిటివారుగావించిన సూచనను మంత్రిగారు నిరాకరించిరి. మద్రాసురాజధానిలో మద్యపానముల వ్యాపారమంతయు బ్రాహ్మణేతరులచేతులలో యున్నది. బ్రాహ్మణేతరుడగుమంత్రి సామాన్యప్రజల యోగక్షేమములను సరకుచేయక ధనికులగు మద్యపానవర్తకులను సంతృప్తిపరచ యత్నించుచున్నట్లు తోచుచున్నది.

అక్రమముగ మద్యపానములు తయారుచేయబడి అమ్మబడు సేమోయను భయము మద్రాసుప్రభుత్వమువారికి అధికముగ నున్నది. అమెరికాలో చట్టమునకు విరుద్ధముగ అచ్చట చట్ట రహస్యముగ మద్యపానీయములు విక్రయింపబడుచున్నవి. అందుచే అమెరికావారు మద్యపాననిషేధోద్యమమును వదలుకొనినారా? మద్యపాననిషేధము అవసరమా? దేశమునకు లాభకరమా? ప్రజలు ఆమోదించెదరా? ఇతేముఖ్యమగుప్రశ్నలు. భారతీయులలో అత్యధికసంఖ్యాకులు మద్యపాననిషేధమును సంతోషముతో ఆమోదించెదరుని నిస్సందేహము. త్రాగుడు వ్యవసాయమునకు లోబడినవారుకూడ మద్యపాననిషేధకార్యక్రమమును ఆమోదించెదరు. విదేశీయుడు అధికారియైన భారతీయుల సహజగుణములు ఆతనికి తెలియదని చెప్పవచ్చును. కాని భారతీయుడగుమంత్రి ఇట్టిహాధ్యమును ప్రకటించుటకన్న విపరీతము మరియొక్కటియండదు. ప్రజలకెంతమాత్రము ఇష్టములేకున్నను నిరంకుశాధికారులైన ప్రభుత్వమువారు త్రాగుడు శాకర్యముల శేర్పంచి మద్యపానములవ్యాపారము అవిచ్ఛిన్నముగ కొనసాగునట్లుచేయుట ఎంతయు నీతిబాహ్యమైయున్నది.

కావలెను

శ్రీశ్రీశ్రీశ్రీ

ఉడుత, ఉడుము, కొండవలస, మొసలి, చిరుతేలు, చర్మములను చిల్లరగాను, టోకుగాను విక్రయించువర్తకులు కావలెను.

వివరములకు యాదిగుప చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

డి. యస్. నాయుడు అండు కో.,

5 నందు సాపిథి పి. టి. మద్రాసు.

జీవించుటకు

ఆయువును, ఆరోగ్యమును, విశ్వమును, పొందవలెనన్న 150 పుటలు గల మా

కామశాస్త్రమును

చదువవలెను. మీరు ఉత్తరమువ్రాసిన, దానిని మీకు ఉచితముగా పంపబడును.

ఆతంకనిగ్రహఫార్మసి, 26, శ్రాష్ట్రీ, మద్రాసు. బ్రాంచి:— మెయిన్ రోడ్డు, కాకినాడ.

పానగలు మంత్రి వర్గమునకు ప్రజాప్రతినిధుల

సానుభూతి గలదా?

ప్రభుత్వసభ్యులు నామినేటెడు సభ్యుల వోట్లపై మంత్రులు ఆధారపడియుండుట

హిందూధర్మాదాయముల బిల్లు - వోటింగువివరములు

1926 సంవత్సరము ఆగస్టునెల 25 వ తేదిన హిందూధర్మాదాయముల బిల్లును గౌ. పానగలు రాజుగారు శాసనసభయందు ప్రవేశపెట్టిరి. రాబోవు సమావేశమువరకు బిల్లుపై చర్చ ఆపుదల చేయవలయునని టి. యం. నరసింహాచార్యులుగా రుపపాదించిరి. అపోజిషను వర్గమువారు ఉపపాదనమును బలపరచుచు ఈ కింది కారణములను తెలిపిరి.

- (1) ఈ బిల్లును ఆక్రమమొదటి హైకోర్టులో శ్రీమంతులు బాబులు చేయబడి యుండుటచే, హైకోర్టువారు తీర్పుచెప్పినపుడునే వారిజేతించి ఆపును తయారుచేయుట న్యాయస్థానములను ఆగోరవరచుట యగుట చేతన,
- (2) బిల్లును చక్కగ పరిశీలించి లోపములను నివారించుటకై సెలెక్టుమిటి నియమింప మంత్రిగారు ఆంగ్ల కరింపకపోవుటచేతన,

అపోజిషను వర్గమువారు బిల్లుపై చర్చ కొంతకాలము వరకు ఆపవలయునని కోరిరి. ప్రజాభిప్రాయమునకు అనుకూలమగు విధమున బిల్లును మార్చిన ఆమోదించుటకెట్టి అభ్యంతరముండదని అపోజిషను వర్గమువారు తెలిపిరి.

నరసింహాచార్యులుగారి ఉపపాదనమునకు అనుకూలముగ 30 మంది ప్రతిపూలముగ 53 మంది సమ్మతుల నొసగిరి. వీరిలో 28 మంది ప్రభుత్వసభ్యులు, నామినేటెడు సభ్యులుగ నున్నారు.

మంత్రివర్గమువారు చేసిన ఘనకార్యములలో హిందూ ధర్మాదాయములబిల్లు తయారు చేయుట ఒకటియని జప్తీనుపక్షమువారు చెప్పకొనుచున్నారు

ప్రజాప్రతినిధుల సానుభూతి లేక ప్రభుత్వసభ్యులు నామినేటెడు సభ్యుల సహాయముతో 6 సంవత్సరములు పరిపాలనము జరిగినది

ఇట్టి అక్రమపరిస్థితులను మఱి మూడు సంవత్సరములు రాష్ట్రమువారు సహించెదరా?

నవంబరు 8 వ తేదిన కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకే వోటుచేయుడు.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము

సెనెటు అభ్యర్థి

అయ్యో! నేను చిరకాలమునుండి యాంధ్రభాషాసేవను గావించుచున్నాడనుచు జూవాణియును ముద్రాక్షరశాలను స్థాపించి యందుకొంతకాలముకూడ సమృద్ధిగా నడిపి తత్ఫలమును సనేకములగు ఆముద్రిత గ్రంథముల బ్రయోజించితిని.

శతాధికగ్రంథములను రచించితిని. ఆందులో గొన్ని చుదరాను విశ్వవిద్యాలయమువారు మెట్రిక్యులేషను, యాఫ్ యే, బి. యే, ఎం. ఏ; మున్నగు తరగతులకు పఠనీయగ్రంథములుగ నియమించిరి.

1903 వ సం॥ ఇండియాగవర్నమెంటువారు నాభాషాసేవను మెచ్చి యోగ్యతాపత్రిక నొసంగియుండిరి.

క్రైస్తవమతగ్రంథమున నవనిబంధనను ఆంధ్రయన పురాణాంతిలో పద్యకావ్యముగ విరచించితిని. ఆ గ్రంథములను గాంచి మనసుక్రవర్తయగు పంచమహర్షి సార్వభౌములుగూడ విక్రీయింపబడినది.

ఆంధ్రదేశమునగల పండితప్రముఖులెల్లరును నాభాషాసేవను గ్రహించియుండిరి.

ఇప్పుడు క్రొత్త మనకాంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ మేర్పడినది. తత్ఫలమునగూడ నింకను మిక్కిలముగ భాషాసేవను గావించుకుటావలయు కలదు.

కొలన ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయముయొక్క సెనెటుకు జమిందారులైన రాబోవు ఎన్నికలలో నేనొక అభ్యర్థియై యున్నాను. నాకు ఇప్పించి యింకను మిక్కిలముగ భాషాసేవను గావించుట నా కవకాశమనీయవలెనని ప్రార్థించుచున్నాను. చిత్తఃపూరితము.

భుద్విభేయండు

రాజా మంత్రివెగడ భుజంగరావు

ఇండిపెండెంటు కాంగ్రెసు

పక్షము

మధ్యరాష్ట్రములందు ప్రచారము

రాగపూరు, అక్టోబరు 29:—ఇండిపెండెంటు కాంగ్రెసు పక్షము నేను యొక్క ప్రచారమును జేయుచు ఖండ్యాన 27 వ తేదీన వచ్చిరి. రైలువేగముచేత పురప్రముఖులు చాలమంది గలుసుకొని వచ్చిరి. లాల్ బజ్రత్రాయీగారిని డాక్టర్ కె.ఎం.పురో దీక్షిణిపాఠ్యుని. మృణాళిని కమిటీవారు సన్మానపత్రము నొసంగగా వారు దానికి తగినటుల ప్రత్యుత్తరము పంపిరి. తరువాత సాయంత్రము జరిగిన సభకుందు వారు ఉపన్యసించుచు ఇండిపెండెంటు కాంగ్రెసుపక్ష సిద్ధాంతములను కార్యక్రమమును వివరించిరి. స్వరాజ్యపక్షమువారు శాసనసభలోనికి వానిని ధ్వంసము చేయవలెనను చుట్టేళ్ళుతోబోయి ఆర్థిక, పరిపాలక శాసనసంస్కరణము లేనన జరిగిన తమ ప్రతిభ యనబాలరని చెప్పిరి. ఏదైన సంస్కరణములు జరిగినయెడల వానిలోనికి దేశక్షేమాభివృద్ధిగావించుటకై యెప్పుడు వీలైన వప్పుడు జేయుటకు ప్రవేశించినవారిదే ప్రతిభయనవలయును. స్వరాజ్యపక్షమువారిని మరల నెన్నుకొనినయెడల దేశక్షేమమునకు నష్టముగల్గునగాన వారిని మరల కేంద్రశాసనసభకును రాష్ట్రీయ శాసనసభకును యెన్నుకొనవలసినవారు విజ్ఞప్తి జేసిరి.

కాంగ్రెసు ప్రచారము

అభయంకరుగారి అభ్యుత్థాన సేవ జమ్మలూరుబజార్ గారు పెద్దసభలో నుపన్యసించుచు యొక్క దారులు కాంగ్రెసు ఆభ్యర్థులు బలవరపవలెనని యుద్దేశించిరి. నేలుబజార్ గారు డి.కె.ఎస్.ఎల్.పూర్తి ప్రత్యుత్తరమునకు తాను కాంగ్రెసు ఆజ్ఞను పాలించు కాంగ్రెసు వాదననియ్యదానిని విశ్వాసముతో నిత్యహింసితనము, నాల్గొరిచ్చి కర్మమైనవారిని కాంగ్రెసువాది యనబాలననియ్య చెప్పిరి. (అ. ప్రె.)

మదరాసు మద్యనిషేధ ప్రచారక

సంఘము

ఓటరులకు ప్రకటన

మీకు జాతీయాభివృద్ధి అవసరములేదా

కొద్ది కోజులలో ఓటరులు తమ కెవరియందు విశ్వాసము గలవో ప్రకటించ సవకాశము గల్గును. దేశములో అధిక సంఖ్యగ నున్న సామాన్య ప్రజల యభివృద్ధికై పాటుబడు అభ్యర్థులనే కంపనలెనుగాని స్వలాభము కొరకుగాని ప్రత్యేక పక్షాభిమానములతోగాని అభ్యర్థుల నెన్నుకొనరాదు. మన జాతిప్రజలు పూర్తిగా నాశనమొందకుండ కాపాడవలెనన్న వెంటనే మద్యపాన సమస్యను పరిష్కరించవలెను. మద్యపానములను కల్లు అమితముగ కీడు మే మిచ్చట వర్షింప సవసరము లేదు. ప్రభుత్వమువారి పట్టివర కనుసరించుచున్న విధానము రాబడి పొచ్చుజేసెనేగాని మద్యపానమును తగ్గించలేదు. ఎట్టి లాభమును లేని విధాన మనుసరించిన ప్రయోజనము లేదు. గవర్నమెంటు రిపోర్టులే యీ విషయమును రుజువుజేయుచున్నవి. కావున పూర్తిగా మార్పు జరుగవలసి యున్నది. సంపూర్ణ నిషేధము సాగ్యమైనంత త్వరలో అమలుజరుపుటకు తగిన యేర్పాటులు జేయ విధానమును ప్రకటించవలెను.

మీ ఓటు

అట్టి ఆశయము నెరవేర్చుటకై త్రాగుడు అలవాటును మాన్పింపవలెను. మన ప్రజలు భావి దౌస్త్వమును బనయుటకును, మన దేశము అభివృద్ధి జేందుటకును మీ ఓటు నొసంగు సంపూర్ణ నిషేధము అమలు జరుపుట కంగీకరించి త్రాగుడు దురలవాటును మాన్పించ యత్నించువారికే మీ ఓటు లివ్వ యీ రాష్ట్రములో ఓటరులందరిని కోరుచున్నాము. ఇతర రాష్ట్రములలో యీసమస్య పరిష్కరింప గొన్ని యేర్పాటులు జేయబడినను మనరాష్ట్రములో ప్రభుత్వమువారిచేట్టి ప్రాణము ననుసరింతుకో మన కిప్పటికైనను తెలియవచ్చును.

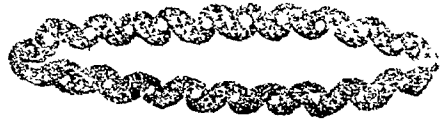
అది నిర్ణయించుట మీ చేతిలోనున్నది. మీరే బాధ్యులు. మీరు పూర్తిగా నిషేధమును కోరువారికే ఓటువేసి జాతీయాభివృద్ధికి తోడ్పడ గల్గుదురు.

అనుకూలపరచినను ఆటంకపరచినను మీ ఓటు జేయ గలదు.

సంపూర్ణ నిషేధమునకు యీదినను అభ్యర్థులు అంగీకరించిరి. కావున వారికే మీ ఓట్లు నొసంగవలెను:—

మదరాసు-సామి నెంకటాచలం చెట్టిగారు. చెంగల్పట్ట ని. ఎన్. ముద్దురంగమొదల్యారు. జనాబుమాఫీ మహమ్మదు ద. ఆర్.బి.ఎ. కంపెన్సామి పంత్వా బి. చిత్తూరు-సి. - ర్న సారథి అయ్యంగారు. కొంఠూరు నెంకటేశ్వరాజుగారు కోయంబత్తూరు- సి. వి. నెంకటరమాయ్యంగారు. నేలక మునుస్వామి గొండరు రంజాపూరు-రా. బి. కె. యస్. నెంకటరమాయ్యంగారు. ఎన్. ఆర్. సామియప్ప మదల్యారు. గుంటూరు- పి. సి. వెంకటపతిరాజు. ఒంగోలు-బి. వంసుక తిరుచినాపల్లి - బి. పొన్నయ్యపిళ్ళై తూతుకుడి- ఎ. మానిర మణిపిళ్ళై. బగ్గారి-ఎ. రంగనాథమొదల్యారు. ద. కనరా- లాదేవి భట్టాపాధ్యాయ. నెల్లూరు-కృష్ణబామమోదీయ సామెలు. మిలి కడ్రి మొహిద్దీను సామెలు కాకినాడ-సి. రామని. మయాజులుగార్లు

నవరను బంగారు గట్టిగాజులు

జత 1 కి ముహూర్త రు 4-0-0 మాత్రమే

దైముండు కట్టించుకొనుటచేత. అద్భుతమయిన తనము. అనేక రకములలో గలవు. నవరను బంగారుద గా యెన్నుకొనునూ గతే మీ కవసరము లేనియడల నవరను ప్రవాహం పొందు చావడం యిష్టమను. కొరవారిన పులిలనుగా సంపాదించు. 218

గోల్డుబేంగిల్సు మేనుపాక్చరింగ్ 18, జనరల్ ముత్తయ్యమొదలీడి, సాపుకారులు

మదరాసు రైల్వేకంపెనీ

ప్రయాణీకుల సౌకర్యమునకు సూచనలు

1926-వ సం॥ మదరాసు రైల్వే సలహాసంఘమువారు ఏప్రిల్ 25 నకు సూచనలు అనేకవిషయముల చర్చించిరి. ఈవిషయములను ముఖ్యములు:-

1, 2 తరగతిలో నిద్రపోవునపు డనుకూలముగ స్థాండి కాంతిహీనమున దీపము లుంచుట కంగీకరించిరి. త్వరలో విర్వాడు చేయబడును. రాత్రి ప్రయాణములు యెక్కువగనుండి బండ్లలో 1, 2 తరగతిలకు తైలము పైబల్ల తక్కువ టుకు నిచ్చున లక్ష్యమును.

గుంటూరు తేనాలి రేవులైలు మార్గమునందు ఇంటరు తరగతి యెక్కువ వేయబడుననియు దిశంబరునుండి వాడుక యగుటగాను 1, 2 తరగతి పైబల్ల ఇంటరునానిగ మార్చు బడుచున్నవనియు అగ్నేశులు చెప్పిరి.

అల్పాహారములు

విటారుగేళి పానెంజరు రైల్వేలో దేశీయుల అల్పాహారము లాసంగ పెట్టెలను గూర్చి చర్చ జరిగెను. అన్ని రైల్వేల యా పైట్టెల నుంచుటయందలి లాభనష్టముల విచారించినపిమ్మట మరల సంఘమువారు సూచనల తేయవలెను. దేశములకు అల్పాహారము లాసంగ పెట్టెలలో అన్నముగూడ పెట్టె నట్లు ఏర్పాటు చేయవలసి కోరగ త్రస్తుతమున్న పైట్టెలలో సదుపాయము లేనందున, యిగతందు క్రొత్త పైట్టెలు కట్టినపుడు యా విషయము గమనింపవలసియు అగ్నేశుడు చెప్పెను. ప్లాటుఫారముపై అల్పాహారములు కైలాబంకి దగ్గరకు తెచ్చి విక్రయించుట.

రిటర్ను టిక్కెట్లు

మదరాసు రైల్వేవారు నుండి కూనూరు, ఉదకమండలము వెల్లింగటను స్టేషనులకు నవంబరు, 1 వ తేదీనుండి 1927 ఫిబ్రవరి 31 వరకు 1, 2 తరగతుల 1 నెల రిటర్ను టిక్కెట్లు (రానుసాను టిక్కెట్లు) 1½ రెట్లు విక్రయించుటకు నిశ్చయించిరి.

రైజవాడ బందరు రైల్వేవేళలు నవంబరు 15 తేదీనుండి మార్చబడును. (ఆ.ప్రె.)

భార్యను చంపుట:-

శిండివనం సబుజుజుట్టిటు ఎదుట ఎన్నోరు పోలీసువారు చక్రపాణి చెట్టిపై (28) తెచ్చి నక్కనుండు భర్త తన చిన్న భార్యను హింసించి మారద్రోసిచంపిన క్రూరకథనము యెరింగించబడెను. ముద్దాయి 18 ఏండ్ల తన భార్యను గోల్పోయిన విషయము గతవారము ప్రకటించబడెను. రెండేండ్లక్రిందట వీరిరువురకు పెండ్లి నుడ్యెను. పాత్యజరుగుటకు మూడుకోజులపూర్వమువరకు పిల్ల దిండివనంలో పినతల్లియింటనుండెను. అదిమి కోక పెండ్లికి పోగింటి యెరువు తెచ్చి ఒడ్డాము ఆమెకు పెట్టిరి. అది పొవుటచే ఆమెగలమ్మ తీర్చిరి. మిగిలిన నగలు ఆత్మచేరుండెను. పండుగకు ముద్దాయి, భార్య యున్న ఆత్మయింటికివచ్చి ఆమెను విల్లుపురమునకు గొంపావరైలుకుతెచ్చెను. రాత్రి రైలుకప్పిరి. స్టేషనులో పండుకొనగ ఆమెను ముద్దాయి పినతల్లినిద్ద నున్న మిగతా నగలు తెచ్చుని వేసెనుచుండెను. ఆతరువాత తెత్తునని చెప్పెను. ఆమె వినలేదు. అంత యెరువున బయలుదేరి నడచిపోవుచు నూతిగట్టున నిలచిరి.మరల ఆతను పోజాలక వేరొకసమయమున పొడుననిచెప్పగ,ఆమెనినక నీకాకువరచెను. అంత తనకు కోపమువచ్చెను.ఆమెను నూతిలో త్రోసెననియు,వెంటనే గాబరాబుట్టి చేయవలెననుభోయి భార్య అనుపదతేదని చెప్పినట్లు ముద్దాయి కోర్టులో చెలిపెను. ద. ఆర్కాటు సెషను కోర్టు పాత్యనేరముపై కేసు మార్చిరి.

బీజే బింద్:- నీరైపోయిన కిర్యమును గట్టిపరచుటకు లోకప్రసిద్ధి చెందినది. స్వప్నమందుగాని మాత్రముతోగాని వీర్యము స్థితికునుచున్న యెడల తక్షణం నిలిపివేయును. మునలితనమును, నపుంసకత్వమును తొలగించి యానమొనండు. ఎంతటిపానని కయిను రెండుగంటలలో నరములకు తెను నిచ్చి సంసారముఖము అనుభవించునట్లు తేసి పతానములగజేయును. ఉత్తరములు రహస్యముగా నుంచబడును.

మాత్రము సీ 1-కి 2-0-0. వి. పి. చార్జి వేరు.

ఆర్య వైద్యశ్రమం,

9-1027 18, బైరాగిమఠం వీధి, మదరాసు.

ఖద్దరు ఆర్థిక విషయములు

ఒకమిత్రుని నూచనప్రకారము ఆర్థిక విషయమునుగూర్చి నేను కొంత వ్రాయించితిని. ఆగ్రంథము చాల పెరిగినది. ఖద్దరు సహాయముల తోడ్పాటువలన దానిని క్లుప్తపరచి మరల సిద్ధపరచితిని. అది యిప్పుడు చదువుట కనుకూలముగ రూపములను కలిగియున్నది. ఈవిషయము మొదటిభాగము ప్రకటింపబడెను. తక్కిన రెండుభాగములను ముందు ప్రకటింపబడును.

ఈపత్రికలో ప్రకటింపబడుచున్న ఖద్దరు రెక్కలను ఖద్దరు ప్రచారముకొరకు పనిచేయుచున్న వారందరును శ్రద్ధగా గమనించుచున్నారనితే తలచెదను. అది చాలముఖ్యమైనది. ఖద్దరు అభివృద్ధియు దానికి మరేదియును సాటికాజాలవను విషయమును దానివలన స్పష్టము కాగలదు. ఇదివరకు యిట్టి రెక్కలను పంపనివారు వెంటనే నాకు పంపించగోరెదను. (మో.క. గాంధీ ఎంగలయిండియా 21-10-26)

* గృహపరిశ్రమ రాట్టముతప్ప మరేదియు లేదు * మొదటిభాగము

రాట్టముపై నూలువడకుటవలన యిప్పుడున్న పరిశ్రమ లో దేనిగూడ నష్టము కలుగదు. అది పోటీపరిశ్రమకాదు. ఇతరపనులను చేసి అధికముగా ధనము వార్జించుచున్నవారెవరును రాట్టముకొరకు తమప్పుట్టిని మానుకొన నక్కరలేదు. కావున యితర వృత్తులవలన వచ్చునాదాయముతో నూలు వడకుట వలనవచ్చునాదాయమును పోల్చుట లోకమున మోసగించుటయే యగును.నూలు వడకుటవలన ప్రజలు ధనవంతులగుదురని ఎవ్వరు నుచెప్పటలేదు. దేశమునవ్యవసాయమున కనుబంధముగ పరిశ్రమ మరేది యును లేకపోవుట వలన దేశీయులలో మిక్కిలి హెచ్చుమంది ఆరు నెలలు పనిపోటుల లేకయుండుట తటస్థించుచున్నది. అందువలన దారిద్ర్యము దేశమున వేరునియున్నది. కోట్లకొలది ప్రజలు ఎల్లుప్పుడును అన్నాతురులై అలమటింపుచునేయున్నారు. ఈ దురవస్థను వెంటనే తొలగించుటకు తగినట్టియు ఎల్లకాలమును జరిగించుటకు సాధ్యమగునట్టియు గృహపరిశ్రమ రాట్టమొక్కటేగాని మరేదియునులేదనిమాత్రమే దానినిగూర్చి తెలుపబడెను. దానివలన కలుగు ఆదాయము మిక్కిలి తక్కువయగుట చే యీ రెండుకారణములును, కలుగకుండినచో మన జాతీయ జీవనమున రాట్టమునకు తావేయుండదు. కావున రాట్టముయొక్క విలువను సరిగా గ్రహించుటకు దేశమునందు ప్రబలియున్న దుర్భరదారిద్ర్యమును అందులకుగల కారణములను సరిగా తెలుసుకొనుటవలసదు.

దేశమునందలి ముఖ్యపరిశ్రమ లన్నియు నంతరించినవి. క్రొత్తపరిశ్రమలు బయలుదేరలేదు. పశువులు క్రమముగ బలహీనములగుచున్నవి. ప్రతివత్సరమును కాలకములు ప్రబలముగా కలుగుచున్నవి. మూడేండ్లకు వరుసగా అన్నావృష్టి కలిగిన గాని కరువుపట్టగూడదు. అట్టిచో నొక వత్సరము వర్షములు లేకపోయినంతమాత్రముననే ప్రజలముగ కరువు పట్టుచున్నదని డిగ్గిగారు వ్రాసిరి. వ్యవసాయభూములు కుటుంబములు పెరిగినకొలదిని చీలికలగా విభజింపబడుచున్నవి.వానిని అభివృద్ధిచేయుటకు వ్యవసాయదారుల కవకాశము లేకుండనున్నది. క్రొత్తరకము పనిముట్లను వ్యవసాయపద్ధతులను ఆభూములతో వినియోగింప పీలులేకుండనున్నది. అందువలన వ్యవసాయదారులలో కేదరికము మిక్కిలి అధికమైనది. ధనవంతులు వ్యవసాయదారులకు బదుల్లనిచ్చి ప్రతిచేలనే తేయనటుల నిర్బంధించుచు దానినంతవనశపరుచుకొనుచున్నారు. అందువలన ఆహారపదార్థముల ధరలు చాల పెరిగిపోవుచున్నవి. ఇట్టికారణములు చాల చేరుటవలననే దేశమున దారిద్ర్యమును సోమరితనమును చాల ప్రబలముగా నున్నది. పట్టణములలోను నగరములలోను నివసించుచున్న మధ్యవర్తియులు లాంకుపైరునుండి బట్టలను తెప్పించి గ్రామములకు హెచ్చుగా పంపుచున్నారు. పాశ్చాత్యుల పద్ధతిని మన దేశమునగూడ బట్టల విలులు మున్నగువానిని నిర్మించుటవలన కొద్దిమంది కోటికొరులగుటయు కొలది ప్రజలు చాల దరిద్రులగుటయును తటస్థించుచున్నది. వీనివలననే జీవనాధారములగు గృహపరిశ్రమ లంతరించుటగూడ తటస్థించినది.

పందొమ్మిదవతాబ్దమున మొదటి 25 ఏండ్లలోను మన దేశమునుమాచిన డాక్టరు బకనను, మాంటగొమరీ మార్చిసుగార్లు అప్పటి ఆనుహాలపైతని బాగుగా వర్ణించియున్నారు. గ్రామములను పట్టణములను సంపదతోనిండి సమృద్ధిగా నుండెను. ప్రతి గ్రామమును పట్టణమునునై చుక్కసంఘములు పనిచేయుచుండెను. సంవత్సరము పొడుగునను కోట్లకొలది తిరుకారకు

కును లక్షలకొలది నేత పనివాండ్రును. వేలకొలది రంగుల పని వాండ్రును బట్టలు చలువచేయువారికిని వడ్రంగులకును, కమ్మరులకును, యితరమైనపనులు చేయువారికిని పుష్కలముగా పని యుండెను. కోట్లకొలది రూపాయలు ఆదాయము వచ్చుచుండెను. బీహారు,వంగ, సంయుక్త, మైసూరు రాష్ట్రములలో నాధనము జనులకందరికిని సమానముగానే ముట్టుచుండెను. అవారపుడు వ్రాసిరి.

ఇప్పటికిని తెలుగుకొననలెనని 1921 జనాభా రిపోర్టునం దిటుల వివరింపబడెను. ప్రతిరాష్ట్రమునను దామహాను వ్యవసాయపు భూమి విస్తీర్ణములు వివరింపబడెను.

రాష్ట్రము-భూమికోలత యకరములు	
ఆసాము-	2.98
వంగ	3.12
బీహారు,బిరిస్సా-	3.09
బొంబాయి-	12.15
బర్మా	5.65
మధ్య,బేరార్సు-	8.48
చెన్నపురి-	5.91
సరిహద్దు (ఎన్-డబ్ల్యు-ఎస్)-	11.22
పంజాబు-	9.18
సంయుక్త-	2.51

ఇట్టి కొద్దిభూములపైనే దేశీయులలో 100 కి 72 మంది బ్రతుకుచున్నారు. వ్యవసాయపు పనులలో రైతులు తమ శక్తిసంతకు వినియోగించుటలేదు. భూములు యియ్యగలిగిన పంటనంతను యిచ్చుటలేదు. అనిగూడ ఆరిపోర్టులోనున్నది. "బ్రిటిషు బెంగాలులో 11080629 మంది కేవలము వ్యవసాయముపైనే ఆధారపడియున్నారు. ఒక్కొక్కరికి 2.215 ఎకరముల భూమిమాత్రమే కలదు. ఒకడు 2½ ఎకరముల భూమిని మాత్రమే వ్యవసాయము చేయవలసి వచ్చినచో సంవత్సరములో మిక్కిలి కొద్దికాలమే పట్టును. తొలకరితో పాలమును దున్ని విత్తనములు చల్లుటకు రైతు కొన్నిరోజులు చాల కష్టపడి పనిచేయును. మరల కోతల రోజులలో పండిన పంటను భద్రపరచుటకు పనిచేయును. సంవత్సరమున చాల నెలలతనికీ పని యేయుండదు. ప్రపంచమున గోధుములు పండు క్రమదేశములలో ఒక్కొక్క రైతుకు పెక్కు యకరములభూమి యుండును." అని బెంగాలు సెన్సుసు కమిషనరు థాంసనుగారు వ్రాసిరి. "సంయుక్త రాష్ట్రములలో రైతులకు సంవత్సరములో కొద్దికాలము మాత్రమే వ్యవసాయపు పనులు మిక్కిలి హెచ్చుగానుండును. తక్కిన నెలలలో బొత్తుగా పనియేయుండదు. ఆరోజులలో రైతులు మరే పనిని గూడ చేయరు" అని అచటి సెన్సుసు కమిషనరు ఎడయూగారు వ్రాసిరి. మధ్యరాష్ట్రములలో వర్షములు వెలసిన పిమ్మట రైతులకు మరే పని యుండదు. అని అచటి కమిషనరు హాటసుగారు వ్రాసెను. "పంజాబులో వ్యవసాయదారులకు 12 నెలలలోను దామాషాను రి నెలలు మాత్రమే పని యుండును" అని కాల్యుగ్నగారు వ్రాసెను. పంజాబులో ఒక్కొక్క రైతుకు గల భూమి కొలత 9.18 యకరములకు తగ్గుదు. అచటి నీటివసతి గూడ చాలబాగుగానే యుండును. అట్టిచో అచట రి నెలల కంటే పనిలేనపుడు మరియితర రాష్ట్రముల సంగతి చెప్పవలసినదేమున్నది?

ఈరీతిగా యీదేశమున రైతులకు సంవత్సరమున ఆరు నెలలకంటే పనిలేదని యీ యు ద్యోగులందరు ను అంగీకరించి యేయున్నారు. అందువలననే దారిద్ర్యము ప్రబలియున్నదనిగూడ వారిలో కొందరు స్పష్టముగా వ్రాసిరి. లాంకపైరులో ఒక రైతుకు 21 యకరముల భూమి యుండిననుగూడ వర్ష హేమంత ఋతువులలో వారికి మంచి ఆదాయమును కలిగించు గృహపరిశ్రమలేవైన పూర్వకాలమునందున్నట్లుండిన బాగుండును. అని ఇంగ్లాండు రూరలు యిండస్ట్రీసు అను గ్రంథమున గ్రీను వ్రాసెను. ఇటలీలో బట్టల వ్యాపారము విస్తారముగా నున్నది. (మల్బరీచెట్ల పట్టుపురుగులను పెంచుటకును) వృద్ధి నొందిన పిలుగుమండలములన్నిటిలోను వ్యవసాయదారుల స్త్రీలు ఎల్లుప్పుడును నూలువడకుచునే యుండురు. అని టూరిపుబోర్డు వారియెదుట బొంబాయిమిల్లు యజమానులు తెలిపిరి. అట్టిచో అతి వికాలముగ భారతదేశము వంటి దేశమునందు వ్యవసాయదారుల కొక అనుబంధ గృహపరిశ్రమ అవసరమని వేరుగా తెలుపవలసరమే లేదు.

అట్టిపరిశ్రమ యేదియును విషయముననే మొదటినుండి యు చాల చర్య జరుగుచున్నది. అందువలననే ఖద్దరు పరిశ్రమ యేర్పరపబడెను. ఈ పరిశ్రమ నాశమయిచువారుగూడ నీవిషయమునంగీకరింపకలేవదు. ఇట్టి ఆలోచన కలుగుటకు రాట్టమే ముఖ్యకారణమనిగూడ వారంగీకరింపలేవదు. రాట్టము భార్యమోటారుకారవంటి క్రొత్త విషయముకాదు. ఎన్నడో తప్పిపోయిన తల్లిని బిడ్డలు మరల చూడగలిగినట్లు కోట్లకొలది భారతీయులు రాట్టమును మరల కనుగొనగలిగిరి. 1900 మైళ్ల పొడుగును 1500 మైళ్ల వెడల్పును కలిగియున్న భారతదేశమునందు 88 కోట్లమంది (భారతీయులు) బిడ్డలకు యీతల్లి (ఖద్దరు) కడుపునిండుకూడును నొందినిండ బట్టను యిచ్చి కాపాడుచుండెను.

(సత్యము)

చెన్న నగరవాసుల సత్కారము

వీరవల్లి గ్రామము మీర్జాపూర్ జిల్లాలోనిది గన్న
తాలూకాలోని గ్రామము చాలాకాలమునుంచి మీర్జా
రాజుగారు వీరి యంక్కోనలు ప్రజలను మధ్య పెట్టి సే
వోటుకు దిట్టము చేసుకొన్న గ్రామము. 28-10-25 తేదీ
యంత్రం వీరవల్లి గ్రామములో సభజననిధి కార్య
నాయకు లుపన్యసించెదరని తెలిసి కోహారునాడు, శింక
డేం, రంగన్నగూడేం, అంసాపురం, తేలపూలు, చిర
పుట్టునలు, మొవ్వారిగూడేం మొదలగు గ్రామములను
మారు 500 మంది వోట్లకు దేవాలయమంటపముగల సభ స
శము కాగా కార్యక్రము ఎటుల ప్రజాశయములకొరకు
40 సంఘములనుంచి సేవశేయుచున్నదీ, ఇంగులకు వ్యతిరేక
మితవాదులు, జస్టిస్ పార్టీ వారు గవర్న మెంటుపక్షము
పనిచేయుచున్నదీ, జమీందారీ స్థానములను పరిపెట్టి
స్థానములకు జమీందార్లు అభ్యర్థులుగ నిలువబడుట మ
విషయములను శంకర శంకేశ్వరరావుగారు చెప్పుచుం
వల్లి సముదారు కొప్పాక రానుబ్రహ్మం, కర్ణం పర్వ
టయ్యగార్లు లేచి సభ జరుగసవ్వనునీన్నీ మీర్జాపూరం
గారికి సింగిత్ వోటు చేస్తామని రైతులు వాగ్దామముచే
థంగముచేసి గ్రామ విమత్యము చెడగొట్టుటకు స
వాదులు ఉపన్యసించెదరుగాన విసనివ్వమని సభలో
ముగ ప్రవర్తించుట సభి చాడించి గ్రామ మునసబు
టలో సభ జరుపబడి శ్రీయత అయ్యదేవర కాలే
పంతులుగారు కార్యక్రము నిర్ధారములను బహుగం
న్యక్తీరించిరి. జమీందారుగారి నిచ్చుబహులన వా
లెప్పదనిన్ను చెడవ నేను కార్యక్రము అభ్యర్థి కొన్ని
రయ్యచాడగారి కిచ్చెననునది, మీర్జాపూరం రాజుగారి
గల శేష్టత స్వరాజ్యవారులను మిక్కిలి తోడ్పడుట
మీర్జాపూరం రాజుగారియందు అమాయ ప్రజ్ఞ
కార్యక్రము అభ్యర్థి రిరువురు బయముగాంచుచు
గా ఇప్పు చేపకొనుట సాధించుచున్నాము.

అసాం గవర్నరు సర్ జాన్ కెరుగారు చారాపంజనం పిల్లలకు తిరిగివచ్చిరి.

రంగూను గవర్నరు సర్ జేసీలుబ్లాక్లు దంపతులతో లసి మెయిమెనుండి 30 వ తేదీ ఉదయము రంగూనుజేరిరి.

సర్ విలియం మారీసు సెంట్ రాష్ట్రముల గవర్నరు పద ని నవంబరు 10-వ తేదీన నడిపించెదరు.

పూనాలో రెండుమోటారులు కొట్టుకొని లోపలనున్న గుర్రు క్రిందబడిపోయి, చూరిసను, హువెలు అనువాకు వారి భా లు అందరకు గాయములు దెబ్బలు బాగా తగిలెను.

బొంబాయి గవర్నరుగారు సతీసమేతులై మిలిటరీ నె టరీతోను, అంగరక్షకునితోను 29వ తేదీ కుక్రవారం ప్రభు చుంకిరము జేరిరి.

అఖిలభారత క్రైస్తవాల బై న సభ 14 వ సమావేశము హర్యాననుండి ఆహ్వానించుటచేత వచ్చే సందర్భర ప్రారంభ గానే సౌజన్య సిటీఫీయిలో జరుగును.

మకవాడీ మెహతా, మణిలాలు కొంతాగారు సోజతు మునకుబోయి శత్రుంజయ ప్రచారముజేసి బై న సభలో యిరించిరి. రానున్న సభకు మంచి ఆహ్వానంఘ మేర్ప డెను.

అలహాబాదు ప్రెజిడెంట్ ఆఫీసరుగను బాయింటు మేజిస్ట్రే షనిచేసి వైద్యుని సలహాపై సెలవుపుచ్చుకొన్న బాబు బి. హుదావాలగారు 30 తేదీన 'సర్గర్నరాక్' వద్ద సరస్వ డి షనిపొయినటుల నానిటాలువార్త దెబ్బుచున్నది.

నవంబరు 5 వ తేదీ యుద్ధమునుండియును బొంబాయి కలకత్తాకు ఇండియను ఇంపీరియలు మెయిలు అని క్రా డి నడుచును. ఇందు త్వరగా బోవుటకు అన్ని షతులు ంది ఈబుడికి టిక్కెట్టు 25-8-0. రూ.

లాలా లజపత్రాయ హర్దా వైశ్వేష్టేషునంద 29 వ తే డి నువన్యసింది మధ్యరాష్ట్రములందు ప్రచారము ము ష్చుడు వారు పంజాబుకు సం. రాష్ట్రములకు బోవు

చాను రుస్తుంజీఖాన్, వైకుంఠాధాంజీభాయి పూ లాలా అను పార్శ్వయువకులద్వర ఊరాన్ అను పల్లె నుండి అహ్మల్ బందరుకు 12 మైళ్ల దూరము 5 గం డిమునులో నీదిరి. పూచికానువాలా పొట్టమీద నీదె చురుకొనెను. మధ్యలో నారింజరసము త్రాగిరి.

హోరు (పంజాబు) నవాబు ఢిల్లీలో చాలకాలమునుం డి 30 వ తేదీ చనిపోయెను. ఆయన 1920 లో షునెక్కును. తండ్రి సర్ అమీరుద్దీను అహమ్మదు క్షనే పరిపాలనము నొప్పించి యింకను బ్రతికియుండ ంది విచారకరముగనున్నది. అంత్యకర్మ ఆఉదయమే

పు 'మలోజా' పి. అంతు ఓ. మెయిలుస్టీమరు మా 30 వ తేదీ ఉదయం 7-30 కు దిగెను. పి. అంతు డి ప్రెయిసులో బోవు ప్రయాణీకులు లండనులో డియంత్రిం చేరెదరు. మెయిలు స్పెషలు టపా డి ఆదివారం ఉదయం బర్మాదాయగను.

వల్మిండియను స్టీమరు 28 గురువారము లండనులో డిజనుకు అను స్టీమరు లండను, మార్షల్స్ టపాతో డి 30 వ తేదీ బయలుదేరెను. ఇది ఏడెనులో డి, మోరియా కలదిచ్చును.

గోరల్లెను కాలిఫోర్నియా లివర్పూలునుండి బొం బు 30 వ తేదీ బయలుదేరెను.

శ్రీశైలరైను యన్. యన్. ఆల్ఫ్రెస్ నూయజానుండి డుట్టుములుదేరెను. బొంబాయికి 6 వ తేదీ వచ్చును.

సెంట్రల్ 'వార్నినా' 30 వ తేదీన ప్రయాణీతో డి మి నూయి చేరెను.

చూ 30 నుండి 'కారగోలా' గూడ జేరెను.

న్యాయస్థానవార్తలు భారీరీచేసి మోసగించుట

నాల్గువత్సరముల కఠినశిక్ష

చెన్నపురి మోకోర్టు క్రిమినలు సెషన్సు ఈ దినమున న్యాయమూర్తి వాలసుగారి అధ్యక్షతక్రింద ప్రారంభమైనపు డు ఒక విచిత్రముగ మోసపుకేసు ప్రధమమున విచారణ కు వచ్చెను.

ఈ కేసు ముద్దాయిజేరు చునిలాలు. ఇరవీకి మోహను చంద్రు అని పేరుగూడ గలడు. జూను 19 వ తేదీన ముద్దాయి చైనా బజారులో పెద్ద వర్తకుడగు పరమగారివద్దకు జని తాను మణిలాలు అందు కంపెనీ వారి యేజెంటునని చెప్పి వారి వద్ద నుండి రు 72 లు వెలగల సబ్బులను తీసుకొనెను. ఆసబ్బులకు పోచ రు నడుగగా, మణిలాలు కంపెనీలో గుమాస్తాయగు హరాం చంద్రు అనుజేరుతో సంతక మొనర్చి ఇచ్చెను. మరునా డున యము పరమగారు డబ్బుకొరకు బిల్లును వోచరును పంపగా నీ మోసము బయలుప డెను.

ముద్దాయి తాను సేరస్తుడను గానని వాదించెను. పరమ గారివద్దనుండి సబ్బులను దీసుకొనినవిషయము నిజమేననిమాత్ర మంగీకరించెను.

మగ్గురు సాక్షులు సాక్ష్య మొసగినపిదప జూరీ ముద్ద యి దోషియని ఏకగ్రీవముగ నిర్ణయించెను. న్యాయమూర్తి సద రు నిర్ణయము నంగీకరించి ముద్దాయికి నాల్గు వత్సరముల కఠిన శిక్షను విధించెను.

* * *

తాలూకాబోర్డు ఎన్నికలదావా

న్యాయమూర్తి సుంపరము చెట్టిగారియెదుట, శివకాశి తాలూకాబోర్డు క్రి. రి. పిటిషను యీదనమున విచారణకు వచ్చెను.

దేశికఅయ్యంగారు, రామనాడు సబార్డినేటు కోర్టు వారి తీర్పుపైనే డివిజను పిటిషనుదెచ్చిరి. తానును, కుమార స్వామి రాజాగారును సక్రమముగ శివకాశి తాలూకాబోర్డు నకు ఎన్నుకొనబడినట్లు ప్రకటింపవలెననియు ఎన్నికలకు నిల చిన అభ్యర్థులలో మిగిలిన మగ్గురును తమనామినేషనులను ఏకు మలై జమీందారుచేతి కిచ్చిరి గాని, ఎన్నికల నడుపుటకు ప్ర త్యేకముగా నియమింపబడిన అధికారి కొనగలేదనియు, అం దుచే నానామినేషనులు చెల్ల సేరవనియు వీరివాదన.

కుమారస్వామి రాజాగారుగూడ క్రింది కోర్టుతీర్పున కాక్షేపణను దెలుపుచు అప్పీలుజేసిరి. ప్రస్తుతము క్రిందికోర్టు తీర్పుప్రకారము ఎన్నికలన్నియు తిరిగి జరుగవలెననియు, కాని తనయెన్నిక నెవ్వరును ఆక్షేపించలేదు గనుక, కోర్టువారు తన యెన్నికను రద్దుజేయుటకుగాని, తనస్థానమునకు తిరిగి ఎన్నికల జరుపవలెనని యుత్తరువు జేయుటకుగాని అధికారము లేదని వీరివాదన.

న్యాయమూర్తి కేసును 10-వ తేదీకి వాయిదావేయుచు ఈలోగా ప్రతివాదులకు నోటీసునంపుట కు తీర్పునొసర్చిరి. సబార్డినేటు కోర్టువారు, తిరిగి ఎన్నికలజరుపుటకు గావించిన యు త్తరువుగూడ నిలిపియుంచబడెను.

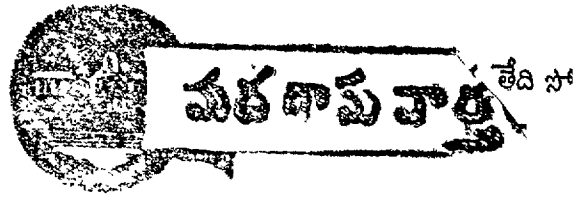
* * *

పంగారపు బిళ్లను దొంగిలించుట

క్రిమినలు సెషన్సునం దీదినమున విచారింపబడిన రెండ వ కేసునందు పొన్నుసామి అనువతనిపై దొంగతనమొనర్చెనని సేరమారోపింపబడెను. బీఫ్ ప్రెసి డెన్సీ మేజిస్ట్రే టెగారీకేసును విచారించి సెషన్సునకు కమిటిజేసిరి.

ఆగస్టు 30 వ తేదీ సాయంత్రము రాజమ్మ అనునామె యు భర్తయు, అల్లుడు మనుమరాలు సెంట్రలు స్టేషనునుండి మూరు మాల్కెటువైపునకు వెళ్లుచుండిరి. వీరు గోదావరిజిల్లా నుండి వచ్చిరి. వీరట్లు వెళ్లుచుండగా, ముద్దాయి చంటిబిడ్డ మొలనున్న బంగారపు బిళ్లను క త్తిరించి లాగుకొని పారిపోయె ను. ఇంతలో వా బిడ్డయు రాజమ్మ మొడలగువారును కేకలు వేయగా ముద్దాయి పరుగెత్తుచుండ పట్టుకొనబడెను. ముద్దాయి న్యాయవాదిని పట్టుకొనలేదుగాని, తానే సాక్షులను క్రాసు పరీక్ష జేసెను. విచారణ ముగిసినపిదప జూరీవారు ఏకగ్రీవము గ ముద్దాయి దోషియని నిర్ణయించిరి.

న్యాయమూర్తి సదరునిర్ణయముతో నేకీభవించి తీర్పు చెప్పుచు ముద్దాయి ఇబవరకు 7 పర్యాయములుదొంగతనపుసేర ములకు శిక్షింపబడెననియు ఇంకను బుద్ధి రా లేదనియు నుడు వుచు, అయిదువత్సరముల కఠినశిక్షను విధించెను.

అంబత్తూరువద్ద నొకరు, తిరువళ్ళూరువద్ద నొకరు రైలు క్రింద పడి చనిపోయిరి.

తెప్పడునోట్లు పట్టునడుట:—తెనాలి వాస్తవ్యు లగు రామదాసు అను 48 ఏండ్లవాడు మైలాపూరులో నొక హోటలునందు 2 నూరురూపాయల నోట్ల తిప్పడు ముద్రగలవి యిచ్చినందుకు పోలీసువారు పట్టుకొనిరి.

పరామర్శ సభ:—ఇండియను క్రిష్టియను టెంప లెస్సు సంఘమువారు రాయపేట ఎం. ఎం. సి. ఎ. భవనము నందు ది. బ, నారాయణస్వామి చెట్టిగారి అధ్యక్షతక్రింద సభ జరిపి, నునిపిలు కాన్సిలరు డి. శ్రీనివాస నాయకరు మరణించి నందుకు విచారము దెబ్బును తీర్మానించిరి.

ఆదిద్రావిడులసభ :—మూలకొత్తలం ఆదిద్రా 30-వ తేదీన సాయంకాలము 6 గ. ఆర్. రంగస్వామి దాసుగా రి అధ్యక్షతక్రింద జరిగెను. సంఘముయొక్క రాజకీయస్థితిని గూర్చి చర్చించిరి. వరదరాజ భాగవతరు ఎ. కొల్లెర పండి తులూ, పట్టాభిరామను గారు, విద్యాత్ మునుస్వామిశైలగాల్లు ఉపన్యసింఁచిరి ఆదిద్రావిడకేంద్రసభ స్థాపించినందులకు సం తనము దెప్పిరి. ఈ సభయందు మదరాసులోనున్న రెండుసభలు కలయింపఁదేగాక, రాష్ట్రములోనున్న ఆదిద్రావిడసభ లన్నిం డితో కలసియుండును. క్షీర ప్రాయునందు నాలుగో విదో సభ లున్నందున కేంద్రసభవారు ప్రతిజిల్లాలోను ఒకసభ స్థాపించ వలెననియు, కేంద్రసభకు స్వంతగృహ ముండవలెననియు దెప్పిరి. కాసవసభకు సన్మూలగ రా. సా. ఎం. సి. మధురైపిల్లె, ఎ. జి. వాసు శేషపిల్లె, రా. సా. ధర్మలింగంపిల్లె, ఎ. శివరాజు గార్లకు నియమించుట మంచిదని నూచించిరి

రాకపోకలు:—గౌ|| సర్. ఎ. పి. పాత్రోగారు శరీవారం రాత్రి బరంపురం బోయిరి. పర్లాకిమిడిరాజాగారు, రాయలు కవిమరు సభ్యులు నేకుదయము మదరాసు వచ్చిరి. రాత్రి పర్లాకిమిడి బోయెదరు.

సర్. ఆర్. వెంకటేశ్వం నాయుడుగారు, సర్ చా. ఇన్నగారు, భార్య, కె. బలరామయ్యగారు గౌ|| స్వా. మ. రవ్వగారు, మేజరు నికొల్సుగారు (సిలోనులేబరు కవిమరు) పి. ఎల్. మారుగారు, మోబ్బుపర్తిగారు నేకు ద య ము వచ్చిరి.

డబ్బు. వోజనుగారు, నూకరేగారు, న్యవసాయశాఖా ఉద్యోగులు శరీవారమురాత్రి కోయంబతూరు బోయిరి.

ప్రాన్సీ ఫిట్టరాలుగారు, ఫారెస్టు రీసర్చి ఇన్స్టిట్యూటు ఉద్యోగి ఓపల్కొడులో రంపపులులు చూచుటకై నేడుద యము డేరాడూనునుండి వచ్చిరి.

1925 సిక్కు గురుద్వారా చట్టము ప్రకారము హక్కు లను నిర్ణయించుటకు లాహోరు మోకోర్టు ఆజీషనులు జడ్జి జస్టిసు జే. కొల్లెప్పిం అధ్యక్షతను, సియాల్కోట జిల్లాజడ్జిగ పనిజేయుచున్న లాలా మున్నాలాలుగారు, లాహోరు మో కోర్టు అడ్వొకేటు సర్దార్ ఖరనసింగుగారలు సభ్యులుగ తీర్పు రుని నియమించుచు 30-వ తేదీన లాహోరు గెజెట్టులో ఎన్సీ) ఆర్డినరీ ప్రచురింపబడెను.

రెస్పాన్సివు సహకారప్రచారము

రెస్పాన్సివులకు ప్రభుత్వమువారికి భేదమేమి నాగపూరు. నవం 1:—ఇదట రెస్పాన్సివు సహకార పక్ష అభ్యర్థులు నిన్నరాత్రి పెద్దసభలో నువన్యసిందుడు కాం గ్రెసు కార్యక్రమమును ఖండించి సంస్కరణములను విలువయు న్నంతవరకు పనిజేయవలెననిరి. ప్రభుత్వమువారును వాయను మంత్రివర్గమును నిర్బంధి సంస్కరణముల పనిజేయగోరుటవలన వారికి రెస్పాన్సివులకు భేద మేమైన గలదాయని డాక్టరు భేరు కాంగ్రెసుఅభ్యర్థి అడిగెను. డాక్టరు పరంజి ప్రైవేటుత్తరముచ్చు చు మనసులోనే భేదమున్నదని చెప్పిరి. ప్రశ్నోత్తరములు జ రుగుటలో ఆల్లగూ, అరువులు సిగ్గులని వల్లి అరపులుజరిగెను. అప్పుడు అభ్యర్థు లగు డాక్టరు మూంజీలేబి సభ నుముగించుచు నాల్గుమాటలు చెప్పిరి. అంతటితో సభముగిగెను.

శ్రుతిమిథిని రాగవంశ పడుట

ఆంధ్రులమని చెప్పుకొనుట అవమానకరమా?

జస్తిసుపక్షమువారి వివరీతవాదము

ఈ ఉపపాదనమును బలపరచుచు జస్తిసుపక్షమువారు తెలిపిన అభిప్రాయముల నీదిగువ ప్రకటించుచున్నాము.

సర్. కె. వెంకటరెడ్డినాయుడుగారు

‘ఆంధ్ర’ అనుపదమును అక్షేపించుచున్నాను. మనము ఆంధ్రులను కామనియు తెలుగువారనియు నా అభిప్రాయము. ఆంధ్రులు వేరు తెలుగువారు వేరు.

డాక్టరు నల్లేశమొదలిగారు

ఆంధ్ర అనుపద ప్రత్యేక రాష్ట్రాభిమానమును సూచించుచున్నది. తెలుగుపదమునకు వ్యక్తి ఎక్కువ తెలుగువారు. అరవవారు ద్రావిడులు. వీరిని వేరువేరుచేయుట తప్ప.

ఎ. రామస్వామిమొదలిగారు

మాతనముగ స్థాపించబడు విశ్వవిద్యాలయమున ఆర్యుల సాంప్రదాయములు ఆర్యుల విజ్ఞానము ప్రధానముగ నుండవలయునా లేక ద్రావిడుల సాంప్రదాయములు ప్రధానముగ నుండవలయునా అను ప్రశ్నకు మన వివ్వడు ప్రత్యుత్తర వివ్వవలయును. ఆంధ్రోద్యమము ప్రారంభింపబడినప్పుడు మనము దానిని గోటితో గిల్లివేయు కారణమునకు ఇప్పుడు ఆంధ్ర అనుపదము ప్రాముఖ్యమునకు వచ్చినది ఈ ఉద్యమము క్రమముగ రహస్యముగ దొంగదారులు నవ్వుగిగాంచినది. సంస్కృతమునకు ప్రాముఖ్య మొసగ తెలుగుభాష తెలుగు సాంప్రదాయములనే మనము పోషించవలయును. లేకున్న మనము స్మృత వాజ్ఞయమునకు లొంగి పోయెదము.

1925 సంవత్సరము అక్టోబరు నెల 28 వ తేదిన ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయపు బిల్లుపై చర్చ ప్రారంభముకాగానే “ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయపు బిల్లు” అనుటకు బదులు ‘తెలుగు విశ్వవిద్యాలయపు బిల్లు’ అని యుండవలయునని సర్. కె. వెంకటరెడ్డినాయుడుగారు రుపపాదించిరి.

గౌ. సర్. పాత్రోమంత్రిగారు సవరణలొంగికిరింపజాల మనిరిగాని వెంకటరెడ్డి నాయుడిగారి వాదమును ప్రశంసించిరి. తీర్మానమునకు అనుకూలముగ గౌ. శివజ్ఞానంపిళ్లగారు సమ్మతి నొసగిరి. గౌ. పావగలురాజుగారు, గౌ. పాత్రోమంత్రిగారు తటస్థముగ నుండిరి.

తూర్పుగోదావరిజిల్లావోట్ల వెంకటరెడ్డినాయుడు గారి

వివరీతసిద్ధాంతములను ఆమోదించెదరా?

రెడ్డినాయుడుగారి సవరణకు అనుకూలముగ ఈదిగువ పేర్కొనినవారు సమ్మతుల నొసగిరి:—

(1) సర్. కె. వెంకటరెడ్డి నాయుడుగారు (2) బి. తనికాచలం శెట్టిగారు (3) ఎ. రామస్వామి మొదలిగారు (4) పి. సి. ఎతిరాజులు నాయుడుగారు (5) ఆర్. మదనగోపాలనాయుడుగారు (6) బి. మునుస్వామినాయుడుగారు (7) ది. బి. పి. కేశవపిళ్లగారు.

జాతీయజీవితమును మొదలంట నశింపజేయు వివరీత సాంఘిక దురభిమానమును ప్రకటించు వీరినే

మీరు ప్రతినిధులుగ ఎన్నుకొనెదరా?

నవంబరు 8 వ తేదిన కాంగ్రెసుఅధ్యక్షులకే వోట్ల నొసగుడు.

రాజప్రతినిధి

అలహాబాదులో సన్మానప్రయత్నములు

అలహాబాదు, అక్టోబరు 31:— డిసెంబరు 7 వ తేదీ ఉదయమున రాజప్రతినిధి అలహాబాదు వచ్చునప్పుడు రైల్వే స్టేషనునుండి ముఖ్యమైన బహుళులండ ఈరేవు ప్రభుత్వ మందిరమునకు బోవును. వర్తమాన పాతకాలము సభలు కార్యాలయములు ప్రజాసంస్థలు మున్నగునవి యాయూరేగింపు ఏర్పాట్లను చేయుదురు. చక్కగా నలంకరింపబడు బహుళ కిరీట కులనుండు ఖాళీస్థలములలో ప్రజలు నిలుచుండెదరు. రాజప్రతినిధి వచ్చినప్పుడు కార్యక్రమమును మిగతా ఏర్పాట్లను చేయుటకై సన్మానసంఘ మొకటి రేపు ఏర్పాటుచేయబడును. రాజప్రతినిధివచ్చినప్పుడు సన్మానపత్ర మర్పింపవలెనని ఆహ్వాద జిల్లాబోర్డువారు ఏకగ్రీవముగా తీర్మానించిరి. అసన్మానపత్రమునందు అలహాబాదునుండి ముఖ్యవ్యక్తులను మార్పులు గూర్చి ప్రజలమొరలుండును. (అ. ప్రె.)

ఆఫోజిషనువర్గమువారి వైఖరి

సి. రామలింగారెడ్డిగారు

సంస్కృతమును తెలుగును విడదీసి ప్రత్యేక తెలుగు వాజ్ఞయమును పోషింప యత్నించుట సాధ్యముకానిపని. తెలుగువారు ద్రావిడులనియు ఆంధ్రులు ఆర్యులనియు వాదించుట అవివేకము. ఆంధ్రోద్యమము దొంగదారుల వృద్ధి గాంచెనని చెప్పుట కడుసా. పము. ఆంధ్రోద్యమము 12 సంవత్సరముల నుండి బహిరంగముగనే జరుపబడుచున్నది. ఆంధ్రరాష్ట్రము ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము ఏర్పడవలయునను ఆశయములు 12 సంవత్సరముల క్రితము ప్రకటించబడినవి. ఇప్పుడు ఆంధ్ర అనుపదము పనికిరాదనిచెప్పుట ఆశ్చర్యముకలుగజేయుచున్నది.

యస్. సత్యమూర్తిగారు

నామిత్రులగు వెంకటరెడ్డినాయుడుగారు ఈ ఉపపాదనమువల్ల తనకుగల వివరీతసాంఘికాభిమానమును ప్రకటించుచున్నారు. బ్రాహ్మణ్యమును ఆర్యులము ప్రధానముగైకొని, ఆర్యుల విజ్ఞానసంపదనే బహిష్కరింపయత్నించుట ఆర్య వివాళకరము. ఎన్నికలు సమీపించుచున్నందున నామిత్రుడు అందరికన్నను ఎక్కువసంఘాభిమానము ప్రకటించి నియోజకవర్గముల విశ్వాసము పొందయత్నించుచున్నాడు ఆర్యుల విజ్ఞానము బ్రాహ్మణుల విజ్ఞానముకాదు. మహాజ్ఞానియగుజనకుడు, గీతాచార్యుడగు శ్రీకృష్ణుడు, మహాకవియగు వాల్మీకి బ్రాహ్మణులుకారు. ఈవిధమున సాంఘికావేళపరులై వివరీతవాదమునకు గడంకుట ఆత్మవాళకరము. ఇది కేవలము ఎన్నికల ఎత్తుకాని మతముకాదు. బ్రాహ్మణులకు ఉద్వోగములివ్వకున్న ఎవ్వరికి చింతలేదు. కాని ఈద్యమము విజ్ఞాన ప్రపంచమునకు నూడ వ్యాపించుట దేశము సహింపజాలదు.

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము

వైద్యపరీక్షా ఫలితములు

అక్టోబరులో జరిగినవైద్యపరీక్షలయందు కృతార్థులైన అభ్యర్థుల సంఖ్యలు:—

ప్రథమ పరీక్ష

2 వ తరగతి:—

8 10 15 17 24 26 28 29 30 31 38 45 52 58 59 60 67 68.

ఎల్. ఎం. ఎస్. డిగ్రీ మొదలవరకుయందు తీర్పులెనట్లు:—

1 3 4 5 7 9 11 13 16 18 19 20 22 23 27 32 33 35 39 40 41 42 43 47 48 49 51 53 54 55 56 61 62 64 65.

రెండవ పరీక్ష

2 వ తరగతి:—

79 86 87 92 99 112 122 123 135 142 143 144 145 146 147 148 149 150 154 159 162 163 167 169.

ఎల్. ఎం. ఎస్. రెండవపరీక్షయందు తీర్పులెనట్లు:—

72 73 74 75 77 78 81 85 88 89 91 94 98 101 102 104 108 109 118 121 124 132 136 137 140 141 151 152 153 155 156 157 160 161 164 165 168 170 171 172 173 174.

మూడవ పరీక్ష

2 వ తరగతి:—

175 178 181 184 187 188 189 190 198 203.

ఎల్. ఎం. ఎస్. మూడవపరీక్షయందు తీర్పులెనట్లు:—

179 180 183 185 191 193 194 195 196 197 199 201 202.

ఆఖరుపరీక్ష 1 వ భాగము

205 207 208.

ఎల్. ఎం. ఎస్. 1 వ భాగమునందు తీర్పులెనట్లు:—

2 వ భాగము

2 వ తరగతి:—

213 217 226 227 233 236 238 239 242 245 247 250 253 256 257 259 260 261 263 264 269 270 271 272 273 274.

ఎల్. ఎం. ఎస్. డిగ్రీ పొందినవారు:—

209 210 212 214 215 216 217 218 219 221 223 224 225 228 229 230 231 232 234 235 237 240 241 244 248 249 252 254 255 258 265 266 267 268.

బి. ఎల్. ఎస్.సి. డిగ్రీపరీక్ష: 2-వ భాగము

275; 276 సంఖ్యలుగలవారు కృతార్థులుకాలేదు

పశ్చిమగోదావరిజిల్లా

ఎన్నికల ప్రచారము

రిస్సాసిపు, జస్తిసు, స్వరాజ్యపక్షములు

నిడువవోలు, నవం. 1:— పెద్దిరాజు సీతయ్య, కొండా సుబ్బారాజుగార్లు రిస్సాసిపుపక్షముతరపునను అల్లూరి నూరన్న సుంకవల్లి భాస్కరరావుగార్లు జస్తిసు పక్షముతరపునను, శంకరాపు సుబ్బారావు, బందా వియ్యన్న, బద్దనరపు ఆంజనేయరావు (వకీలు) గార్లు స్వరాజ్యవాదుల తరపునను ఏలూరు, కావనరపుకోట, నిడువవోలు తాలూకాలలో మాడురోజులందు ఒకరివెనుక నోకరుపోయి ప్రచారమునకు చున్నారు. జస్తిసుపక్షమువారు కమ్మవారిలో పుట్టినవార కమ్మవారికే ఓటుచేయవలె ననియు, రిస్సాసిపులు స్థానిక శాసనసభ కాంగ్రెసువారికిని అసెంబ్లీ మోచెర్ల రామచంద్రారావుగారికినియు చెప్పుచు ప్రచారము గావించుచున్నారు స్వరాజ్యవాదులచ్చటికి వచ్చునప్పటికి, యితరసంఘముల విడివిడిపెట్టులనననని చెప్పుచున్న జస్తిసుపక్షమువారి మాట నిరుపయోగతను, రిస్సాసిపు వాదుల అసందర్భపువాక్కులనే ఓటురులు గుర్రెరిగి స్వరాజ్యవాదులకే ఓట్టిచ్చెదమని బహిరంగముగ చాటుచున్నారు.

కొంచెము బలహీనముగానున్నను ఆరోగ్యముకుడి నిడువవోలునుండి ఏలూరువెళ్లిరి. కొద్దిరోజులలో ఎన్నిక ప్రచారము గావించెదరు. (స్వతీయవిశ్లేషి.)

కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షుని గౌరవించుటెట్లు?

“కాంగ్రెసు అభ్యర్థులను బలపరచుట చేతనే!”

శ్రీమాన్ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారిని సన్మానించుట

గోనుగుట్ట వెంకటసుబ్రహ్మణ్య శ్రేష్ఠిగారి యాతిధ్యము

మన మిప్పుడు రణరంగము దున్నాము. సమర వింతను ముగియలేదు. విజయమును బడసినయనంతరము గౌరవములు, సన్మానములు గావించుకొనవచ్చును. ఎన్నికలకు వారముదినములు మాత్రమే గడువుగలదు. ఉత్సాహమే మీకు పట్టుగొమ్మ! నిరసనండి మేల్కొలుపుడు! నడుములు బిగించుడు! కార్యోత్సాహముకండు! అంతరాయములకు భీతిజెంది వెనుకంజవేయకుడు! జాతి కుల మత భేదముల బోనాడు! స్వరాజ్య మనతిదూరములో గలదు. ఐకమత్యమే స్వరాజ్యమును సాధించును. కాంగ్రెసు కార్యనిర్వహణము మీకుఁబుంభర్తముగ నెంచి ముందుకు జనుడు! సత్యమే జయించితీరును!!”

శ్రీ. యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు.

“స్వరాజ్యము స్వయంకృషివై నాధారపడియున్నది. బ్రిటిషువారు భారతీయులకు నిరపేక్షితముగ స్వాతంత్ర్యమును ప్రసాదించవలెను. జప్తిసుపత్తు మొకరాజకీయపత్తుమని చెప్పవచ్చును. కాంగ్రెసుద్వారా స్వరాజ్యమును బడయగలకు. ప్రత్యేక పన్నుగములకు ఈ బడక కాంగ్రెసు అభ్యర్థులనే బలపరుపుడు.”

శ్రీ. జి. వెంకటసుబ్రహ్మణ్యశ్రేష్ఠి.

కా. సర్వాకాపరిత్రాకకార్యములకు స్పృహగల గంగాధర!-ఖర్చువులకు, మహాత్మ్య రక్షియుండుడు! గణ్యతభావవర్ణం దుర్వివాదానికాయమానితుడు, సత్సత్వ మేఘాఙ్గా!-నిర్మలకంఠ మేలునీయు నిలక! శ్రీ శ్రీనివాసుం డొగి! శా. శ్రీమద్ధానికావ్యర్థ క్రియకుండర్థి జెన్న పూర్వంబే!-సామీచీస్వయంతుండొకడిపుడు సెంచ్ భారతీయోత్సాహ ద్వామశ్రీ కథినాగుడయ్యెనని యాధన్యండు శ్రీ శ్రీనివా!-సామంధాత్యుండాంశ, మామనమలంబానందమందంబుక! శా. అంగలయి! మఱి వంగమాయిలకు ముఖ్యాంగంబులం చొప్పు వ్యా!-సంగంబీ విప్లవరాయ! భరతదేశ ప్రాచీనార్యావళి రంగం బంగధరాతలంబునను జేరంగా బలిత్యాన ని!-జ్ఞం గాఙ్గను రంగ చెన్న పురి కయ్యా! శ్రీనివాసగడి!!

శతావధాని దోమా వెంకటస్వామి గుప్త

డిసెంబరుమాసములో జరుగనున్న గౌహతీ కాంగ్రెసు మహాసభ కధ్యక్షులకు శ్రీమాన్ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారిని సత్కరించుటకై నిన్నటి (ఆదివారము) సాయంత్రం గోవింద పునాయని పీఠముపలి కన్యకాపరమేశ్వరీ దేవస్థాన ధర్మశాలయందు చక్రపురకార్యోచనను సభ్యులకు శ్రీ గోనుగుట్ట వెంకటసుబ్రహ్మణ్యశ్రేష్ఠిగారు విందోసంగి అతిథి గౌరవించిరి. విందుక కుడించినవారిలో శ్రీయుతులు సామి వెంకటాచలంశ్రేష్ఠి, డాక్టరు బి. యస్. మల్లయ్య, ఏ. రంగసామి అయ్యంగారు, బుర్రా సత్యనారాయణ, వావిళ్ల వేంకటేశ్వర శాస్త్రి, సి. యస్. గోవిందరాజమవలియారు, చల్లా శేషగిరి రావుపంతులు, యం. యల్. అయ్యరు, డి. కొలంబై, కె. శ్రీరాములు నాయుడుగారులు గలరు. కాంగ్రెసు అభిమానులు, ప్రచారకులు తదితరులు విపలకొలది సభ కరుడెంచిరి. ఆంధ్రవిద్యావాచస్పతి, సాహిత్యసరస్వతులు, ఇత్యాదిబిరుదాంకితులకు దోమా వెంకటస్వామి గుప్తగారు అయ్యంగారిపై కొన్ని పద్యముల రచించి చదివిరి. (వేరొకచో ముద్రించబడినవి)

ఉపాహారములు ముగిసినపిదప సమావేశపరచబడిన సభ యందు శ్రీ గోనుగుట్ట వెంకటసుబ్రహ్మణ్యశ్రేష్ఠిగారు మాట్లాడుచు తమ యాహ్వానము నంగీకరించి తమ సత్కృతులనంది అనందింపజేసినందుకు ప్రధాన అతిథికి తదితరప్రముఖులకును కృతజ్ఞతాపూర్వకందనము లర్పించుచు కాంగ్రెసుమహాసభ కధ్యక్షులకు శ్రీమాన్ శ్రీనివాసయ్యంగారిని సత్కరింపజాలట మహాభాగ్య వారి. దేశసేవకై తనసర్వస్వమును సమర్పించి సంక్షిద్ధుడగు నుండినవానికిగాని కాంగ్రెసు మహాసభాధ్యక్షుపదవి లభింపజాలదనిరి ఇదివరలో కాంగ్రెసు కధ్యక్షులుగ నుండినవారెల్లరు అట్టిత్యాగధనులు. అట్టిమహానీయులలో నొకరగు శ్రీనివాసయ్యంగారికి నేడుసభాస్థలియందు అతిథ్యమొసంగ గలిగి యున్నందులకు పరమసంతోషము జనించుచున్నది. కొలదిదినములలో కాసన సభావిన్యాయము రానున్నది. మన రాష్ట్రమున దిపుడు జప్తిసు కాంగ్రెసుపక్షములు రెండును పోటీపడుచున్నవి. ఈరెండు పక్షములందును, జిజ్ఞాసకులను, ప్రజాహితైకజనులను కాసనసభల కెన్నకొనినచో ప్రజలు తమధర్మమును నిర్విఘ్నముగ నిర్వర్తించినవారియొద్దను. శ్రీమాన్ శ్రీనివాసయ్యంగారు కాంగ్రెసుకు బ్రహ్మాంబుగ నెన్నుకొనబడినందులకు మనము గర్వింపవలసినది. కాని వారికి దేశమునందు ప్రజలతోద్ధాటు తగినంత యుండిననెగాని వారధ్యక్షులవహించి దేనిపైను సాధించగలిగియుండురు. అందుచే వారికి చేయూతగ నుండుటకై చన్నపురి కాసనసభకు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులను నల్వరను ఎన్నుకొనవలెను.

స్వరాజ్యము-స్వయం కృషి

స్వరాజ్యము స్వయం కృషివై నాధారపడియున్నది. చెట్టునుండి యూడిపడు పండువలె ఆంధ్రయులు స్వరాజ్యమును మనచేతులందు బెట్టజర. ఏదేశీయులైన, ఏజాతియైన నమ్మ వచ్చుముగాని ఆంధ్రయులనుమాత్రము వమ్మరాదు. (వినుడు వినుడు కేకలు) ఈనాడు ప్రపంచమునందు కాంతిలేదనిననుదర్శితులు వ్యాపించియున్నదనినను ఒకజాతిని వేరొకజాతి పీడించుచున్నదనినను అట్టివానికెల్ల నీ బ్రిటిషుసామ్రాజ్యతత్వమే కారణము. అట్టి సామ్రాజ్యతత్వమునకు పోషకులమని విప్రవీగు బ్రిటిషువారు మనకు నిర్యాజముగ స్వరాజ్యము నొసంగట కల్గి. ఏనాటికైనను స్వరాజ్యము సృజితమై నెల్లప్పుడు స్వరాజ్య సాధనకు రెండుమార్గములుమాత్రము గలవు. ఒకటి దౌర్జన్యము, రెండవది దౌర్జన్యరహిత అసహాయోద్యమ సిద్ధాంతము. కాంగ్రెసు దౌర్జన్య రహితము ఉద్యమమునే చేపట్టియున్నది. రెండవ పక్షమును జప్తిసువర్గముక పక్షముని జెప్పటకే సిగ్గుగుచ్చును. దేశమునందొక కొండరు పడవులకు, బిరుదముల కాశించి ఏదోయొక ప్రత్యేకసంఘమును దూషించుచు పైకి రాజాయచున్నాడు. బ్రాహ్మణులను సర్వదా దూషించుట తప్ప జప్తిసుపక్షము (బ్రాహ్మణేతరులు కట్టి హితమును గావించినటుల చెప్పవలెదు. కాశ్యత సెటితోమెంటు పద్ధతికై కాంగ్రెసు 40 సంవత్సరములనుండి యు ఆందోళన గావించుచున్నది. దీనివలన బాసపడువారు బ్రాహ్మణేతరులై యెన్ను జప్తిసుపక్షమువారిందుకు ప్రతికూలముగ వోలుకేసిరి. కాంగ్రెసుపక్షముందు జేరిన బ్రాహ్మణేతరులను జప్తిసువర్గమువారు బ్రాహ్మణాశ్రయులని నిందించుచున్నారు. శ్రీ. వెంకటాచలం శ్రేష్ఠి, పి. భక్తవత్సలునాయుడు, గోవిందరాజమవలియారుగారులు స్పష్టబ్రాహ్మణేతరులు గారా? జప్తిసుపక్షమువారు విదేశీయాధికారవర్గమునకు గులాములై విదేశీప్రభుత్వము నిట కాశ్యతముగ నిలువజూచుచున్నారు. కాంగ్రెసువారు ప్రజాతేమము నాశించి స్వరాజ్యమును సంపాదించ ప్రయత్నించుచున్నారు. జప్తిసువారిపుడు ప్రజల ననేక విధముల మోసగింప జూచుచున్నారు. అట్టి యుక్తుల కేమాత్రమును లోబడక స్వాధీనమైతలై దేశమునకు నేవకేనడివారి నే కాసనసభల కనిసి మూఢుడేవారాధన గావించునని నమ్ముచున్నానని బుచ్చుచు మరల నొకతూరి ప్రధానఅతిథికిని, తదితర సభ్యులకు వందనము లర్పించిరి.

శ్రీ. యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు

హర్షధ్వనులచే భవనమంతయు మోగొనునండ శేచిత మిశభావలో క్రిందివిధముగ మాట్లాడిరి. “నేడు మనముందర మొక గొప్పయుద్ధమును మునిగియున్నాము. సమర వింతను ముగియలేదు. విజయమును బడసినయనంతరము ముగియలేదు. విజయప్రదులమైన వెనుక ఇట్టి ప్రశంసములు గౌరవములు జరుపుకొనవచ్చును. నేటిది మీరు నన్ను గౌరవించినందులకై స్వాధీనమైతలై ననుసంక్రతులు. విదేశీయులందు ప్రజలతోనుండి కట్టుబాటు శిక్షణలు మనలో కొంత కొంతపడియున్నను ఉత్సాహమునకు లోటులేదు. ఉ

త్సాహమే మన కార్యసాధనకు తోడ్పడును. మన మనముగాని జాతిగాని నేటివరకేటి యుత్సాహముననే నిలువజాలినది.

స్వరాజ్యపోరాటమున కొక వారముదినములు మాత్రమే గడువుగలదు. మీరెల్లరు నిరసనండి మేల్కొలుచి కార్యోత్సాహములు గావలయును. నిర్బంధములకు గాని, దౌర్జన్యమునకుగాని వెరచి వెనుకకు జనరాదు. భిరుత్వమును విసర్జించవలెను. దేశము నందు ప్రేమగల ప్రతివారు, ఆత్మలు, అభిమానులు, పరిచయము గలవారు, లేనివారు, సమస్తజనులు తమ ధర్మమును గుర్రెగి కత్తి వంచనలేక కాంగ్రెసుకు బాసటయై నిలువవలెను. అటు లానర్చినచో కాంగ్రెసు జయమొందునని ధృఢముగ విశ్వసించుచున్నాను. (హర్షధ్వనులు) సర్వమాన పరిస్థితులందు కాంగ్రెసు కార్యక్రమమే ఆచరణయోగ్యమును మహాధ్యమమై యున్నది. ఈమారు ఎన్నికలందు జయ ముండుటయేగాక ప్రభుత్వమునుగూడ లోబరచుకొన గలుగుదుము. (వినుడు, వినుడు) ప్రత్యేకసాంఘికాభిమానమును, కుల విభేదములను ప్రోత్సహించువారు దేశమునకు నిజముగత్రువులు. ఒకానొకసంఘముయొక్క శ్రేయమునుమాత్రమే కోరినచో దేశముయొక్క ఆశయును లడుగంటును. దేశమంతయు ఏకముఖమున ముందుకు జనవలెను. సత్యమే ఏనాటికైనను జయించును. అసత్యము జయింపజాలదు. ప్రత్యేకసాంఘికాభిమానముద్వారా స్వరాజ్యమును సాధింపజాలము. బ్రాహ్మణులు అతిశయభావములను విడనాడి ఇతరసంఘములవారి నెల్ల సమానస్వత్వములుగలవారుగా జూడవలెను. బ్రాహ్మణేతరులు సంఘద్వేషమును వీడి, సంఘవైషమ్యమును బురికొల్పవారి మాటలను విశ్వసించక దేశమునే ప్రధానముగ నెంచవలెను. బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర హిందూమహమ్మదీయుభేదములన్నియు సమసి పోవలెను. వైవాహికములందును, భౌజనాహికములం దీభేదములను పోటించిన పాటింతురుగాక. దేశమునకు సంబంధించిన రాజకీయసమస్యలం దీవిభేదములను దరికేరనీయకుడు!

వర్తకులు, బ్యాంకరులు, స్వరాజ్యోద్యమముతో

కేమి జోక్యములేదని ఉపేక్షపహింపరాదు. స్వపరిపాలనయుండినగాని దేశీయవర్తకవాణిజ్యము లభివృద్ధి జేంద శేరవు. విదేశీయ పరిపాలనక్రింద దేశీయవాణిజ్యము, పరిశ్రమలు ఊపించినవి. అందుచే వణిక్సంఘము స్వరాజ్యపోరాటముందు ప్రధాన కార్యభారమును వహింపవలయును. స్వరాజ్య మేనాలుగు ప్రభుత్వోన్నతీద్యోగములతో గాదు. ఉద్యోగములకొరకు స్వరాజ్యమును దినములు గడవిపోయినవి. ప్రజాబాహుళ్యముయొక్క హక్కులనుగాపాడి వారి తేమమునకు పాటుబడెడివారిచే పరిపాలన నిర్వహింపబడవలెను. కార్మికులు, వ్యవసాయదారులు, వర్తకులు, పారిశ్రామికులచేతులందు పరిపాలన యుండవలయునని నాయభిమతము. ఆర్యవైశ్యసంఘము దొకానొకరు నైకాశ్యజ్ఞిపదవినుండు టొకగొప్పకారవము గానేరదు. దేశసేవకై నిరంతరము పాటుబడు కాంగ్రెసుసభ్యులను సామి వెంకటాచలం శ్రేష్ఠిగారిని గాంచి ఆర్యవైశ్యసంఘము న్యాయమును గర్వమును జెందవచ్చును. (వినుడు, వినుడు) సి. పి. రామస్వామిఅయ్యరు ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహకసభ్యుడైనందులకు గాక బ్రాహ్మణుడు కాంగ్రెసు అభ్యక్షుడైనందులకై బ్రాహ్మణసంఘము గర్వపడవలెను. గాంధీమహాత్మునివలె నేనును ఒకప్పుడు వితివాది నైయుంటిని. గడియారములోనిముల్లులవలె ఎన్నియో మారులు తిరిగియుంటిని. తుదకు అనుభవముపై స్వరాజ్యసాధనకు కాంగ్రెసు కార్యక్రమమే యుక్తమని గ్రహించితిని. మంత్రి పదవులను స్వీకరింపకుండిన గాని స్వరాజ్యమును గడింపజాలమని తీర్మానించుకొంటిని. మంత్రి పదవులందుండి దేశమున కెట్టి మేలొనర్చ జాలము. ఏదొకసంఘము నందోయొకరు మంత్రియగుచో, ఆసంఘము నకెట్టి ఉపయోగముండగలదు? కావున మంత్రి పద స్వీకారాభిలాష బోనాడవలెను. నేను కాంగ్రెసుసభ కధ్యక్షునిగ ఎన్నుకొనబడుట దేశమునకు గావించిన గౌరవమేగాని నాకు జేందదు. గాంధీమహాత్ముడు జెప్పినటుల భగవంతుడు నాయందొక వీరధైర్యమును గలుగజేసినాడు. కాంగ్రెసు చూపిన మార్గము న పడచితిమేని మనయాశయు మీడేరగలదని గట్టి గ నమ్ముచున్నాను.

కాంగ్రెసుపని స్వగృహధర్మము

కాంగ్రెసు కార్యనిర్వహణము ప్రతివారును తమ గృహోక్త్యముగ నెన్నుకొనవలెను. పండుగలు పర్వములు జేడుకలు సభలు జరుగవచ్చును. కాని వీనిలో మునిగి మిగిలమును మరుపరాదు. దృష్టియంతయు దేశముపై మరల్చి ఈవారము దినములును స్వరాజ్యవారముగ జేయవలెను. ఇతరులపై ఆధారపడక ఎవరికినాకే యధాశక్తి కాంగ్రెసు విజయమునకు తోడ్పడవలెను” అని పల్కిరి. (హర్షధ్వనులు.)

పిదప జయజయధ్వనులతో సభ ముగిసెను.

పచ్చయ్య కళాశాల విద్యార్థియొకరు శ్రీమాన్ శ్రీనివాసయ్యంగారు కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షులకు వహించినందులకై వారిని కీర్తించుచు ఆంగ్లములో కొన్ని పద్యములను వ్రాసి చదివిరి.

కర్నూలు మండలము ఎన్నికలు

పరీక్షా దినము 8 దినములు మాత్రమే కలుగును. మండల ఓటర్లందరూ జాగ్రత్తపడుదు. ఉత్సాహముతో నవంబరు 8 వ తేది పోలింగుస్థలమున వెళ్లి కాంగ్రెసు అభ్యర్థియగు హరి సర్వోత్తమరావుగారికి ఓటిచ్చి, కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠను భారత దేశానికి ర్పించు నిలువబెట్టుదు. వ్యతిరేకులు చెప్పు మోసపుమాటల నావలకు త్రోసివేయదు. సర్వోత్తమరావుగారి త్యాగశీలము లు మరువకుదు. వారి విద్యా నిపుణతయు గాంధీర్యవాదగారణి యు ఓటర్ల మరువజాలరు. వారు దేశస్వాతంత్ర్యముకొరకై మూడు సంవత్సరములు జైలుకేసిన సంగతి జ్ఞప్తియుంచుకొను డు. భారతీయుల హక్కులకై పోరాడి, రెండువేల రూపాయ ల ధరావతును గోల్పోయిన విధము తెలియనివిషయముగాదు! గాంధీ మహాత్మునివలె చొక్కామాడ వేయక పల్లెపల్లె తిరుగు ట చూచుచునేయున్నారు. తరుణమును పోగొట్టుకొనకుడు.

మండలమంతయు జనులు తీసికొను శ్రద్ధజూచి మిగల ఉత్సాహముచున్నది. నర్సాపురం కేశవుల రెడ్డిగారు, ఆల మూరు కానాల పాపన్నగారు వేసిన ప్రశ్నలకు శ్రీయుత శరభా రెడ్డిగారెవరు జవాబు చెప్పలేకపోయిరో అప్పుడే వారుచేసిన పనియంతయు తెల్లమయినది. వారు మదరాసునుంచి గ్రామస్థుల కు వ్రాసిన జాబులన్నియు చూచినాను. ఆ జాబులలో ఎక్కడ లేని స్నేహభావము, అన్న డెన్నడులేని అణకువ వచ్చినది. ఆ అణకువ, ఒక గ్రామములో ఒక గొప్పరైతు, వారు స్వరా జ్య పార్టీలో ఎందుకు చేరలేదని అడిగినప్పుడు లేకపోయెను. ౨. రాసమయమున నుడివిన ద్వేషపూరితమైన వాక్యములు వ్రాయుటకు నాకే సిగ్గుచున్నది.

నేను సెప్టెంబరు 4-వ తేది, మనశరభారెడ్డిగారు కాన్సి లులో ఎటుల ప్రవర్తించెదరో చూడవలయునని కాన్సిలుకు వెళ్లితిని. అవట కాంగ్రెసువారు పెట్టు ప్రతిఅమెండుమెం టుకు చెంగున లేచి వ్యతిరేకముగ వోటుచేయుటదప్ప వేరులే దయ్యో! పనగలుగారు, వీరితో అప్రదపుడు గుసగుస లాడు చుండిరి.

తరతరములనుండి స్వాతంత్ర్య మనుభవించుచుండిన దేవాలయముపై పన్ను వేయుటకు మనరెడ్డిగారు తోడ్పడిరి. దేవాలయముమీద పన్నా! దేవాదాయములు వేరుకార్యములకు వ్యయపెట్టవలయునా! శ్రీయుత శరభారెడ్డిగారిని డోబుతాలా కా, చుంచు యజ్ఞగుడిలోనుండి ప్రసన్నమైన దేవాలయము పూ జాపునస్కారములేక ఎటుల అడుగంటిపోవుచున్నదో వచ్చి చూచుమని ఆహ్వానించుచున్నాను. దేవాదాయము, అటువంటి పవిత్రక్షేత్రములు బాగుచేయుటకు బదులు, వేరువిషయము లకు ఖర్చుపెట్టవలయునా! ఈవిధముగ దేశభక్తుడయ్యెనునకు వ్యతిరేకముగ ఓటుచేయువారికి వోటుయివ్వవనిన, ఎటుల యివ్వగలము? వెతికివెతికి చూచినను ఒక్కపైనను మంచికార్యము అగుపడలే!

ఇక దేశమునకై తమ ప్రాణములనే త్యాగము చేయు నటువంటివారిని కాన్సిలుకు రాకుండ తోడ్పడినవారికి ఓటివ్వ మనిన ఎటుల ఓటిచ్చెదరు? యాహుబహుస్సేను, పతాక సంగ్రహమునకై పోరాడిన సాంబమూర్తిగారు శ్రీ శరభారెడ్డి ప్రక్కన కాన్సిలులో కూర్చుంటుకు అర్హులుగారా?

కడపటికి, గ్రామోద్యోగిగలవని పట్టగూడ వ్యతిరేకముగ యేలమెలగవలయును? నిమ్మజాతులు హిందువులుగారా? అటు గాకున్న వారెల వ్యతిరేకముగ ఓటుజేసిరి? ఇటుల ఎన్నియేని వ్రాయవచ్చును.

మండలమంతయు కాంగ్రెసుకే పోరాడుచున్నటుల అగుపడుచున్నది. గ్రామస్థులు వచ్చిన అభ్యర్థులకు వేయ ప్రశ్నలుజూడ మిక్కిలి కుతూహలమగుచున్నది. కర్నూలుతాలూకాలో ఒక గ్రామప్రముఖుడు “హరిసర్వోత్తమరావుగారి, మా గ్రామములో వుండే 50 ఓట్లు వారికే యిచ్చునటుల ఒకపం డికల్పిష్ట చేవ్రాలచేయించి యెప్పించుకొన్నాను. వారికితప్ప, యెవరికిన్ని యివ్వరు.” అని వ్రాసినజాబుచూడ మిక్కిలి సం తోషమగుచున్నది. కుభచిహ్నములు గాన పప్పుచున్నవి.

ఓ ఓటరు సోదరులారా! మీమీ కులద్వేషములను మూటగట్టి తుంగభద్రానదిలో పారవేయదు. జాతీయభావ ములతో మెలగుడు. పవిత్రమైన తుంగభద్ర, వింద్రావతి, కుము ద్వతీనదీతీరంబుల వసించు జనులు, పవిత్రమైన కాంగ్రెసు ప్ర తిష్ఠ నిలిపెదరని గాఢముగ నమ్ముచున్నాను. కాంగ్రెసుకు విజయముగాక! అందుకు భగవానుడు తోడ్పడుగాక!

ధరణి రామచంద్రరావు.

బొంబాయి లేఖ (స్వత్యయవిలేఖరి)

ఎన్నికలు

అక్టోబరు 26:— శాసనసభల యెన్నికలు చేరువకు వచ్చుచుండుటచే యిచ్చట ఎన్నికల ప్రచారము దినదినము పెరుగుచున్నది. ప్రతిదినము ఒకటి రెండుసభలు తప్పక జరుగుచున్నవి. కాంగ్రెసు స్వరాజ్యపార్టీ వారొకవైపునను, స్వతంత్ర కాంగ్రెసుపార్టీ జాతీయ మితవాదపార్టీ వారొకవైపునను, మీటింగులను చేయుచున్నారు. ఎన్నిపార్టీలు బయలుదేరినను, ఎన్ని సంఘములు స్థాపించబడ్డను వ్యక్తిమాత్రం తప్ప వేరొకటి కానరాదు. ప్రజాసేవచేయ తలంపు ఏ కొద్దిమందికో తప్ప కానరాదు. కాంగ్రెసు పార్టీ వారిని జిన్నా, నటరాజుగారి పార్టీ వారు తిట్టుకొంగ్రెసువారు జవాబులుచెప్పుకొనుటతోను హెచ్చుకాలము గడపుట బాగులేదని అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులగు సరోజినీ దేవిగారు మొన్నటిదినమున కాంగ్రెసు గృహమునందు నుడివీరి. నిజముగ హిందూదేశమున నుండగినవి రెండుపార్టీలే యని శ్రీయుత సత్యమూర్తిగారు మొన్న నుడివినట్లు ప్రజాసంఘము గవర్న మెంటుసంఘము లని రెండే. కాని యట్లు గాక వివరీత పరిస్థితులు యేర్పడుచున్నవి.

రాష్ట్రీయ శాసనసభాసభ్యులు

బొంబాయి పట్టణమునకు గల 4 స్థానములకు కాంగ్రెసువారు సభ్యులను నిలిపియుండిరి. స్వతంత్ర కాంగ్రెసు పార్టీ వారు ముగ్గురును, జాతీయపార్టీ వారు మరొకరిని నిలిపిరి. కాంగ్రెసుపార్టీలో నున్నవారు కె. యఫ్. నారాయణ్, బి. టి. దేశాయ్, శ్రీకృష్ణదాసు, యఫ్. జె. జిన్వాలా యున్న గలరు. అందులో మొదటియిద్దరు ప్రస్తుతపు శాసనసభా సభ్యులే. వీరిద్దరును చాలభాగము జయము గాంచవచ్చును. త్రికుండామగారికి గుజరాతివారిలో మంచిశేరు గలదు. చిరకాలము నుండి వీరు కాంగ్రెసు సభ్యులు. జిన్వాలాగారు నాల్గవవారు. వీరు సమితము చిరకాలము కాంగ్రెసు నేతకులే. తేరుపక్షావలంబకు. నిరాడంబరము గలవారు. పార్సీనాయకులలో నొకరు. వీరికిదియే మొదటిపర్యాయము శాసనసభలోనికి పోవ ప్రయత్నించుచున్నారు. కాంగ్రెసు ప్రచారము బాగుగజేసిరి. వీరు కూడ తప్పక విజయము నొందెదరు. అనగా ప్రస్తుతము 4 స్థానములకు రి తప్పక కాంగ్రెసునకు చేతురగలవు.

అసంబ్ధి స్థానములు

ఈపట్టణము పక్షముననున్న స్థానములు రెండు. క్రిందటి పర్యాయము వి. జె. పటేలుగారు యెన్నికలలో ఈ రెండిటిలోను ప్రప్రథమున వచ్చిరి. ఆ స్థానమునకు జమ్నాదాసు మెహతాగారు నిలబడియున్నారు. రెండవస్థానమునకు కాంగ్రెసు వారు మరొకరిని నిలపలేదు. దీనికి కారణము తెలియలేదు. ఈరెండిటికి రి గురు సభ్యులున్నారు. యి. ఆర్. జయకరుగారు దుమాసియాగారును కూడ మెహతాగారితో పోటీచేయుచున్నారు. జయకరుగారు స్వరాజ్యపక్షమునుండి చీలినను వారి గౌరవార్థము రెండవ కాంగ్రెసు అభ్యర్థిని నిలపకపోవచ్చును. దుమాసియాగారు లేకున్నచో జయకరుగారు జమ్నాదాసు గార్లు యిద్దరును పోటీలేక ఎన్నుకొనబడవలసివచ్చే. కాని ముగ్గురుండుటచే పోటీలేకుండా లేప్పినది కాదు. జమ్నాదాసు మెహతాగారు బొంబాయికిని భారతదేశమునకును క్రొత్తవారుగారు. కార్పరేషనులోను, అసంబ్ధియందును హోరాహోరిని గవర్న మెంటువారిని లక్ష్యపెట్టక వాదించువారు. సహజగంభీరవాదాటిగలవారు, దేశభక్తులు అగుటచే వీరు యెన్నుకొనబడుట నిశ్చయము. మిగిలిన ఒకస్థానమునకు జయకరుగారా లేక దుమాసియాగారాయని ఆలోచించవచ్చును. జయకరుగారు కాంగ్రెసు నుండి చీలినను బొంబాయిపట్టణములో వారికిగల పలుకుబడిని దేశభక్తిని పట్టిచూడ రెండవసభ్యులు వీరుగురువలయులో సందేహముండవచ్చును. అనగా మొత్తముమీద ప్రస్తుతస్థితిని బట్టి చూడ కాంగ్రెసువారికే జయము నిశ్చయము.

సత్యమూర్తిగారిపాత్రోపదేశము

శ్రీయుత సత్యమూర్తిగారు పోటీలేక యూనివర్సిటీ నుండి యెన్నుకొనబడుటచే కాంగ్రెసువారికి చాల ఉత్సాహము గలుగజేసినది. అదియును గాక వీరు ఈమధ్య ఎన్నికల ప్రచారములో యిచ్చటకు వచ్చినప్పుడు వీరి ఉపన్యాసమును విన కుతూహలములై అనేకమంది పోయిరి. కాంగ్రెసువారికే నోటు నియ్యవలయుననియు అందులో చక్షురదేశీయులు తప్పక వారి గౌరవము నిలపెట్టుకొను నిమిత్తము కాంగ్రెసు సభ్యులకే వో

టు నీయవలయునని హెచ్చరించుట చాల సమంజసముగ నున్నది. (ద్రావిడులును, ఆంధ్రులును కూడ కాంగ్రెసుపక్షా వలంబకులే. బొంబాయిలో నున్న ఈరెండు సంఘములవారును కాంగ్రెసును బలపరుచుటలో వెనుకంజవేయు వారు కారని నమ్మువచ్చును.

బొంబాయిపత్రికలు

ఎన్నికల సమయములో అనేకపత్రికలు పుట్టుటయు ఎన్నికలయిన మరునాడు చచ్చుటయు సాధారణముగా జరుగుచుండునని. కాని యిచ్చట ఈమధ్యను బయలుదేరిన పత్రికారాజములలో ప్రథమున “పేర్సొనబడవలసిన “ఇండియన్ నేషనల్ హెరాల్డు” అనునది హార్మి మన్ గారి సంపాదకత్వము క్రిందస్థాపించబడినది. బి. జి. హార్మి మన్ గారిని యెరుగనివారుండరు. వీరు చిరకాలము క్రానికల్ పత్రిక సంపాదకులుగ నుండి తుదకు దానినుండి తప్పి కొనవలసి వచ్చిననాటినుండి క్రొత్తదినపత్రికను స్థాపించవలయునని ప్రయత్నించుచున్నారు. తుదకు క్రిందటి శనివారమునాడు మొదటిపత్రిక వెలువడినది. హెరాల్డుపత్రిక చాల సుందరముగా నున్నది. కాంగ్రెసు పక్షావలంబనియే బొంబాయి రాజధాని యంతలోను కాంగ్రెస్ ప్రచారమునకు చాల తోడ్పడుననుటలో సందేయములేదు. మొదటి పత్రికయందు దేశనాయకులైన శ్రీమాన్ శ్రీనివాసయ్యంగారు, సత్యమూర్తి, సరోజినీ, నేను గుప్త, జమ్నాదాసు, నారాయణ్ మొదలగు నాయకులందరు సంతోషమును వెల్లుబుచ్చుచు పత్రిక చిరకాలము దేశసేవ చేయగలవని నమ్ముచున్నాము. ఈమధ్యను “ఇండియన్ డెయిలీ మేలు” పత్రిక సంపాదకులుగా నున్న హోల్ సింజరుగారు “అమాల్ నేపై డ్రెస్డ్ డ్రెస్డ్ ఆఫ్ ఇండియా” అనునామమున గొప్పదిన పత్రికను స్థాపించ జూచిరిగాని నిలవవని భయముచే అంతటితో కట్టిపెట్టిరి. ఇప్పుడు జాతీయ పక్షదిన పత్రికలు రెండును ఈ మహాపట్టణమున నిలబడుటకు తావుగలదు గాని క్రానికల్ నకు నష్టము తప్పకవాటిలును.

శ్రీమదభినవ జగద్గురు సత్య సందేశము

నవయుగ జగద్గుహస్థ గురువర సరస్వతి బ్రహ్మశ్రీ ఉపద్రష్ట సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారి ప్రకటనము

“శ్రీ సూర్యనారాయణాది నిఖిలదేవదేవాది మాతృకయగు జగదీశ్వరి అనుగ్రహమున అస్తాదశ బ్రహ్మవిద్యాధ్యాయ తత్వజ్ఞానములను బడసిన నేను ఆమెచే అజ్ఞ పుడనై గౌతమ శాపాంతమున గూర్చి మొదలు యంతవరకు అనేక ప్రచురపత్రములద్వారాను స్వదేశవిదేశ సభలయందుకవిత్వోపన్యాసాలధ గానాదుల నొనరించుచును మధ్యకాలమునవచ్చిన నామరూప రహితములగు అవాక్యానసగోచర మాయావిపర్యసేవితభాదాది సిద్ధాంతములను నిరుత్తరములగు చేయుచుంటినిగాని నిరాశ్రయడనగుటచే వాటి నణపలేక చింతించుచుంటిని. ౧౯౨౫ సంవత్సరములో కలకత్తాలో సభ వర్గమైనదనియు హిందూ మహమ్మదీయాది మత కలహముల నడిచి విశ్వసోదరభావమును తెలుపు ఆత్మపరివర్తన సద్బోధనచేయుట ఆవశ్యకమనియు అట్టి భోధచేయుటకు హిందువులలో నొకరును మహమ్మదీయులలో నొకరును కానలేననియు శ్రీ రాజప్రతినిధిగారు కోరుచున్నారని అత్యుపసంత్సర అపేక్షపడ నవమనాడు వెలువడిన ఆంధ్రదై నందినపత్రికలో చదివెతిని. అటుపైని ఏకముఖముగాను హిందూకైస్తవ మహమ్మదీయాది సత్యవేదవాక్య సామరస్యముగాను విశ్వమానవైకమత్యమును దెల్పుటకు బయలుదేరి రాజమహేంద్రవరము తుని అన్నవరము జెజవాడ చెన్నపురిమున్నగు పట్టణములలో నుపన్యాసాదుల నొనర్చుటకు జగదీశ్వరిచే నియమితుడనైతిని. ప్రపంచశాంతిని నెలకొల్పుటకును యువకులను బాలబాలికలను జాత్యంతర్జాతీయాది ధర్మానుసారులుగా నుండునటులచేయుటకును సదాత్మపరివర్తనమును కలిగించి యైకమత్యమును శాంతిసౌఖ్యములను చేకూర్చుటకును ప్రజాసహాయ ప్రభా సప్తాత్మకతనవయుగ గ్రంథభోధ ఆంధ్రాంగ్లోభయ మాతృకా విజ్ఞప్తి, సుగంధిగీతి శతకము, మున్నగు గ్రంథములను రచించితిని. బొంబాయి విద్యాశాఖాధికారి వీనిని ప్రకటింపించియున్నారు. ఆ విషయము ౧౯౨౬ వ సంవత్సరమున ఆంధ్ర పత్రికలోగూడ ప్రకటింపబడెను. వీనిని పఠనీయగ్రంథములనుగా నేర్పరుచుటకు చెన్నపురి దొరతనమువారినిగూడ కోరదలచితినిగాన జగదీశ్వరి యాజ్ఞానుసారము మత కలహముల నడిగించుటకు నేను చేయమన్న ప్రయత్నమునకు దేశీయులందరును సహాయులై సభాదులను జరిగించుట మున్నగు కార్యములను నెరవేర్చి జగదీశ్వరి అనుగ్రహమునకు పాతృలగుదురుగాక యని సోదర సోదరీమణులందరను వేడుకొనుచున్నాను.”

వ్యవసాయదారులు అప్పులపాలు గాకుండు టెట్టు? శ్రీశ్రీశ్రీశ్రీ నేత నూలువడుకు మార్గములు కొన్ని సూచించబడుట

కెయిరా కలెక్టరు సాక్ష్యము - బొంబాయి
ల్యాండు రెవెన్యూ కోర్టు నవరణ

వ్యవసాయసంఘ విచారణ పూనాలో ముగియుట
పూనా, అక్టోబరు 29:—కెయిరా కలెక్టరు ఆర్. జుం. మాక్స్ వెలుగారు వ్యవసాయ విచారణసంఘము నెదుట నేడుదయము సాక్ష్యము నిచ్చుచు బొంబాయి లాండు రెవెన్యూ కోర్టు సవరణకలన వ్యవసాయదారులు అప్పులపాలుగాకుండునందుటకు మార్గ మేర్పడునని మొదటిసారి సలహాగావించిరి. ఏ సలహా నిచ్చినను అది లాండు రెవెన్యూ విధింపులు యెట్లైన సంబంధించినంతవరకును, ప్రస్తుత భూస్వామ్యము కైతుపనుల పద్ధతికి సంబంధించినంతవరకును కమిషనుయెదుట నిచ్చు సాక్ష్యములో విచారింపవచ్చునని అన్వేషించు నిర్ణయించెను. వ్యవసాయదారులు అప్పులపాలుగుటకు ముఖ్యకారణములు సాంఘికాచారములు, యెవైన అవసరమును కాశ్రీయకార్యముల జరుపుటకు వసతులులేకుండుట, భూస్వాముల యాధిక్యము బాంకింగు సౌకర్యములు లేకుండుట, భూముల పైగాక వేరని ధముగ డబ్బువినియోగింప నవకాశము లేకుండుట యని మాక్స్ వెలుగారి అభిప్రాయము. బొంబాయి లాండు రెవెన్యూ కోర్టు భూస్వాములకు అనుకూలముగనుండుటవలన కైతు యజమానుల తగ్గిపోవుటకు తోడ్పడుచుండెను. అందుచేత బొంబాయిలాండు రెవెన్యూ కోర్టు తిరిగి సెక్షనుల దానికి సంబంధించిన సెక్షనులను రద్దుజేయవలెననియు, సహకారసంఘము దెచ్చిన దప్ప మిగిలిన చిన్నదావాలను స్వల్ప కైతులపై దెచ్చినవానిని సివిలు కోర్టు లన్నిటి యందును ఉపసంహరించుకొన జేయవలెననియు వారు సూచించిరి. ఈమార్గములనలన ప్రజలను ధనసహాయమునకై సహకారసంఘముల వెంటబోవునటులను, డబ్బున్నవారు ఆసంఘములలో డబ్బును దాచుకొను నట్లును జేయవచ్చుననియు జెప్పిరి. ఇటుల జేసినయెడల తరవాత అమ్మకము హక్కులను నిరోధింప నవసరములేదనియు, అయితే అంతలేని తరవాతాఖిలను సాధ్యముగాకుండ జేయవలెననియు సాక్షిదలంచెను. కాని యీ ఋణములను ముగిసిపోకుండ నవసర కృత్యములేదనియు నిరోధములను లక్ష్యముజేయునటులు జూడవలయును. అంతయు వ్యవసాయదారులు తమంకటదాము పనిజేసి కొనెదరని వదలివేయక ప్రభుత్వమువారు భూమిగంతుకును యజమానులగుటవలన ఆధునికములను రక్షించి యభివృద్ధిజేయుటకు సిద్ధముగ నుండువలెనని సాక్షి సూచించెను. ప్రస్తుతము ఇరిగేషను పనులందు దప్ప మరల ఫలముగల్గవలనకై వ్యయచేయు జరుపుటలేదు. ఋణములకు హామీసీయలేదని వ్యవసాయదారులును జాయింటుస్పీషులలో జేరజాలనివారును యిట్టి ప్రత్యామ్నాయము సంగీరింపగలరు.

సాక్షి కామతుగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ల్యాండు రెవెన్యూ కోర్టు తిరిగి సెక్షనుల రద్దు జేయుటవలన వ్యవసాయదారులు డబ్బు అన్వేషణయుటకు నష్టముగల్గనని చెప్పిరి. ఈసలహాలన సహకార సంఘమును ప్రజలు కోరునెడల అవిలేనివోట్ల డబ్బు యెటులనని యడుగగా, సాక్షి, అట్టివోట్ల సంఘములేర్పడునని చెప్పిరి. అడివిజంతువులు పంటలను పాడుచేయుకుండి కంచెవేసి బాగుజేయవచ్చుననియు, యీ యనుపత్తిగను ప్రభుత్వమువారే తక్కువతేల్చుకొని వేయించవచ్చునని చెప్పిరి.

సి. ఓ. లాడ్జ్ గారు

అంతట నూపరింపెడింగు ఇంజనీరు సి. ఓ. లాడ్జ్ గారు సాక్ష్యమునిచ్చుచు కలెక్టరు ప్రదేశములలో పనిజేయుచున్న స్పెషలు ఏజెన్సీగాక ఆవలగూడ వ్యవసాయదారులు నిపుణుల సహాయమును బడయునటులు స్పెషలు ఏజెన్సీని తొలగివేసిన సూచించిరి. భూమి నభివృద్ధిజేసికొనుటకును మైనరు ఇరిగేషను పనులకును తక్కినపద్ధతి ఋణములిచ్చునెడల బాగా నుపయోగించునని చెప్పిరి. గ్రామములందు వీటిపై బాగా యుండు

టుల జేయుట అవసరము. చాలజిల్లాలలో యీ అవసరము దీరినను యింకను చాల గ్రామములందు సంవత్సరముంతయు నీరుండుటలేదనియు, కొన్ని మాసములు విడుమొట్టడముగూడ పోయి నీళ్లు దెచ్చుకొని మనుష్యులు గొడ్డుగూడ జీవించవలసియుండుననియు వారు జెప్పిరి.

యస్. యస్. శారినాథ్

అంతట వ్యవసాయపు డిప్యూటీ కలెక్టరు యస్. యస్. శారినాథ్ గారిని విచారింపగా ప్రస్తుతము పాతకాలంబోసంగు విద్య భారత దేశ ప్రధాన పరిశ్రమ యగు వ్యవసాయమునకు తోడ్పడుటలేదని చెప్పిరి. వ్యవసాయదారులు అప్పులపాలు గాకుండుటకు వివరీతపు వడ్డీబుణముల చట్టము నాచరణలో తొలగివేసిన సాక్షి సలహానిచ్చెను. కాని ముఖ్యముగా వ్యవసాయమువలన ఆదాయము యెక్కువమైనటుల జూడవలెను. ఇందులకు భూమి క్షియ విలువను తగ్గించవలెనని వారు సూచించిరి. ఈరాజధానికి తగిన ఉపపరిశ్రమలు నూలు వడుకుట నేత పండ్లుపెండుట తాళ్లువేయుట మున్నగునవి సాక్షి యింకను సూచించెను. సాగుచేయదగినభూమి సాగుగాకుండ నున్నచోట్ల కొన్ని మరతులను తొలగి భూములను కార్మికుల కిచ్చినయెడల వారచటనుండి వ్యవసాయముచేసుకొనుటకువీలగును. పాలముచుట్టును వేనుకొని తిగిమీద నూటికి 15 వంతున టారిపు పన్నుతోలగించి చాకచేయవలెనని సాక్షి కోరెను. సాక్షి కామత్ గారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు అందరిమాల యెట్లున్నను వ్యవసాయపు డిప్యూటీ కలెక్టరుమాత్రము గ్రామపుసర్కిర్యాణమునందు పనిచేయవలెనని సాక్షి అంగీకరించెను.

లెఫ్టెంటెంటు కలెక్టర్ మల్టోరా

తరువాత బొంబాయి ప్రభుత్వ ఆరోగ్యశాఖాధికారిగా పనిజేయుచున్న లెఫ్టెంటు కలెక్టర్ మల్టోరాగారు సాక్ష్యము నిచ్చుచు, అన్ని పట్టణములందును ఆరోగ్యప్రచారక సంఘములను స్థాపింపవలెననియు ప్రభుత్వమువారు వాటికి సహాయము చేయవలెననియు, గ్రామోద్యోగులు గ్రామమునందలి ఆరోగ్యవిషయములు తెల్లలను సరిగా తయారుజేసి అంటువ్యాధుల తీవ్రము నున్నయెడల నీవేదికలను ప్రభుత్వమువారికి పంపునటుల ఏర్పాటు జేసి గ్రామపారిశుధ్యములను గూర్చిన ఉపనిబంధనలను ఆచరణలో తొలగివేసిన వారుసూచించిరి. తరువాత ప్రజాకోగ్యచట్టమునుతయారుజేయవచ్చును. ఈచట్టనిబంధనలను స్థానికసంఘములను గ్రామపంచాయతీలును ఆచరణలో తొలగివేయుట చూడవలెను. ఇంతవరకును పంచాయతీలు ప్రజాకోగ్య విషయములందు తగినక్రమ పాటించకపోవుటకు కారణము అందు ఆభిరుచి లేకుండుటయు డబ్బులేకుండుటయు నని సాక్షి చెప్పెను.

పశుపోషణము

అంతట జీవజంతుకాస్త్రనిపుణులగు ఈ. జె. బ్రూయెక్ గారు సాక్ష్యమిచ్చుచు పశుపోషణమునుగూర్చి తెలిసి పశుప్రవర్తనమునకును పశురోగనివారణ కార్యములకును దగ్గర సంబంధముండునట్లు చేయవలెనని తెలిపిరి. ఈరెండుశాఖల మీదనుఅధికారము వ్యవసాయశాఖారికారి కుండవలెననివారు సూచించిరి. ఈసహకారములేకపోవుటవలన లోప మిప్పుడు బాగుగా కనబడుచున్నది. పశుసంకరమువలన రోగములు ఏర్పడుచున్నవని తమ యనుభవమువలన చెలిపిరి. దుగ్ధకాల సేర్పాటుచేయుటకు ప్రభుత్వమువారు సాయముచేయవలెనని బ్రూయెక్ గారు గట్టిగా చెప్పిరి. ప్రభుత్వమువారు ఉప్పునకు ప్రతికి సహాయముచేసి నట్లుగానే యీదుగ్ధ పరిశ్రమకుగూడ తోడ్పడినయెడల మంచి వెన్న తయారుచేసి యిదివరలో సింహాళము, జావా, మల్దీవీపములకు చేయుచున్న రవాణాను మరల సాగింపవచ్చును. ఆవులను గ్రామములనుండి పట్టణములకు తీసికొనిరాకుండ ఆవులకును, అచ్చట ఆవుపాలు లేకుండ నేడపాలు ఉపయోగింపకుండచేయుటకును ప్రయత్నములు చేయవలెను. భారతదేశమునం దెక్కడగని పంసారులయిండ్లలో గృహలక్ష్మి గోవుగాని నేడకాదు. నేడవలన పాలు నెయ్యి వ్యాపారము చేయుటకు మాత్రము వీలగును.

సాక్షి కామత్ గారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు పంసారులు ఆవులవిషయమున నిర్లక్ష్యముతో నుండుటకు కారణము వాటికి దూడలు పుట్టువరకును లాభముండవని చెప్పిరి. పంసారుల కష్టము ఆరిక మైనదిగావుననే ఆవులు త్వరగా దూడలను ఈని యెక్కువ పాలిచ్చునటుల ప్రయత్నము జరుగుచున్నవని చెప్పెను. బ్రూయెక్ గారు అభ్యర్థనకి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు విదేశములందు భారతదేశపు పశువులు యెక్కువగా అమ్ముడుపోవుననియు ఎగుమతివ్యాపారము అభివృద్ధిజేయవచ్చుననియు అందువలన నీదేశమున పశుప్రవర్తన బాగుపడుననియు చెప్పిరి.

బ్రూయెక్ గారిసాక్ష్యముతో పూనాలో విచారణ ముగిసెను. విచారణసంఘసభ్యులు నవంబరు 1వ తేది బొంబాయి చేరెదరు.

(అ. రె.)

కార్మికులకు స్వరాజ్యము

మహాత్మాగాంధీ హితము

అసామదాబాదు కార్మికసంఘపు సాంవత్సరికోత్సవము ఈనెల 24 వ తేది జరిగెను. ఈఉత్సవమునకు అధ్యక్షతవహించిన గాంధీమహాత్ముడు ఈక్రిందివిధమున ఉపన్యసించెను:—

నేను ఒక సంవత్సరముకాలము ఆశ్రమమును వదలకూడదనియు, ఎట్టిఆంబోశనములందును జోక్యము పుచ్చుకొనకూడదనియు సంకల్పించుకొంటిని. ఈకారణముచే కార్మికులందరిని కలుసుకొనుటకు వీలులేకపోయినది. కార్మికుల ప్రతినిధులగు మిమ్ములను మాత్రము సంవర్ధింపవలెనని. ప్రజాప్రతిష్ఠాపనల నిర్వహణవిషయమున నాకు 35 సంవత్సరముల అనుభవమున్నది. వనూలగు మొత్తముంతయు ఖర్చుచేయుట ఉచితమని నా అభిప్రాయము. తమకు ఇష్టమున్నవిధమున ఖర్చులను నిర్ణయించుకొనుటకు సంఘములకు అధికారమున్నది. కాని యూరక ధనముదాచుట శ్రేష్టమగు పద్ధతి కాదని నాఅభిప్రాయము. ఏప్రతిష్ఠా పన మున కైన నను ఎక్కువ ధనము నిలువయున్న ఆప్రతిష్ఠాపన తీసింపుచు నున్నదని చెప్పవచ్చును. క్లుప్తకాక వనూలగుధనమును సంఘపు అభివృద్ధికై వ్యయమొనర్చిన ఇంకను ఎక్కువధనము తప్పక దొరకగలదు.

మీరు బోసనుకొరుచున్నారు. ధనములేదని మీయజమానులు చెప్పుచున్నారు. మీరు త్రాగుడుమున్నగు వ్యవసాయములను విడనాడనంతకాలము మీకోరికలను కొనసాగించుటకు తగినశక్తిమీకు కలుగదు. మీనీతిని మీరే చక్క పెట్టుకొనవలెను. స్వరాజ్యముపొందుటకు మనలోపములను మనముదిద్దుకొనవలసి నవిధముననే కార్మికులకు యంత్రాలయములలో స్వరాజ్యము కావలయునని కార్మికులే తమలోపములను సవరించుకొనవలెను. యంత్రాలయములు మీవేయని తలచి మీరు పనిచేయుచుండవలెను. కార్మికసంఘమునందు చేరిని కార్మికు లుండకూడదు. మిక్కిలికసంఘము భారతదేశమునందలి ఇతరసంఘములన్నిటి కన్న శ్రేష్టమైనదని మీరు గర్వపడుచున్నారు. కాని శ్రేష్టత్వమునకు హద్దులేదు. మీలోనున్న లోపములన్నియు మీరు అంతమొందించుకొనవలెను.

నాభా మహారాజుగారు అభ్యర్థిగ నుండరాదనుట

నాభా మహారాజుగారు సంయుక్త రాష్ట్రములందలి డేరాదూను నియోజకవర్గమునుండి భారత శాసనసభ అభ్యర్థిగ నిలచిరి. జిల్లా మాజిస్ట్రేటు అగు ప్లవర్గుగారు అభ్యర్థిత్వపు పత్రములను పరిశీలించునప్పుడు లాలాఉగ్రనేనుగారు మహారాజుగారి అభ్యర్థిత్వమును ఆక్షేపించిరి. మహారాజుగారు బ్రిటిషు పౌరుడుకాదనియు సంస్థానాధీశుడై యుండుటచే ప్రభుత్వము వారి అనుమతిలేక అభ్యర్థిగ యుండకూడదనియు సంస్థానాధీశుడై యుండుటచే అతనిపేరును వోటర్లపట్టికయందు చేర్చుట తప్పనియు లాలా ఉగ్రనేనుగారు ఆక్షేపించిరి. నాభా మహారాజుగారి ఏజంట్లగు ధామూరు చందనసింగుగారు ఈ ఆక్షేపణలకు ఈక్రింది విధమున సమాధానము చెప్పిరి:— “బ్రిటిషు పౌరులే వోటర్లుగ నుండగలరు. నాభామహారాజుగారి పేరు వోటర్లపట్టికయందున్నది. కావున వారు బ్రిటిషు పౌరులనియే అంగీకరింపవలయును. వారు అభ్యర్థిగ నుండవచ్చును”. జిల్లా మాజిస్ట్రేటుగారు లాలా ఉగ్రనేనుగారి ఆక్షేపణల సంగీకరించి నాభా మహారాజుగారు అభ్యర్థిగ నుండరాదని తీర్పుచెప్పిరి.

(హిందుస్థాన్ టైముస్)

మానభంగనేరము

రంగూను, అక్టోబరు 30:—వలసబోవుచు తిరిగివచ్చు వారి రక్షణకర్తగనున్న ఏ. రామదాసు నాయుడుగారు ఇం. ఫీ. కో 500 సెక్షను మానభంగ నేగముక్రింద ఫిర్యాదుచేయగా యిదివరకు కార్మికవిచారణ కర్తగనున్న గోపాలస్వామి ఆయ్యరుగారిపై తూర్పు సబ్ డివిజనుల హేజస్ట్రేటు బెయిలుయిచ్చు వారంటు జారీజేసిరి. ముద్రయ తపనై మానభంగకరములగు మాటలను దేశోపరికారియగు తమిళ పత్రికాసంపాదకులతో జెప్పిరిని ఫిర్యాదిచెప్పిరి. ఇంతేగాక ముద్రయ అనెల్లీలో ప్రశ్నల దుగుటకై ఏ. రంగస్వామిఆయ్యంగారికి పంపుటకుగాను చాల ప్రశ్నల నాసంపాదకున కిచ్చినటులగూడ చెప్పిరి. ఈప్రశ్నలు తనవలమునకు సంబంధించినవిని ఫిర్యాది ఆక్షేపణచెప్పెను.

(అ. రె.)

జస్తిసుపక్షపు ఎన్నికల తంత్రములు

కాంగ్రెసువాదులవై అపవాదములు

(గద్దే రంగయ్యనాయుడుగారు)

నేను 1918 సంవత్సరమున దేశపురోభివృద్ధికి నెలకొల్పబడిన ఆంగ్లోద్యమము మొదలు జాతీయోద్యమములకు బ్రవేశించి దేశభక్తులతోగలసి యోవినంతవరకు దేశసేవకేయుచున్నాడనను విషయము నాదేశీయులెల్ల తెలిసినదియే.

1918 సంవత్సరమున దేశీయమహాసభా (కాంగ్రెసు) సభ్యుడనై 1919 వ సం॥ రము అమృతసరమున జరిగిన మహాసభ మొదలు ఇప్పటివరకు బ్రతినభకును బ్రతినభిగ బోవుచు స్వలాభాపేక్షగల అన్యపక్షములవారి తలెత్తములకు లోనుగాక తడకడితో దేశపాక్షికసాధన మగు కాంగ్రెసు మహాసభనే ఆశ్రయించియున్నాడననుటయొకదేశీయులకు తెలిసినవిషయమే.

దేశీయమహాసభ శాసనసభాప్రవేశము నొప్పుకొనక బహిష్కారమునే అమలులో నుంచినంతకాలము అవసరమైన పక్షమునందేయుండి నిర్మాణకార్యక్రమమునకు కేంద్రమునాదోడుగనున్నాడననుచును నాయాంగ్రహసాధనలకు తెలియనిదికాదు.

1925 వ సం॥ రమునందు అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘమువారు శాసనసభాప్రవేశము నామోదించినపిమ్మటనే చెన్న పురపాలకసంఘ సభ్యత్వమునకుఁ గాంగ్రెసు అభ్యర్థిగఁ బోటీచేసి జయముఁ గాంచినది యనియును నామిత్రులెల్ల చెరుంగుదురు.

గతసంవత్సరము కాళిఘాటలో జరిగిన అఖిలభారత మహాసభయందు శాసనసభా బహిష్కారమును దొలగించి దేశమున కాంగ్రెసుపక్షమందు ఎన్నికలప్రచారము నడిపింపవచ్చునని తీర్మానింపఁబడినపిమ్మటనే ఈసంవత్సర మతి తీవ్రముగ జరుగుచున్న ఎన్నికలప్రచారమునందు బాల్గానుచున్నాడననియు నావార లెరుంగుదురు.

నేను జాతీయోద్యమమున ప్రవేశించినదిమొదలు ఇప్పటివరకును నేనల స్వాధీనపక్షతో నెలకొల్పఁబడి 4 కోట్ల జన సంఖ్యగల బ్రాహ్మణేతర సంఘము నుద్ధరింపఁ గంకణముఁ గట్టితిమని ప్రగల్భములు చాటుచుఁ దెల్ల వారలనిరంతరపాలన మునకు సర్వవిధములఁ జేయఁజూపఁగలమని అందినంతవరకు ఉద్యోగగౌరవవిరుద్ధముల సంగ్రహించుకొనుచు దేశభక్తులయొద్దొప్పుతలంపెదమని దేశీయోద్యమము నెదిరించుచు సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికి భారతీయులర్హులుకానని నీచోక్తులాడుచు దేశపాక్షమునకు అడ్డుపడుచు దేశమును సంక్షోభింపఁజేయుచున్న బ్రాహ్మణేతరసంఘ మును అపార్థనామకుల జస్తిసుపక్షమందుఁ జేరక అన్యచింతతో సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమునే కోరుచున్నాడననియుఁగూడ అంశలెరుంగుదురు.

బ్రాహ్మణులపక్షక్షత్రియులు మొదలు పంచముల వరకుగల హిందూమతానలంబులతోఁగూడినదియే బ్రాహ్మణేతరసంఘ మునందుఁ స్వప్రయోజనములకై తాముహావ తాళమువేయ సమ్యక్తము బ్రాహ్మణ, కైర్లదన, మహమ్మదీయ సోదరులవైతము బ్రాహ్మణేతరులుగఁ బరిగణించి తమపక్షమున చేర్చికొని బ్రాహ్మణేతరులగౌరవమును గంగగలుపుచున్న జస్తిసుపక్షము నిజమగు బ్రాహ్మణేతరపక్షము గావని బ్రాహ్మణేతరసంఘాభ్యుదయనింతాపరతిత్రు లగు నిక్కమున దేశభక్తులగు బ్రాహ్మణేతర మహాశయు లెరుంగుదురు.

విద్యా సాంఘిక రాజకీయవిషయములయందు వెనుకఁ బడియున్న బ్రాహ్మణేతరుల ప్రత్యేకాభివృద్ధికి కాంగ్రెసు మహాసభా సిద్ధాంతములకు భిన్నముకాని యొకప్రత్యేక బ్రాహ్మణేతరసంఘ ముండవలయునని కోరు బ్రాహ్మణేతరులలోఁ గ్రిందంబజవేయనాడననియు నాబ్రాహ్మణేతరసోదరులందఱు నాయానిశ్చితాభిప్రాయమును ముఖ్యముగ నెరుంగుదురు. కాంగ్రెసు నిధాంతములకు భిన్నముగాని అనుభవమే నెన్నునానివత్తమున జేరుట కష్టమగుచున్నదనియు నా తెలుంగుదురు.

నూతన సంస్కరణములు మనదేశమునకుఁ బ్రసాదించఁ బడినదిమొదలు జస్తిసుపక్షమువారు శాసనసభల నాక్రమించుకొని మంత్రివర్గము నేర్పరచి సభ్యము నమకరించి ప్రజలకు మేలుచేయు సభాకారము లివ్వచేసేవన్నమ పర్యాధికారముగల స్వరాజ్యలక్ష్య దేశమునకు లభించినట్లు మేకతోలు కప్పకొనిన పులులవలె గి పంపింపములు కనబుపు డంచావారివాటకము

నాడి ప్రజల మోసపుచ్చి కపటేతిమనుకొని తిరిగి మాడు సందర్శనములను దమయధికారమునే సాధింపఁజులచి కేయుచున్న మోసపు బ్రయత్నములు ప్రజలయెదుట నిష్ఫలములగుచుండుటయు స్వార్థత్యాగలగు కాంగ్రెసువాదుల ప్రయత్నములే సఫలీకృతము లగుచుండుటయుఁగూడ ధీతిఁజెంది కాంగ్రెసువాదులందు సాంఘికవిభేదములు గల్గించి దుర్మోక్షులు గావించి కాంగ్రెసుపక్షమునుండి విడదీసి తమకార్యమునెరవేర్చుకొన బ్రయత్నములు సల్పుచుండుటయు దేశవిధియే.

జస్తిసుపక్ష నాయకుల స్వార్థచింతాన్వితమృదుభావము మృదుకరస్వరూపములచే పులకాంకితమౌటై దీర్ఘకాలము నెమ్మశంకలుతోత్రో కాంగ్రెసునందుండి దేశమునకుఁ బాము చేసిన నేవ సర్వధమునట్లు స్వార్థచింత తమనుగూడ ప్రేక్షింప నోయని దేశీయులెల్లరుం జింతింప, అసమానదేశభక్తులు నామిత్రులు దెక్కరయ్యచెట్టి, ఇ. వి. రావస్వామి నాయకగు గార్లు దేశమాత దుఖించు జస్తిసుపక్షమునకే విరుద్ధప్రచారము చేయుచున్న విషయము సర్వత్ర విదితము.

అనుపమాన దేశభక్తకాన్తనరు లగు మహాత్మాగాంధీవంటి స్వార్థత్యాగల పాదభూతి సోకుటచే దేశాభిమాన దేశభక్తుల గలిగి ఉడుతవబోలి అన్యచింతతో దేశసేవకేయుచు స్వరాజ్యమంత్రజపము గావించుచున్న నన్నును జెటుపఁ బ్రయత్నములు పెక్కులు కావించఁబడెనుగాని దేశపాక్షికీకరణముచే నాకట్టిచలనము కలుగకుండుటయు అందుకై “ద్రాక్షాఫలముల నందలేనినక్క పండ్లు పుల్లగ నుండు”ననినట్లు బ్రాహ్మణదాసుడై బ్రాహ్మణేతరులకు ద్రోహముఁ జేయుచున్నాడనను గొప్పవిరుద్ధమును నాకు జస్తిసుపాక్షీవా రొనంగి చెన్ననగర మంతటఁ జాటుచున్న విషయము ప్రజలు గ్రహించియున్నారు.

అంతటితోఁ దృప్తివొందక కాంగ్రెసులోనున్న స్వార్థపరులగు మోసపు బ్రాహ్మణులపై విరక్తికలుగుటచే కాంగ్రెసు పక్షమును విడిచి స్వతంత్ర్యచెట్టిగారివలె గద్దే రంగయ్యనాయుడుగారును జస్తిసుపక్షమున జేరినారని కొన్నిచోట్లను కేరఁ బోవుచున్నారని మఱికొన్ని చోట్లను జెప్పుచుండుటయేకాక, అంతర్యముగఁ జెన్ననగరమున దపవత్తపు అభ్యర్థులకు ట్టునిమ్మని ప్రచారముఁ జేయుచున్నారనియు అన్యమలఁ బలుకుచు జెన్ననగరమున నాకు అపఖ్యాతిని గలిగించుచున్నారనుట సర్వము, కోచనీయము.

కాంగ్రెసు మహాసభా మాలముననే భారతదేశమునకు మోక్షము సిద్ధించునను దృఢనిశ్చయము కలిగి స్వాధీనపక్ష లేక దేశపాక్షి పాదసేవక కేయుచున్న నేనిట్టిస్వప్రయోజనాపేక్షగల చిత్తరతనములతోఁ జేరునంతటిద్రోహమునకుఁ బాల్గొనువాడను గానని నాదేశీయులను నేను ఈశ్వరసాక్షిగఁ బ్రమాణముచేసి తెలుపుచున్నాను. కాంగ్రెసునందుండి ధర్మభక్తితో దేశపురోభివృద్ధికి పాటుఁబడు బ్రాహ్మణులయందును నేనెట్టి ద్వేష భావమును జూపననియుఁ బ్రమాణముఁజేయుచున్నాఁడను. బ్రాహ్మణులుగాని బ్రాహ్మణేతరులుకాని సార్థపరత్వముచే నేశసాక్ష్యమును జెటువలూను మేకనెన్నుటలై నవారికి సహస్రవందనము లర్పించి వారికి మరచుకునందెను.

జస్తిసుపక్షమువారు నాపై నృపాపనామముల గల్గించి జెన్ననగరమున నాకేని చెటుచులతోఁ దృప్తివొందక ఆంధ్రమండలములయందును, జస్తిసుపక్షపు కన్య అభ్యర్థిలగు కన్య వారందఱు ట్టునిమ్మల నాయాభిమతిని చాటుచు సాంఘిక విభేదముల దారుణముగఁ జురకొల్పుచు నొట్టిప్రచారముఁ గావించుచున్నారని విశ్వాసపాత్రులగు నామిత్రులు కొందరి మాలమున వినుట మిక్కిలి సంతాపకరమగుచున్నది. అందుముఖ్యముగ నాజన్మభూమియగు కృష్ణామండలములోఁ జేరెనతిరువూరు తాలూకాలో పెమ్మ-గ్రామములలోనున్న నాబంధుమిత్రులతో కృష్ణామండలమునకు జస్తిసుపక్షపు అభ్యర్థిని నిలిపిన నాబంధువులు అమెనునొక గోపాలకృష్ణయ్య చౌదరిగారి ప్రచారముల నేను గోపాలకృష్ణయ్యగారికే ట్టునిమ్మని చెప్పి పంపివట్లగఁ జెప్పుచుఁ బ్రచారముఁ గావించుచున్నట్లు నామిత్రులు కొందఱు నాకు లేఖలు వ్రాసియున్నాఁడు. ఇదియు నొక అపవాదమే. తిరువూరు తాలూకాలోని నాబంధుమిత్రులు ఇది గొప్పయినద్యమని నమ్ముచుదగ్గాక, జాత్యభిమా

నముచే! నేనట్లుచెప్పితి ననుకొనినను కాంగ్రెసుపక్షమున అభ్యర్థిగ నిలిచియున్న కన్యకులనాకు దేశాభిమాని కొట్టి పరమాయ్య చౌదరిగారికిగూడ ట్టునిమ్మని చెప్పవలయును. నేను నిక్కమున స్వరాజ్యవాదని దృఢముగఁ బరినియున్న నా గోపాలకృష్ణయ్యచౌదరి బానగారు నాపై నిట్టి అపవాదమును తాము తమప్రచారములకు బోధించి బాధిల్లార్యకముగ మోపుచున్నారని నేనమ్ముచుంటును. ఇది వారిప్రచారముల అపరాధమైయుండును. తిమ్మగూడ్డి నేనియ చిత్పించిండుకు నాబానగారు నన్ను మన్నింతురగావుత.

కృష్ణామండలమునకు కంపనాచుగ నిలిచియున్న జస్తిసుపక్షపు వలకు ఆభ్యర్థియు సంఘవిభేదముల చురకొల్పుచు కాంగ్రెసువాదులకు కొందఱు చలనచోరము లనుకై నొట్టునిమ్మని చెప్పి పంపివట్లగఁ బంపివట్ల కాన్యమును కలచేర్చుకొన బ్రయత్నించుచున్నట్లును వినియున్నాను. అది ఎంతవఱు సర్వమోదైవమే ఎరుండును. నేనలను ఆభ్యర్థి జమీనదారులు-శాసనసభకు రాష్ట్రమునెల్ల బహిష్కరణ జమీనదారులకు గ ప్రత్యేకస్థానములుంఁపసామాన్యప్రజలకై ప్రత్యేకింపఁబడినస్థానములను జమీనదారు వాదోదయభూ వారి స్వార్థ పరత్వమును నెల్ల జెనెయుచున్నది. కావలసినదియందు జమీనదారుల వ్రాతినిశ్చయభక్తివహింపఁబట్టెనే కామానుకొందురగాని జమీనదారులలోని కైతులకట్టులఁ గావించి నా తెలివినా ప్రమును ప్రయత్నింపదు. దీనిని బ్రజలు యిక్క గ్రహించరఁ గోరెను.

పి. భక్తవత్సలు నాయుడుగారు

మదరాసు శాసనసభకు

చెన్న పురి కాంగ్రెసు అభ్యర్థి.

నానిశ్చితాభిప్రాయము

1929 వ సంవత్సరమున గానన్న రాయలొకముఖక వారీయెదుట సంసకరములు అపంపి క్షిరము లనియు, సంపూర్ణస్వరాజ్యప్రాప్తి లేక దేశీయులు దృష్టివోంద ననియు నొకప్పుడున్న నిర్దాక్షిణ్యముగ నాదంపతుల దేశదేవుమును గోరు దేశభక్తులు కాంగ్రెసువాదులు అధికసంఖ్యాకులుగ శాసనసభలయందుండినచే భారతదేశమునకు సత్వరస్వాతంత్ర్యము లభింపఁగలమని నెక్కియలందుని గ్రహించి దేశమునందుట శాసనసభలకు కాంగ్రెసుపక్షమున అభ్యర్థులగు నిలిచిన దేశభక్తులకే తమ ట్టునిమ్మని నెక్కియలందునకుఁ బోషింపుచు నాయాభిమతియు.

మఱియు కృష్ణామండలమునకు కాంగ్రెసుపక్షమున నిలిచిన శ్రీ అయ్యకరచ కాశ్వరరావు కొట్టి పరమాయ్య చౌదరిగార్లకే తమ నొట్టునిమ్మి దేశాభిమానము నాపుటయే నానిశ్చితాభిప్రాయమని తిరువూరు తాలూకాలోని నాబంధుమిత్రులకుఁ జెటువలకు పంపించుచున్నాను.

దేశమునందు నిష్పికలప్రచారము ప్రారంభ మైనపిమ్మట ప్రచారమునిమిదము కొన్ని ఆంధ్రమండలములందుండి నాకు ఆహ్వానములు వచ్చియుండెనను, నాదేశాభివృద్ధితిలకము పురపాలకసంఘసభ్యులై కృష్ణామండలమునకు అధికముగ నున్నందులననుచునయే జస్తిసుపక్ష మువారిని ప్రత్యక్షముగ నెదిర్చి ఎన్నికలప్రచారము చేయవలస కాన్యభారమున తగిలి యున్నందులనను, జెన్ననగరమున విడిచివిన సాధ్యమనమిచే నామిత్రులతోఁ బ్లి దీర్ఘకాలంబులను మన్నింపఁ బ్రార్థించుచున్నాను.

కాంగ్రెసువత్తము: శాసనసభలు

XXXVI

శాసనసభలు

భారతశాసనసభ : 1925

ప్రత్యేక నిర్బంధచట్టములను తొలగింపవలసని పట్టుకారు తెచ్చిన తీర్మానమును స్వరాజ్యపక్షసభ్యుల మోడించియుండ, స్వతంత్రపక్షసభ్యులగు రంగాచార్యులుగారు లేనిపోని సందియముల జూపసాగిరి. లాఆర్డరుల రక్షణబాధ్యత యంతయు తమపై బడినట్లు భావించుచున్నారు. కొన్ని చట్టములను తొలగింపగూడదని వీరివాదము. “హోంమెంబరుగారు బాధ్యత లేకుండ ప్రవర్తించినంతమాత్రాన, మనముగూడ బాధ్యతలేని చర్యలకు దిగగూడ” దని ఆచార్యులుగారు సోదరసభ్యులను మందలించిరి. మడ్డిమెనుగారి కన్నను లాఆర్డరుల విషయమై వీరెక్కుడు బాధ్యత వహింపదలచిరి గాబోలు! ప్రజాభిప్రాయమనిన వీరికెంత చురుకైనయో యీ క్రింది వాక్యములలో గనుపించును.

“నేను ప్రజాభిప్రాయమును గౌరవించుటలో నెవరికిని వెనుదీయను గాని, శాసనములవిషయమున మాత్రము నాయభిప్రాయమునే ప్రజాభిప్రాయమునకన్న మిన్నయని భావించెదను. ప్రభుత్వమువారికి పైవిషయములను సాధించుటకు కొన్ని అస్త్రములు గావలయును.”

రంగాచార్యులుగారి సవరణలు తుదకు నిరాకరింపబడెను. పట్టుకారుతీర్మాన ముమోడింపబడెను. మడ్డిమెనుగారి బెంగాలు క్రిమినలు లాసవరణచట్టము క్రింద, స్థానికప్రభుత్వమువారు చేయజాలని ఏర్పాటులను, భారతశాసనసభలో హోంమెంబరుగారు చేయదలచి, చట్టము నొకదానిని ప్రతిపాదించిరి. వీరు ప్రజలకు మేలుజేయదలచినట్లులే పలికిరి. నెహ్రూగారిట్టి సాకునంగీకరింపక, యీ చట్టము పాపభూయిష్టమగు చట్టమనియు, బెంగాలు ఆర్డినెన్సు చట్టమును తమతో యోచింపకుండ జేసిరనియు, పిమ్మట దానివిషయమై చర్చించుట కవకాశ మియకబోయిరనియు, తెలియజెప్పిరి. చట్టమునందలి కొన్ని భాగములను భారతశాసనసభవారంగీకరింపక బోవుటచే, మడ్డిమెనుగారు రంతటితో నిరాశజెందిరి. కాని, స్టేటుకౌన్సిలు సభవారు ప్రభుత్వమువారు గోరినరీతిని చట్టము నంగీకరించుటతో, మడ్డిమెనుగారియిబ్బంది తీరెను. స్టేటుకౌన్సిలుసభవారు క్రిమినలు లా సవరణ చట్టము నుమోడించుటయగాక, భారతశాసనసభవారంగీకరించిన పట్టుకారు ప్రత్యేక శాసనముల రద్దు చట్టమును విచారించుటకయినను వీలులేదని త్రోసివైచి, తమ స్వ

భావమును బయల్పరచిరి. రాజప్రతినిధిగారు, ఆగస్టునెలలో భారత శాసనసభను ప్రారంభించుచు, సంస్కరణములవిచారణ కింకను సమయము రాలేదనియు, బెదరింపులచే బ్రటిషువారులాంగ్ల స్వపరిపాలనము నొసగరనియు, సంస్కరణములకుతోడ్పడి వానిని జయప్రదముగ నిర్వహింపవలయుననియు, స్వపరిపాలనమునకు మెటల్ రోడ్డు లేదనియు, త్వరితముగ పరుగెత్తుటకు వీలులేదనియు, త్రోవలో గోతులెన్ని యోగలవనియు తొందరగ నడుగు వైచిన అగాధమున బడవచ్చుననియు, శాసనసభ్యులను భయపెట్టిరి. ఇండియామంత్రి యగు బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారు చెప్పిన వాక్యములకే, రాజప్రతినిధిగారు ప్రతిస్పందించిరి. ఇప్పటికిని ఇండియామంత్రిగారు రొక్కలేపాటబాడుచున్నారు. తమకు సంకటముగ నున్న స్వరాజ్యపక్షమువారిని శాసనసభల కెన్నుకొనవలదని వోటులను హెచ్చరించుచున్నారు. వీరివాక్యములను భారతీయులు కొనసాగించుచో, స్వపరిపాలనము లభించుట దుర్లభమగును.

మడ్డిమెను కమిటీసూచనలు: నేషనల్ డిమాండు

రాజప్రతినిధిగారు కనుబడిచిన తృణీకారభావమునకు భారతశాసనసభవారు సెప్టెంబరునెలలో తగినరీతిని జవాబిచ్చిరి. మడ్డిమెను కమిటీ సూచనల నామోడింపవలయునని హోంమెంబరుగారు ప్రతిపాదించినపుడు, స్వరాజ్యపక్షనాయకు లగు పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు తమసహజధైర్యముతో నొకసవణను ప్రతిపాదించిరి. 1924 సంవత్సరపు నేషనల్ డిమాండును బలపరచుచు, మరి కొన్ని వివరములను సూచించిరి. రాష్ట్రప్రభుత్వమును కేంద్రప్రభుత్వమును శాసనసభలకు బాధ్యత వహింపవలయు నని, సవరణ ప్రతిపాదించెను. కేంద్రశాసనసభయు, రాష్ట్రీయ శాసనసభయు ప్రజానియు క్తసభ్యులతో నిండవలెనని, కోరెను. కేంద్రప్రభుత్వమునందు నిర్ణీతకాలమువరకు మాత్రము, మిలిటరీ, విదేశ, రాజకీయ వ్యవహారములందు గవర్నరుజనరలుగారికి ప్రత్యేకాధికార మొసగబడెను. మిలిటరీ ఖర్చు శాసనసభవారి వోటుకు లోబడియుండవలయును. రాష్ట్రములలో ద్వంద్వప్రభుత్వమును పూర్తిగ దొలగించి, సంపూర్ణ స్వపరిపాలనమును వెంటనే నెలకొల్పవలయును. నిర్ణీతకాలముముగిసినపిమ్మట, భారత శాసనసభవారికి రాజ్యాంగవిధానమునందు మార్పుల గావించుటకు సంపూర్ణాధికార ముండును. నెహ్రూగారిసవరణలో స్వతంత్రపక్షసభ్యుల యామోదముగూడ బడయుటకు, ప్రజల కోర్కెలను కొంతవరకు తగ్గింపవలసివచ్చెను. నెహ్రూగారు నేషనల్ డిమాండునవరణను ప్రతిపాదించుచు, సంస్కరణముల లోపములను చక్కగ బయల్పరచి, మడ్డిమెను రిపోర్టు సూచనలను తీవ్రముగ ఖండించిరి. దేశబంధుదాసుగారు ప్రభుత్వమువైపు జాపినకరమును వారు గ్రహింపనందులకు నెహ్రూగారెంతయు జింతించిరి. ఫలసంగీచముచే నెహ్రూగారివాక్యరత్నములను దాహరించుట కిట వీలులేకబోయినను పాఠకులు భారత శాసనసభవారి రిపోర్టులందు, వారి యువన్యాసమును పరిశీంచుట లాభకరము. నెహ్రూగారి నేషనల్ డిమాండు తీర్మానము భారత శాసనసభవారిచే ఆమోదింపబడుట శుభచిహ్నము. కాని

పెద్దన్న లగు స్టేటు కౌన్సిలుసభవారు, మడ్డిమెను మోజారిటీ రిపోర్టుసూచనల నామోడించి, భారతశాసనసభవారినిర్ణయమును తృణీకరించిరి. 1925 సంవత్సరపు భారతశాసనసభ ముగియులోపల, కారాగృహశిక్ష ననుభవించిన పిమ్మట శాసనసభల కభ్యర్థిగ నిలుచుట కెవరికయినను స్వేచ్ఛాధికార ముండవలయుననియు, అనర్హతల నన్నిటిని తొలగింపవలయు ననియు, పండిత శ్యామలాల్ నెహ్రూగారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానము సభవారిచే నంగీకరింపబడెను. రాష్ట్రప్రభుత్వములకే నిర్ణయాధికార మొసగితిమని, మడ్డిమెనుగారు పలికిరి. శాసనసభవారి తీర్మానమును ప్రభుత్వమువారు ఆచరణలోనికి దేలేదని చదువరు లెరుంగుదురు. 1925 సంవత్సరమునందు స్వతంత్రపక్షమువారు ముఖ్యవిషయములలో స్వరాజ్యపక్షము వారి కెదురు దిరిగి జాతీయ పక్షమును నీటగలిపినను, స్వరాజ్యపక్షమువారు మాత్రము పన్నులచట్టము నంగీకరింపక, నిర్బంధముల నెదిరించి, బీదలపక్షము వహించి ఉప్పవన్ను, పోస్టు శేట్లు, ఎక్సైజు డ్యూటీ, మున్నగువానిని తగ్గింపగోరి, ప్రజలహక్కులకొరకై ధైర్యముతో పోరాడి, స్వగౌరవమును దేశగౌరవమునుగూడ కాపాడిరి.

భారతశాసనసభ : 1926 సంవత్సరము

1926 సంవత్సరపుసందర్భము లిటీవలివియగుటచే వానిని సంక్షిప్తముగ సూచించెదము. 1925 సంవత్సరము డిసెంబరునెలలో జరిగిన కాన్పూరు కాంగ్రెసు సభవారు, 1924 సంవత్సరమునందు భారతశాసనసభవారంగీకరించిన నేషనల్ డిమాండు నామోడించిరి. నిశ్చయముగ జవాబు నీయవలయు నని ప్రభుత్వమువారిని కోరి, తృప్తికరమగు జవాబు రానియెడల, స్వరాజ్యపక్షసభ్యులు శాసనసభలనుండి లేచిరావలయునని కాంగ్రెసుసభ కోరెను. పిమ్మట అత్యవసరమగు పనులకు మాత్రము, శాసనసభలకు హాజరగుటకు స్పెషల్ కమిటీవా రంగీకరింపవచ్చు నని తీర్మానించెను. రాబోవు ఎన్నికలకు అభ్యర్థుల నెన్నికొనుటకు కాంగ్రెసు సంఘములకు, కాన్పూరు మహాసభ అధికార మొసగి, శాసనసభలవ్యవహారమును స్వయముగ చేపెట్టెను. కాన్పూరు తీర్మానము సందియముల నెల్ల తీర్చెను. స్వరాజ్యపక్షసభ్యులికమీద కాంగ్రెసుకు లోబడి పనిజేయవలయుననుటచే, ఎక్కుడు కట్టుదిట్టముల క్రింద కృషి నలుపుటకు వీలయ్యెను. ఇట్టి అనుకూలస్థితిలో, రిస్పాన్సివు సహకారవాదులు, స్వతంత్రులు. మున్నగు పేర్లుపెట్టుకొని, కాంగ్రెసునుండి చీలిపోయి. కాంగ్రెసు బలమును విచ్ఛిన్నము జేయ నెంచుట దేశదురదృష్టము తప్పవేరుగాదు. అయినను కాంగ్రెసుకు జయము గల్గుటకై పాటుబడవలసినధర్మము ప్రజలపై గలదు. 1926 వ సంవత్సరమున రాజప్రతినిధిగారి ప్రారంభోపన్యాసమునందు వస్త్రముల ఎక్సైజుడ్యూటీని రద్దుజేయుటకు తాము నిశ్చయించినట్లు బలికిరి. అంతకు పూర్వము ప్రబలాక్షేపణల దెలిపిన ప్రభుత్వమువారు అతిత్వరితముగ లోబడుటకు, బొంబాయిలో గలిగిన అశాంతియే ముఖ్యకారణమని ఎంచవచ్చును. సంస్కరణములగూర్చి ముచ్చటిం

చును, ప్రజలసహకారము సరిపోవలేదని, రాజప్రతినిధిగారు పలికిరి. ప్రతిష్ఠాంశమును విశ్వాదవలయునని గోరిరి. రీడింగు ప్రభువుగారి హెచ్చరిక స్వరాజ్యస్వతంత్రపక్షములను మరింతగ విడదీయుటకు తోడ్పడెను. రాజకీయనిర్బంధితులవిషయమై స్వరాజ్యపక్షసభ్యులగు మహమ్మద్ షాఫీగారు ప్రతిపాదించిన విశాలతీర్మానము భారతశాసనసభవారిచే నిరాకరింపబడినను, గోస్వామిగారి సవరణయంగీకరింపబడెను. ఫిబ్రవరినెలలో రాయల్ కమిషను విషయమై తీర్మానము నొకదానిని స్టేటు కాన్సిలులో ప్రతిపాదించగ, అయ్యది నిరాకరింపబడెను. భారతశాసనసభవారు బెంగాలు స్టేటుఖయీదీల రద్దుచట్టమును విచారించుటకే నిరాకరించిరి. రైల్వే బడ్జెటును, మామూలు బడ్జెటునుండి వేరుజేయుటచే, మొదటి బడ్జెటు ముందుగ విచారింపబడెను. దీనిని నిరాకరించుటకు, స్వరాజ్యపక్షసభ్యులగు జమ్నాదాసు మెహతాగారు తీర్మానముదెచ్చి, ప్రభుత్వవిధానమును సహేతుకముగ విమర్శించిరి. రంగాచార్యులుగా రీతీర్మానము నెదిర్చినను, భారతశాసనసభవారు రంగీకరించిరి. కాని మామూలుబడ్జెటువిషయమున నిట్టి ధైర్యమును జూపలేక బోయిరి. బ్లాక్టుగాను బడ్జెటును ప్రవేశజెట్టుచు, 1925-26 సంవత్సరమునందు కోటి ముప్పది లక్షల రూపాయలు మిగిలెననియు, 1926-27 సంవత్సరమున మూడుకోట్లకుబైగా మిగులుననియు జెప్పిరిగాని, పోస్టు రేట్లుగూని, ఉప్పుపన్నుగూని తగ్గింప వీలులేదనిరి.

స్వరాజ్యపక్షనిర్ణయము

భారతీయుల స్వపరిపాలనపు కోర్కెను నిరాకరించి, పన్నులను తగ్గింపనపుడు, కాంగ్రెసు తీర్మానము ననుసరించి, స్వరాజ్యపక్షమువారు భారతశాసనసభనుండియు, ఇతర రాష్ట్రీయశాసనసభలనుండియు లేచిపోవుట సహజమే. తమ యసమ్మతిని బలముగ్గ దెలుపుట కింతకన్నను అనుకూలమార్గము గనుపింపదు. కాంగ్రెసుఆజ్ఞ ననుసరించి, ఆసేతుహిమాచలపర్యంతము స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులు శాసనసభలను వీడుట, యద్భుత సందర్భమనుటకు సందియము లేదు. కాంగ్రెసు ఆజ్ఞను నిర్వహించుటలో స్వరాజ్యపక్షమువారు అద్భుత శిక్షణను దేశభక్తిని నాయకునిపట్ల గౌరవమును కనుపఱచిరి. వీరిచర్య ప్రపంచదృష్టి నాకర్షించెను. భారత శాసనసభనుండి నిర్మించుచు, నెహ్రూగారు గావించిన గంభీరోపన్యాసము, ఎట్టివారికయినను విశ్వాసము గలిగింపజాలియుండును. కాని, అధికారులహృదయము నూత్రము చలించలేదు. స్వతంత్రసభ్యులు తమ పీఠములను వదలక, స్వరాజ్యపక్షసభ్యులకన్నను తాము వివేకవంతులమని ప్రపంచమునకు జూపదలచిరి గాబోలు! కాని, వారికి తగిన పరిభవము వెంటనే జరిగెను. సహకారపు నిష్ప్రయోజనమును జూపుటకు నెహ్రూగారు తమ అంత్యోపన్యాసమునందు పెక్కు నిదర్శనముల గనుపఱచిరి. నేషనల్ డిమాండును ప్రభుత్వమువారు రెటుల నిరాకరించిరో దాసుగారి సహకారమును నెటుల నిరాకరించిరో సర్దిఫిక్టులమూలమున నెటుల పరిపాలించుచున్నారో నెహ్రూగారు స్పష్టపరచి వోటరులకే యీ సంగతులను విన్నవించెద

శాసనసభల ఎన్నికలు

8వ తేదిన జరుగనున్నవి.

ఇక వారము దినములుమాత్ర మే వ్యవధిగలదు.

కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకే వోటుజేసి కృతకృత్యులుగండు.

మని, చెప్పి, మార్చి 8వ తేదిన స్వరాజ్యపక్షసభ్యులతో గలిసి శాసనసభనుండి వెడలిపోయిరి. అటుల వెడలిపోయినవారిలో లజపతిరాయిగారుగూడ కలరు. కాని, లజపతిరాయిగారు నేడు స్వరాజ్యపక్షమును తిట్టిపోయుట కడువంతగ దోషకమానదు. స్వరాజ్యపక్షనిర్ణయమునకు పిమ్మట శాసనసభ పాడుపడినయింటివలె నుండెను. స్వతంత్రసభ్యులమితవాదతత్వము బయల్పడి, మామూలు చర్చలతో సరిపోయెను. గ్రాంటులలో నూరురూపాయలను తగ్గింపుడని చెప్పి, మరల వెంటనే తీర్మానము నుపసంహరించుకొనుట యధేచ్ఛగ జరిగెను. రంగాచార్యులుగారు తెలివిదెచ్చుకొని, పన్నులను తగ్గింపనియెడల తాము ప్రజలలో తలయెత్తుకొనుటకు వీలుండదని మొరలిడిరి. స్వరాజ్యపక్షసభ్యులు లేనిసమయమున, తాము కొంత ఘనకార్యమును గావించదలచి, స్వతంత్రసభ్యులు రాయల్ కమిషను తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. రంగాచార్యులుగారి విలాపమున కంతు గనుపింపలేదు. కాని, అధికారు లేమాత్రము కనికరము జూపరయిరి. తీర్మానము నిరాకరింపబడెను. మాళవ్యాగారి తీర్మానముగూర్చి ముచ్చటించుచు, 1904 సంవత్సరమునందు పన్నులచట్టము నిరాకరించి నందులకు తాము చింతింపమని పలికిరి. అప్పటి పరిస్థితులలో తామటుల గావించినను, ప్రభుత్వమువారు పిమ్మట కొంతమేలు జేసిరిని యొప్పుకొనిరి. అందుచే పిమ్మట వీరు ఆర్థికచట్టమును నిరాకరింపలేదుగాబోలు! నిజ మాలోచించిన, పిమ్మట పరిస్థితులు మరింత దుస్సహమయ్యెనుగాని, చక్కబడలేదు. మాళవ్యాగారి వాదదౌర్బల్యము, బాగుగ వెల్లడియయ్యెను. పన్నుల చట్టమునందు కొంతమార్పుల గావించుటకు స్వతంత్రపక్షసభ్యులు ప్రయత్నించి విఫలమనోరథులయిరి. ఉప్పుపన్నును తగ్గింపగోరిరి. బ్లాక్టుగాను మామూలువాదమునే దెలుపసాగిరి. రాష్ట్రకష్టములను తగ్గింప వీలుండదనుపాటను మరల బాడిరి. స్వతంత్రసభ్యు లీమారు మేల్కొని, బ్లాక్టుగాని మోసమును కనిపెట్టిరి. కాని, ఉప్పుపన్ను తగ్గదలసవరణ నిరాకరింపబడెను. పోస్టు రేట్లు తగ్గదల విషయమునగూడ నిట్టిపరిభవమే జరిగెను. ఎన్నికలకే తమ కొకటి కావలయుననియు, పోస్టు రేట్లనయినను తగ్గించుచో ప్రజలతో మాట్లాడగల్గుదుమనియు, ఇదివరకు ప్రభుత్వమువారికి జేసిన సహాయమునకు తమ కీమాత్రము ఉపకారము జేయవలయుననియు రంగాచార్యులుగా రెంత మొరలిడినను, ప్రయోజనము లేకబోయెను. స్వతంత్రసభ్యులనిన బ్లాక్టుగారికి మరింత చులకనయ్యెను. ఇంతకుపూర్వము శాసనసభ్యులపట్ల వీరు గను

పఱచెడి భీతి ఏమూలకో బోయెను. పోస్టు రేట్లు తగ్గదల ప్రయత్నముకూడ నిష్ఫలమయ్యెను. రాజప్రతినిధిగారు శాసనసభాంతమున ప్రసంగించుచు, తమ గొప్పను జెప్పకొనిరి. లా ఆర్డరులు రక్షింపబడినందులకు సంతసము జూపిరి. స్వరాజ్యపక్షమువారు కాంగ్రెసులనుజ్ఞ నైకొని, తిరిగి యొకమారు శాసనసభలోనికివచ్చి, కరెన్సీకమిటీబిల్లు నాపుడల చేయించిన సంగతిని చదువరు లెరుంగుదురు. అండుమానులదీవులను విడనాడవలయునని స్వతంత్రసభ్యులుతీర్మానము దెచ్చిరిగాని, అయ్యది నిరాకరింపబడెను. అన్నిటికన్నను విచిత్రమింకొకటి గలదు. పీనల్కోడు 153 (ఎ) కెక్ష్ను క్రిందకు వచ్చెడి వాఙ్మయమును స్వాధీనపరచుకొనునిమిత్తము, మడ్డిమెనుగా రొక నూతన నిర్బంధచట్టమును ప్రతిపాదించిరి. లజపతిరాయిగారు, స్వరాజ్యపక్షమును వీడివచ్చి, యీచట్టము నెదిరించిరి. కాని, వీరి సహకారులగు పండిత మాళవ్యాగారు చట్టపు సూత్రము నామోదించుట ఆశ్చర్యకరముగ నుండెను. చట్టమును వెన్వెంటనే నిర్మింపవలయునని, మాళవ్యాగారు కోరి, సంపూర్ణమగు మార్పు గనుబఱచిరి. రంగాచార్యులుగారు మరింత పట్టుదలగ వాదించి, మడ్డిమెనుగారి హస్తములను బలపరచిరి. దీనిని సెలెక్టకమిటీకి బంపుట కయినను ప్రభుత్వమువారు రంగీకరింపలేదు. స్వతంత్రపక్షసభ్యులలోముఖ్యు లిటుల బలికియుండుటచే, స్వరాజ్యపక్షసభ్యులు శాసనసభలో నిలిచియున్నను, ప్రభుత్వమువారి పంతమే నెగ్గెడిదనుటకు సందియములేదు. ఆ సంగతిని మడ్డిమెనుగారు తెలియజెప్పిరి. ఇట్టిస్థితిలో స్వరాజ్యపక్షసభ్యులు వెడలిపోయినందువలన, నూతన నిర్బంధచట్టము నిర్మింపబడెనని లజపతిరాయిగారు నిందించుట అర్థరహితమనుటకు సందియములేదు. స్వరాజ్యపక్షము వారిని ఏదోవిధముగ నిరసించుట కిది సాకుదప్ప వేరుగాదు.

ఉపసంహరణము

భారత శాసనసభా చారిత్రమును సంగ్రహముగ వ్రాయుటలో మాయద్దేశ్యము, స్వరాజ్యపక్షమువారు శాసనసభలో నెటుల ప్రశంసార్హగ పనిజేసిరో జూపుటకే. స్వతంత్రపక్షమువారి నిలుకడలేమినిగూడ యీ సందర్భమున జూపవలసివచ్చెను. మద్రాసు శాసనసభలో జప్తిసుపక్షమువారు రెటుల దేశక్షేమమును విడనాడి అధికారవర్గమునకు చేతుత నొసగిరో కూడ వివరించియుంటిమి. ఇంకను తెలుపదగినవిషయములు పెక్కులు గలవు. కాని అన్నిటిని పూర్తిగ బొందుపరచుటకు తగిన సావకాశము లేకబోవుటచేతను, ఎన్నికలు సమీపించుచుండుటచేతను, ఇంతటతో

బీహారు, ఒరిస్సా నామినేషనులు

అసెంబ్లీ, శాసనసభల కభ్యర్థులు

పాట్నా, అక్టోబరు 30:—నామినేషనుల లేదీ నంబరు 1 వ తేదీలో ముగిసినను యింకను చాల నామినేషనులు అసెంబ్లీకిని బీహారు ఒరిస్సా శాసనసభకును దాఖలుజేయబడెను.

నామినేషనుల పరిశీలనము నవంబరు 2, 3 తేదీలందు జరుగును. పోలింగు చనంబరు 29, 30 తేదీలందు జరుగును.

అసెంబ్లీకి నామినేషనులు: పాట్నా— సహాబాదు: డాక్టరు అంబేద్కర్ ప్రసాదసింగు (స్వ). గయ— మాంగీరు: (1) డాక్టరు హరిప్రసాదలాల్ (ఇం. కాం.) (2) బాబు సిద్ధ రాజ్ త్వరిసింగు.

బీహారు ఒరిస్సా శాసనసభకు

ఈ క్రిందివారు నామినేషనుజేయబడిరి:—పాట్నా డివిజను, నుశామ్మదను అర్బన్: (1) యం. యూనూసుగాగు (ఇస్లామీ) (2) సయ్యదు అబ్దుల్ అజీజుగారు బార్లూ. పాట్నా డివిజను మహమ్మదీయేతర అర్బన్: (1) సురాజికుమార్ ప్రసాదసింగు (2) బాబు జగత్ నారాయణలాల్ (ఇం. కాం.) భూస్వాములు, పాట్నా డివిజను: రాజాబహదూరు హరిహర ప్రసాదనారాయణసింగు (అమరాత్) పశ్చిమపాట్నా మహమ్మదీయేతర రూరల్ (1) బాబు రాజంధరిసింగు (ఇం. కాం.) (2) బాబు దాసుసింగు (3) పండిత కున్యదేవశర్మ (స్వ) పశ్చిమపాట్నా మహమ్మదీయ రూరల్ (1) సర్ సయ్యదు మహమ్మదు ఫకీరుద్దీను, విద్యాకాఖాంగ్ మంత్రి, (2) మాల్వీ ఫజుల్ రహిమాన్, (స్వ) తూర్పు పాట్నా మహమ్మదను రూరల్ (1) మాల్వీ మహమ్మదు హుసేను (ఇస్లామీ) (2) మాల్వీ షేఖ్ అబ్దుల్ అజీజ్ (స్వ) పాట్నా మహమ్మదీయేతర స్థానము. అర్బులు రాయి బ్రజరాజ్ కృష్ణ (స్వ) తూర్పుపాట్నా మహమ్మదీయేతర రూరల్ (1) బాబు గురుపా సిలాల్ (2) బాబు రాజేశ్వరి ప్రసాదశర్మ.

తూర్పు పాట్నా మహమ్మదీయేతర రూరల్—గా. గజేంద్రగారు (స్థా. స్వ. మంత్రి.)

పశ్చిమ పాట్నా మహమ్మదను రూరల్—నవాబుఅసీఫ్ షా. పాట్నా మహమ్మదీయేతర అర్బన్—మహారాజ బహదూరు హల్వా.

పాట్నా విశ్వ విద్యాలయస్థానము— దేవప్రసాదసిన్హా గారి (ఇం.కాం.) బాబు బలదేవ సహ్యా (స్వ) శ్రీ నారాయణ సహ్యా.

ఇంకను రాష్ట్రమున వితర భాగములనుండి నామినేషనుల నివేదికలు రాలేదు. పాట్నాలో నింకను చాలనామినేషనులు లుండవచ్చును.

పాట్నా డివిజను మహమ్మదీయ అర్బన్ స్థానమునందు డాక్టర్ బాగాయుండును. (అ. ప్రె.)

పంజాబు శాసనసభ-స్త్రీలకు

నియోజకాధికారము

అభ్యర్థనప్రకటనము

లాహోరు, అక్టో. 29:—నేడు ప్రచురించిన ఎక్స్ప్రెస్ ఆర్టికల్ గెటెటునం దీక్రిందివిబంధనలు ప్రచురింపబడినవి:— (1) పంజాబు శాసనసభకు స్త్రీయైన కారణముచే యెన్నుకొనబడుట కాక్షేపణయ్యుండదు. (2) పంజాబు శాసనసభకు సభ్యురాలైన స్త్రీలను నియమించుటకు స్త్రీయైన కారణమున నెట్టి యాక్షేపణ యుండదు. (అ. ప్రె.)

అదనపు పోలీసు దళము

లయాలూరుజిల్లాలో నియోగించుట

లాహోరు, అక్టోబరు 29:—లయాలూరు జిల్లాలో మూడు గ్రామములందు నెం 283, 264 చామలందలి వాస్తవ్యుల యర్హత బాగుండకపోవుటవలన యీ గ్రామములందలి పోలీసుదళము పెక్కువ జేయుటలు గవర్నరు సహాలోచకయుతులు ప్రకటించిరి. ఈ ప్రకటనను యీ లేదీనుండి మూడు సంవత్సరము లాచరణలో నుండును. అదనపు పోలీసులను అప్పడే తెల్పిరి. (అ. ప్రె.)

ఆంధ్రజాతీయకళాశాల, బందరు

దీ పా వ లి భి త్త

పదునారుసంవత్సరములనుండి అపారమైన సేవ జేయుచున్న ఈకళాశాలకు శక్తివంతమైన ధన సాహాయ్య మొనర్చ బ్రార్థించుచున్నాము.

పాలకసంఘ సభ్యులు

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల

మచిలీపట్నము

శ్రీ ఆంధ్రమహాజనులకు

అక్షయనామ సంవత్సర దీపావళివర్స సందర్భమున బందరు శ్రీఆంధ్రజాతీయకళాశాల పాలకసంఘమువారు చేయు వందన పూర్వక

విజ్ఞప్తి

ఈదిపావళి యుత్సవ సందర్భమున వైభాతీయవిద్యాలయము కొరకు ధన సహాయము గోరుచున్నాము. ఈ రాష్ట్రమునందు యియ్యది ప్రధాన జాతీయవిద్యాలయ మని యెల్ల చెరిగినదే. ఇది 1907 వ సంవత్సరమున ప్రతిష్ఠితమై క్రమభివృద్ధి నొందుచున్నది. ఎన్ని అవరోధములు వచ్చినను దేశీయులయొక్క అభిమానముచే నిది విరాజిల్లుచున్నది. దీని సంస్థాపనాచార్యుడగు స్వర్ణీయ శ్రీకోవలై హనుమంతరావుపంతులుగారు ఆకాలమరణము నొందుటవలన తీదీనికి రని నష్టము వాటిల్లినది. అట్టి నష్టమునకు దేశ మంతయు చింతిల్లుచున్నను వారియొక్క ఆత్మ చేతనే యుత్సాహవంతై భారవిరాళముల నొసంగుచు వారి యుద్దేశ్యములను నెరవేర్చుటకు దీక్షవహించుచున్నట్లు సాహసించి చెప్పవచ్చును. వారిచేరున స్థాపించిన శాస్త్రతనిధికి దేశీయులు హృదయ పూర్వక సమర్పణలు నేయుచున్నారు. ఆ నిధికి రు. 67,000-0-0 లకు పైగా చందాలు పడినవి. రు. 37,000 ల పైగా వసూలైనవి. ఈసంస్థయొక్క నిరంతరధర్మోపచేతనే సర్కారు విద్యా విభాగము క్రమముగ మారుచున్నదని చెప్పవచ్చును. ఇంకనుతగినంతమంది విద్యార్థులు దీని లాభము ననుభవించు ధైర్యము నవలంబించ లేకపోవుట విచారకరము. కాని దీనియొక్క లాభము సందరును గుర్తించి యున్నారనుటలో సందేహములేదు. ఇట్టి స్వతంత్ర సంస్థ ప్రత్యేకముగ కొలది ఫలితములను జూపించ కలిగినను పరోక్షముగ విశేషఫలసిద్ధి యొసంగ గలదని యెల్ల తెలుసుకొని యున్నారు. ఈ సంస్థకు క్రిందటి సంవత్సరము వేసవికాలములో వున్న గాలివాన వలన మేమెన్నడును ఎదురు చూడని నష్టము రు. 6,000-0-0 వరకును వచ్చియున్నది. ఇట్టి నష్టము యింకనుండు రాకుడుటకు పక్కా భవనములు గట్టుట అవసరమైనది. ఇందునిమిత్తమున్న సంవత్సరపు ఖర్చు యొక్క లోటును భర్తీచేయుటకును వెనుకటికంటె యెక్కువ ఔదార్యముతో విరాళములనొసంగుటకు దేశీయులను ప్రార్థించుచున్నాము.

కళాశాలకు సంబంధించిన కొన్ని అంశములు

భూవసతి సాలుకు రు. 8,000-0-0

వడ్డీలు వగైరా ఆదాయము రు. 2,000-0-0

సాహిత్యవిద్యాకాఖకు భవనములు, పనిముట్లు

యితర పుస్తకరణములు వగైరా ఆస్తుల ఖర్చు రు. 30,000-0-0

మెకానికల్ యింజనీరింగు, బట్టలు, తీవాళీలు,

పేము నేతవగైరా చేతిపనులకు భవనములు,

పనిముట్లు యితర పుస్తకరణములవగైరా రు. 69,000-0-0

నివాసగృహములు రు. 15,000-0-0

కళాశాలలోని విద్యార్థులసంఖ్య 158

రాత్రిపాఠశాలలోని విద్యార్థులు 37

పంచమ విద్యార్థులు 38

యితరజిల్లాలనుండి వచ్చి చదువుకొను విద్యార్థులు 82

కృష్ణ 108, గుంటూరు 30, పశ్చిమ గోదావరి 11, తూ

ర్పుగోదావరి 9, కర్నూలు 10, నెల్లూరు 5, బళ్లారి 3, అంత

పురం 2, మధుర 1, నంగదేశము 1, బర్హాదేశము—

కళాశాలలో చెప్ప విద్యలు:—అయినవ తరగతి లగా

యతు మూడు సంవత్సరముల కళాశాల తరగతులు ఆఖరు వరకు

ను పండిత భాగమున సంస్కృతము, తెనుగు, హిందీ, యింగ్లీ

షు భాషలును, చిత్రకళ, సంగీతము, రాజనీతి చరిత్రలు, బ

ట్టలు, తీవాళీలు, పేము, నేతలున్ను, వడ్రంగం, కమ్మరము,

పోతపోయట్లు, యింజనులు నడుపుట, బర్నింగు, ఫిటింగు వగైరా మెకానికల్ యింజనీరింగు చేతిపనులున్ను అయి యున్నవి.

కళాశాలకును కర్మాగారముకును (యిండ్ల కట్టడములకు గాక) ప్రతి సంవత్సరము అగు నికరఖర్చు షు మా. రు. రు. 20,000లు

భూములు డిపాజిటు మొత్తములవలన వచ్చు ఆదాయము షుమారు రు. 10,000 లు

శ్రీ. హనుమంతరావు,

కార్యదర్శి, పాలక సంఘము అందు కొన్ని

భా. పట్టాభినీతారామయ్య,

కార్యదర్శి, హనుమంతరావు. డి.

చి. శ్రీనివాసరావు,

ప్ర. అధ్యక్షుడు అందు కార్యదర్శి

ఆంధ్రజాతీయ విద్యా పరిషత్తు

యం. సి. సి. టీం. విజయము

రావల్పిండికి బోవుట

కరాచీ, అక్టో 31:—యం. సి. సి. టీంవారు కరాచీ వారి నోడించిరి. 148 రన్నులను ఇన్నింగులను బొందిరి. ఆట మొదలుపెట్టిన 45 నిమిషములకు 5 వ వికెటుపడిపోయెను. తరువాత 30 నిమిషములలో 5 వికెట్లును పడిపోయెను. 6 వర వికెటు 2½ నిమిషములలో పడిపోయెను.

నానలు 88 ఇన్నింగులను డబ్బరు 61 ని ఆడెను. 5 వ వికెటులో 105 రన్నులకేసిరి. 35 రన్నులకు టూట్ 5 వికెట్లును బడవేసెను. టీం లాహోరుమెయిలులో రాత్రి 7-55 కు బయలుదేరి రావల్పిండికిపోయెను. (అ. ప్రె.)

సిండియా స్టీం నావిగేషను కంపెనీ

వార్షికోత్సవము

నరోత్తమమురాష్ట్రీ సర్ ఛారల్సు ఇన్సు

వైఖరిని ఖండించుట

బొంబాయి, అక్టోబరు 30:—సిండియా స్టీం నావిగేషను కంపెనీ వార్షికోత్సవసందర్భమున నరోత్తమమురాష్ట్రీ గారధ్యక్షత వహించి అసెంబ్లీలో క్రిందటి మార్చిలో కోస్తావ్యాపారమును రిజిస్ట్రేషన్ చేయవలెనని దేశము కోరినపుడు సర్ ఛారల్సు ఇన్సు వహించిన వైఖరిని బాగా ఖండించిరి. ఈ సారి అసెంబ్లీ సభ్యులగువారు వచ్చే సంవత్సరము ప్రెయినింగు ఓడకు గ్రాంటు నిచ్చనపుడు, సముద్ర వ్యాపార విచారణ సంఘ మూచనలను, యీ తీరమున వ్యాపారము జేయు ఓడలలో, ప్రెయినింగు ఓడయందు కృతార్థులై నిపుణులైనవారిలో సగము మదివైన ఆఫీసర్లుగ నియమించుట నిర్బంధము జేయుటలు కానింప నవసరమున్నదని ప్రభుత్వమునకు చెబువ వారు విజ్ఞప్తిజేసిరి లేకున్నయెడల ప్రెయినింగు ఓడస్కీను నిస్ప్రయోజకమునకు అసెంబ్లీలో సర్ ఛారల్సు ఇన్సుగారు మాట్లాడినమాటలు విచిత్ర పువ్యాపారస్థుల లాభములను రక్షించుటవచ్చు మరేమియుగాదని నరోత్తంగారుజెప్పెను వారు మాట్లాడినదానిలో జూడ భారతేశాకావ్యాపారమును నిర్మించుటలో నేమాత్ర మభిలాషయైనను గాన్పించదని చెప్పిరి. సర్ ఛారల్సుగారి ప్రతికూలవాదమును కొంతమారులు విమర్శించి ఆమాటలనుబట్టిచూడ భారత నాకా నిర్మాణము విషయమై ప్రభుత్వమువారి మనస్సు కొంతవరకు ప్రతికూలముగ మారినదని నరోత్తంగారు నూచించిరి. ఇదివరకెప్పుడునుపరాధూతితోనుండియున్నను బాగాప్రతికూల్యమును వహించినటులు గాన్పించుననియు, దేశమునందు భారతేశాసనసభలోనుగూడ యీజాతీయపరిశ్రమను నిర్మించి, స్వరాజ్యమునుబడయ నిర్మించిన దేశమునకు దగిన సౌకాదళము సభివృద్ధిజేయుటలు నాందోళనముగానివలెనని వారు గోరిరి. (అ. ప్రె.)

స్థానిక స్వపరిపాలనము కాకినాడ తాలూకాబోర్డు

జన్మిస్తుపక్షమువారి నిరంకుశచర్యలు

బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు మనకు, స్వరాజ్యప్రాప్తికి ప్రథమ సోపానముగా స్థానిక స్వపరిపాలన మొదలెట్టు చాటుచు దేశములోని ప్రజలను నాయకులను తమలో చేరులకలపి సహకారము నొసంగుటని కోరుచున్నారు. వీరు తమయధికారమునకు లోబడి తమకు చేతులుగలుపువారి నే మరెటులుగా నంగీకరించుచున్నారు. ప్రకృతమున స్థానిక స్వపరిపాలనా శాఖను ప్రధానమంత్రిగారి యధీనముచేసి వారిచేతను నడిపించుచున్నారు. ఈ ప్రధానమంత్రిగారియందు ప్రభుత్వమువారుంచి నది, యధికారాభాసమేగాని, న్యాయమైన యధికారము వీరి కొసంగింపబడినది. ఇందుకునోడు స్వల్పవిషయములలో గూడ సీ ప్రధానమంత్రిగారు మరాఠీనీవారి నిరంకుశచర్యలను గురించి తమస్వతంత్ర ప్రాయముల నమలులో బెట్టుటకు సామర్థ్యము కలిగియుండగా, దేశమిత్రైక ప్రతిపాదికములకు స్వల్పవిషయములందుగూడ తమ ప్రధానమంత్రిపదవి కుండవలసిన ఘనతయు దౌదార్యముగూడ వీరు ప్రతిష్ఠింపగలుగుట లేదు. ఇందుకు దారావాయిగా నీమధ్యను కాకినాడ తాలూకాబోర్డునకొక యార్జరు పంపించిరి. ఈతాలూకాబోర్డులో తాల్లేదను నొకగ్రామముకలదు. అచ్చట తాలూకాబోర్డువారికి చెందియున్న నొకచిన్న ఆస్పత్రికలదు. ఆయా స్పత్రియందొక పలు అసిస్టెంటు సర్జనుగారు పనిచేయుచుందురు. ఈ యాస్పత్రికి గవర్న మెంటువారి కొలువులో ప్రాయముగా నెవరు తక్కువ అనుభవముగాని, తెలివిలేటల యందు తక్కువగలవారుగానియుందులొకటివారు నియోజింపబడుచుందురు. ఇయ్యది తాలూకాలో నొకమూలనున్న యాస్పత్రియగుటచే నట్లు చేయుదురని నేను తలంచెదను. సుమారు మూడుసంవత్సరములపైగా నీ యాస్పత్రికొక యోధదేశస్థుడగు రామనాథమూల్రాయను నాయనను డాక్టరుగానేసిరి. ఆయనకు భాషాజ్ఞానము లేకమైననులేదు. వైద్యవిద్యయందు నైపుణ్యము నున్న, ఇట్టివారి నిచ్చటనుండి మార్పుచేయుదనియు నిచ్చట భాషాజ్ఞానమైనవగుల మరియొక డాక్టరుగారిని వేయింపుదనియు కోరంగిడివిజను ప్రజల నేకమహాజరులనిచ్చుకొనిరి. తాలూకాబోర్డు ప్రజెండ్రిస్తరు తీవ్రముగావ్రాసిరి. ఇట్లాక సంవత్సరములకు పైగా వ్రాయగ వ్రాయగ యట్టుకేటకు వారిని మార్చిరిగాని యీ యాస్పత్రివిషయములో నొకచిరము జరుగుచున్నది. దీనికి నేనుబను డాక్టరు జీతముక్రింద తాలూకాబోర్డువారు నెలకు రు 122-10-0 చొప్పున గవర్న మెంటువారికి జమకట్టవలెను. సాధారణముగా నీ యాస్పత్రికి నూరు రూపాయలు మించని జీతముగలవారిని నియోగించుచుందురు. అట్లయినను, తాలూకాబోర్డువారుమాత్రము నెలకు రు 122-10-0 గవర్న మెంటువారికి జమకట్టకత్పరు. ఇది న్యాయముకాదనియు నీమొత్తమున కిద్దరుడాక్టర్లు చెరియొక 60 రూపాయలు కేవలముమీదను చక్కని అనుభవముకలిగి గవర్న మెంటువారి కళాశాలలో నారి తేరి, యనేకచోట్ల మెప్పువడసినవారే లభింపగలరు. కావున గవర్న మెంటువారికి తాలూకాబోర్డు చెల్లించుచున్న వైకముతోనే, తాల్లేపులో నొకడాక్టరు గారిని, అంతకంటె పెద్దగ్రామమై, యూనియనుగూడ కలిగి, వేలకొలది జనసంఖ్యచేతను విశేష ద్రవ్యవంతులచేతను యలరారుచు, చుట్టుప్రక్కలనుండి బీదజనులకు బీదసానమునట్టియు, వైద్యుల రాకపోకలు కలిగియున్నట్టియు చామర్ల కోటలో నొక యాస్పత్రియొంచి దానికొక డాక్టరుగారిని నియమించెదమనియు, ఇందుకుగాను మందులనిమిత్తము చామర్ల కోట యూనియన్ బోర్డువారు సుమారు 600 లు ప్రతి సాలు నాయెచ్చెదమని వాదనము చేసియున్నారనియు మొదలగు సంకతులతో కాకినాడ తాలూకాబోర్డువారు స్థానికపరిపాలనమంత్రిగారికి వ్రాసియుండగా, వారు, తాలూకాబోర్డువారు తమకు చెందియున్న యాస్పత్రిలో తమవలన నియోజింపబడు డాక్టరుగారిచేత పనిచేయించుకొనుటకు మంత్రిగారంగీకరింపక, గవర్న మెంటువారిచే నియోజింపబడిన నాతడే పనిచేయవలెననియు, నెలకు రు 122-10-0 చొప్పున గవర్న మెంటువారికి తాలూకాబోర్డువారు జమకట్టక తప్పదనియు నుత్తరవుచేసిరి. అందుపై స్థానిక స్వపరిపాలనశాఖవారి చర్య కేవల మౌనముననియు అందువలన తాలూకాబోర్డువారికిని ప్రజలకు గూడ తీవ్ర నష్టము సంభవించుచున్నదనియు, కావున తాలూకాబోర్డువారు గవర్న మెంటువారిచేత నియోజింపబడిన డాక్టరు

చేత పనిచేయించుకొనక, తమస్వయముగానే యొక డాక్టరు గారిని అప్పాయంటు చేయుదుమనియు కావున లోకలుబోర్డు మాన్యుయల్ 71-వ క్షేత్రముక్రింద గవర్న మెంటువారి కిందుమాలముగా మాడుమాసములు గడువులో నోటిసు యిచ్చితిమనియు గవర్న మెంటువారికి తాలూకాబోర్డు వారు వ్రాసిరి. అందుకు జన్మిస్తుపక్ష నాయకుడనిపించుకొనుచున్న ప్రధానమంత్రి గారిచ్చిన సమాధాన మేమనగా తాలూకాబోర్డు తన డాక్టరునే నియోజింపకొనినచో నింతటినుండియు, తాలూకాబోర్డువారి కెన్నడు నాయాస్పత్రి విషయమై యేవిధమైన ధనసహాయము కావలసి వచ్చినను గవర్న మెంటువారు తంతమాత్రమును సాయము చేరరు. ఆహాయేమి వీరి యాదార్యము! ప్రజల ధనమును ప్రజలక్షేమము నిమిత్తము ఖర్చుపెట్టుటకు వీరి కెంతకష్టముగ నున్నదో చదువరులు, తిలకింపుడు! వీరు నెలకు నాలుగైదువేల రూప్యములు వేతనము పుచ్చుకొనుట కావంతయు క్షేత్రపడరు! కాకినాడ తాలూకాబోర్డుకు సామకువచ్చు ఆదాయమంతయు, మంత్రిగారి నాలుగుమాసముల జీత భత్యములకు సరిపోదు! ఇట్టి తాలూకాబోర్డులో రు 122-10-0 లతోనిద్దరు డాక్టరులను రెండు ముఖ్యస్థానములయందుంచి తాలూకాలో నిదివరలో నొకచోటనే వైద్యసహాయము జరుగుచుండగా నిష్పడు రెండుచోట్ల వైద్యసహాయము చేయుటకు సమకట్టిన తాలూకాబోర్డుపై వీరికింత యాగ్రహమేలనో గదా! ఆహాయేమి వీరి యాదార్యము జన్మిస్తుపక్షము ప్రజలకెంత తోడ్పడుచున్నదో చూడుడు! కాబట్టి, కాకినాడతాలూకా ప్రజలు శాసనసభ కెట్టివారిని పంపవలెనో తెలిసికొని యప్రమత్తతో తమ వోటులను వినియోగింపరుపవలెను.

పులవర్తి భీమలింగమూర్తి.

అడయారు (స్వీయవిలేఖరి)

నాయకుల ఆగమనము

అడయారు, అక్టోబరు 31:- దివ్యజ్ఞాన సభాధ్యక్షులగు డాక్టరు అనిబెసెంటుగారును, శ్రీ జిడ్డు కృష్ణమూర్తిగారును, అమెరికా సంచార సంధర్మమున, ఇంక కొంతకాలము కాలిఫోర్నియా ప్రాంతమున నుండురనియు, అనుకొనినటుల రాబోవు కాశీ దివ్యజ్ఞాన సమావేశమునకు రాజాలరనియు కొన్ని రోజులక్రిందట వారియొద్దనుండి ఇచ్చటికి వచ్చిన తంతివలన తెలియుచున్నది. రైతుల రెవరెండు బీదపు లెడువీటరుగారును, డాక్టరు అరెండేలుగారును, ప్రతినిధులనేకులును, ఆస్టోలియా ఖండమునుండి కాశీ సభకు విచ్చేయుదురని తెలియుచున్నది.

కాశీ సభలలో అత్యుత్సాహముగా జరుపుటకు అన్నియేర్పాట్లు అచ్చటి సన్యాససంఘమువారు చేయించుచున్నారు.

శ్రీ జి. వి. సుబ్బారావుగారు

ఇచ్చటి దివ్యజ్ఞాన కళాశాలాధ్యక్షులగు శ్రీ జి. వి. సుబ్బారావు పంతులుగారి 31-వ జన్మదిన మహోత్సవమును, విద్యార్థులను, ఉపాధ్యాయులను, అతి జయప్రదముగా, మొన్నటిదినము కళాశాల క్రొత్తభవనమున శ్రీ జనరాజదాసుగారి సభాధ్యక్షతక్రింద జరిపిరి. శ్రీ సుబ్బారావుగారు విద్యాప్రపంచమునకు అందు ముఖ్యముగా కళాశాలకు స్వార్థత్యాగముతో చేయుచున్న సేవనుగరించి కన్నడమున శ్రీమతి రత్నగారును, ఆంధ్రమున శ్రీమతి రొట్టికల్ సుబ్బమ్మగారును, విద్యార్థులనేకులును, ఉపాధ్యాయుల పక్షమున శ్రీమతి మాలతి పట్నంధర సుగారును ప్రకేసించిరి. శ్రీ సుబ్బారావుగారును, మిత్రులు తమరినిగరించి చెప్పిన విషయములకు కృతజ్ఞతను జూపుచు తమకత్తానుసారముగ సేవచేసెదమనిరి.

అధ్యక్షులు సుబ్బారావుగారిసేవను ప్రశంసించుచు ఇచ్చట కళాశాలలో ఇతరసంస్థలు సేర్పుకొనవలసిన విషయములు అనేకములు గలవనియు, దేశసేవారాధనకు ఈ కళాశాల సంస్థలే ఆదర్శప్రాయములనియు నుడివిరి.

తారకసంఘప్రతినిధి

మొన్న ఓమనులోజరిగిన తారకసంఘ మహాసభకు భారతీయ సంస్థలపక్షమున ప్రతినిధులుగ వెడలియున్న ప్రాశ్నెసరు యదునందున ప్రసాదుగారు మాతృదేశమునకు గతవారమున తిరిగివచ్చిరి. వారికి స్వాగతమిచ్చుటకు మొన్న అడయారులో సభ యొకటి శ్రీ జనరాజదాసుగారి యాజమాన్యమున జరిగినది. అందు ప్రసాదుగారు, ఓమను కాలగైసనుగరించి ప్రస్తావించుచు, మొన్నటి సమావేశమునటి సమావేశము ఎప్పుడును జరుగలేదనియు, ప్రపంచములోని అన్ని ప్రాంతములనుండియు ప్రతినిధులు వచ్చి, జగద్గురువులవారి యుద్దేశమును కొనసాగించుటకు బడకంకణులై యుండిరనియు నుడివిరి.

కరెన్సీబిల్లునకు ప్రాతికూల్యము

భారతవర్తకసంఘము అననుకూల అభిప్రాయము

బొంబాయి, అక్టో 30:- కరెన్సీబిల్లుపై భారతవర్తక సంఘమువారు తమ యభిప్రాయములను భారత ప్రభుత్వ ఆర్థికశాఖకు బంపుచు కరెన్సీ కమిషను మెజారిటీ కలహాలో నేమాత్ర మేకీభవింపజాల మని గట్టిప్రాతికూల్యమును చెల్పిరి. ఈక్రింది రెండు విషయములగుర్చి తృప్తికరముగ హామీనీయకున్నయెడల యీసంఘమునకు బంగారపు బనియనుస్తాండర్లు యేమాత్రము సమ్మతిలేదని చెలుపబడెను.

(1) కరెన్సీ అధికారులు భారతదేశమున కనుకూలముగ వర్తకము మొగునటుల జేయుటకై దేశములందు బంగారు సెక్యూరిటీలనుగొని నిరాటంకముగ విచక్షణలేకుండజేసి ప్రభుత్వమువారు భారతదేశములో డబ్బు నాణెములకొరకు బంగారును బాగా వచ్చునటులజేయుటకు శాసననిబంధనల జేసెదగా?

(2) భారతదేశమునందు తగినంత బంగారు రిజర్వుండి భారతశాసనసభలు కోరు నెడల భారతదేశమున బంగారు కరెన్సీని ప్రవేశపెట్టుటకు ప్రభుత్వమువారు సిద్ధముగనున్నారా?

18 పెన్నీల మారకము?

అంతట సంఘమువారు బిల్లునందు 18 పెన్నీల మారకమును బెట్టినందులకు ప్రాతికూల్యమును చెల్లుచు అందువలన యీదేశమునం దుత్పత్తిదారులకు చాలబాధకరముగ నుండునని చెల్పిరి. కమిషను సభ్యులు యీమారకము రేటును బలపరచుటకు తగిన కారణముల మాత్ర మారయుటచూడ యీవిషయమై నిష్పక్షికముగ నాలోచింపక ప్రభుత్వమువారు రదివరకే నిర్ణయించుకొనిన రేటు నాశీర్వదింప సమకట్టినటుల నీసంఘముయొక్క అభిప్రాయమైయున్నది. కంట్రాక్టులన్నిటికిని భంగముగల్గినను కారణముచే డబ్బు చెల్లించు ప్రమాణమునుగూర్చి నిర్లక్ష్యముతో జూడరాదను ముఖ్యము నాక్షేపణను సులభముగ త్రోసేసినపుడు కమిషను సభ్యులు తమ ధర్మమును నిర్వహింపరైరని యీసంఘమువారు దలంచుచున్నారు. ఇండియను కాయసేజిఆఫ్ఫ్, ఇండియనుపేపర్లు కరెన్సీ ఆక్టనుందు సవరణ గావింపవలెనని బిల్లునందు నూచించిన విధమునకు తమసమ్మతియేలకాదో సంఘమువారు కారణముల చెల్లుచు, దానిని మార్పుటలో 18 పెన్నీల మారకమునందునటుల జేయవలెననియు, లేకున్న త్వరలోనే యీదేశమున ఆర్థికముగ క్లిష్టస్థితి యేర్పడుననియు, ప్రపంచమునందు ధర లింకను పడిపోవుననియు చెల్పిరి. అందుచేత యిప్పుడున్నటుల రూపాయిని 847612 గింజల యెత్తుగ నిర్ణయింపవలెననియు, నవరసు, అరసవరసు న్యాయప్రకారము మారకములోనుండవలెననియు వారుచెల్పిరి.

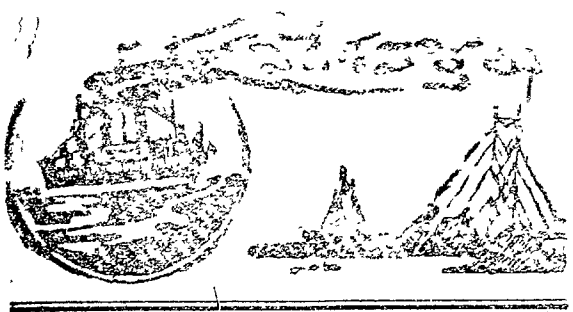
అంతయొక్క-వగలేని రిజర్వులను త్వరలో తగ్గించి బంగారు స్టాండర్డు భారతదేశములో లేకుండ జేయుటకు కారణముచెలుపగోరుటనుగూర్చి యీసంఘమువారు రొక ప్రశ్ననడుగుచు ముగించుచున్నారు! “ప్రభుత్వము నిజముగా నీదేశమున బంగారు స్టాండర్డు బెట్టగోరెదరా? అట్లైన ఇండియాలోని రిజర్వులను తగ్గించుట మంచిమాగ్రము? లేక స్టాండర్డుకన్నను మారకమురేటు ముఖ్యమని తలంచెదరా? రిజర్వుల కెంతవఱకున్నను రూపాయికి 18 పెన్నీల మారకమునే యుంచగోరెదరా? మరల బంగారు స్టాండర్డు బెట్టెదరను ఆత దేశమునందు బూలకముగ కలుగజేయగోరెదరా? (ఆ. ప్రె.)

భారత క్రైస్తవ మహాసభ

చర్చింపనున్న విషయములు

అలహాబాదు, అక్టో 31:-నవంబరు 5 వ తేదీ ప్రారంభముగ భారత క్రైస్తవ వార్షికమహాసభయందు చాల విషయములు చర్చింపబడును. ఇందు పబ్లికుబాడీలో భాగ్యక్రైస్తవప్రాతినిధ్యమునుగూర్చియు, బాతిప్రాతినిధ్యము, సహకారసంఘసంస్థాపనము, భారత క్రైస్తవ పత్రికకొక కంపెనీ స్థాపించుట, వ్యావసాయక, సాంకేతికవృత్తులగుర్చియు చర్చింపబడును. బాతీయభావము తీర్చుటనుటలను, స్వరాజ్యసంపాదనయందు విశ్వాసముగల్గునట్లును, బాతీయ నామములు దుమ్ముల గొరవవించినట్లును తీర్మానములు లుపపాదించబడును. ఈమధ్య ఉత్తరదేశమున స్థాపించబడిన యునైటెడుచర్చి స్థాపనమునకు స్వాగతమొసంగుచు భారతదేశమున పాశ్చాత్యనామముల దొలగించి యునైటెడుచర్చిని స్థాపింప నవసరమునుగూర్చి చెలుపబడును. (ఆ. ప్రె.)

ఇండియాకు వైమానికమార్గము

స్వసంబంధమునకు ప్రాణాధారము

మంచిలాభము గల్గును

వింటర్ట్ ప్రభుని యభిప్రాయము

లండన్, అక్టోబరు 29:— ఇండియా ఇతరదేశము కంటే బీద దగుటచేతను అసలు ముఖ్యముగ వైమానికప్రచారము జరుగునన్న దేశములకు చాలమార మగుటచేతను ఆదిలో వైమానికప్రయాణములందు అంతవ్యయముగ అభివృద్ధిని జూప జాలదు. కాని ఇందులో ఇండియాకు క్రొత్తగాదు. దేశములో రాయలు వైమానికదశమునకు మంచిలమున్నది. మంచిస్థానములందు వైమానికాశయము లున్నవి. ప్రపంచములో ప్రమాఖులగు వైమానికుల కుండవలసిన సామగ్రి అంతయు గలదు.

ముఖ్యముగ ప్రయాణముల నిమిత్తమే యుద్దేశించబడిన వైమానికాశయములు కలకత్తా, అలహాబాదులలో నెలకొల్పబడినవి. భూమినిగూడ ఇందునిమిత్తము సంపాదించిరి. ఇతర చోట్ల జరుగుదుగ గావలసిన వైమానికాశయములను అనగా విమానములు దిగు స్థలములను ఏర్పాటుజేసితిమి.

ఈజిప్టు కరాచీ వైమానికప్రచారము

నిమిత్తము బ్రిటిషు ప్రభుత్వము సామ్రాజ్య వైమానిక సంఘముతో క్షకంట్లాట్టు జేసికొనుటచే ఇండియాలో గూడ త్వరలోనే వైమానికప్రచారము సిద్ధించును.

కెయిరో బగ్దాదులమధ్య నీరులేదు. ఇనుకదిబ్బ లున్నవి. గట్టములుగాని మరితిరబండ్లుగాని బోవుటకువీలులేదు. అందుచే అందరును విమానములే కావలెనని ఒప్పకొనక మానరు.

ఏమి ఆలోచించుచున్నారు ?

ఆరునెలలలో కరాచీలో వైమానికాశయము ఉపయోగమునకు తయారగును. దీనంతేసి దేశములో మరికొన్ని వైమానికమార్గముల సేర్పాటుజేయుటకు వీలగును. దీనంతేసి ఇండియావైమానికప్రచారము అంతముగూర్చి ఇండియావైమానిక సంఘమువారు పరిశీలించిరి. ఇండియాప్రభుత్వమునకు విజ్ఞప్తినందిరి. ముందేమిజేయవలసి డెలిసిరి. వాటినిగూర్చి నేను వివరముగ చెలుపవనరము లేదు. కాని తాము ఆలోచించుచున్న సంగతులన్నిటిని సామ్రాజ్యసభకు చెలుపకతప్పదు.

ఇండియా మాక్యులు

ఇండియాకు సంబంధించిన వైమానికప్రచారములో ఇండియాప్రభుత్వమునకు పనిచేయుటకు ఎక్కువమువకాశమున్నది. చుటుకుగ పనిచేయవలెను.

ఇండియాకు సంబంధమున్న ప్రతి వైమానిక కంట్లాట్టులోను ఇండియాప్రభుత్వముతో ఆలోచించవలె ననుచున్నారు.

భుత్వముగాని డొమినియను ప్రభుత్వముగాని ప్రత్యేక జేయవలెనని ఆకంట్లాట్టులో ఇండియాప్రభుత్వమునవలె ననుచున్నారు. అట్టి ఏర్పాటుసేయబడిన విషయములందుగూడ జేయవలెను

తగిటి నుములందు తేర్చిరి.

నవంబరు ఈ వైమానికాశయములకు, కార్యాలయములకు.

అను, తంతులకు, వాతావరణ పరికరములకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు డబ్బీయవలెను. అవనియు ఇండియా ప్రభుత్వమునకే చెందును. ముందు కలకత్తా రంగూనుకు, విమానములగు స్థానములను, ముఖ్యముగ కలకత్తా, రంగూను, బొంబాయిలో ఏర్పాటుచేయవలెను. మధ్యాహ్న మి విషయమై యువ సంఘములో సమిస్తారముగ చర్చించెదరు. ఈవిషయమై ఇండియా మంత్రినిశ్చయమునుగాని, ఇండియా ప్రభుత్వముయొక్క నిశ్చయమును గాని ప్రకటింపవలదుకొనలేదు.

ఈజిప్టు కరాచీ మార్గము

ఏర్పడినవెంటనే కరాచీనుండి ఇతరభాగములన్నిటికి విమానముల బోవుటకు ఎంతకాలమో పట్టుదు. ఇట్టి సందర్భము

లుండుటంతేసి ఒక సిబ్బంది వైమానికాధికారిని నియమించిరి. ఇతడు త్వరలోనే తన కార్యభారమును ఎఱిందును.

ఆర్థిక సమస్య

ఈ వైమానికవిధానమును అవలంబించిన ప్రభుత్వమువారి ఆదాయములందు ఎంతయు ఖర్చు జేయులెను. కాని తక్షణము దీనివలన రాబడి రాదు. ఆర్థికసంపదముబట్టి దీని నెట్లు అమలు జరుపవలెనో ఆలోచించవలసియున్నది. అన్నియుఖముల ఇయ్యది వ్యాపించుటకు తగినధనము చేపూడవలెనో ఆశించుచున్నాడను. ఆ విషయములో పెట్టుబడి అవసరము.

సాధ్యమైనంతవరకు వైమానికాభివృద్ధి త్వరితగతినే జరుగవలెనని ఇండియామంత్రి యభిప్రాయము. ఇప్పుడే ఇండియా వైమానికసంఘమువారి నూచలల ఇండియా కార్యాలయమునకు జేరినవి. వీటిని పూర్తి ఆలోచించుట కారనిక వ్యవధియేలేదు.

ఈ సభలో జరిగినసంగతు లీవిషయమై ఇండియామంత్రి కెంతయు వైవిధ్యమును బాలోచించుటకు పువయోగించును.

సామ్రాజ్య సభ

సామ్రాజ్య నాకా సైనిక సంరక్షణము

రంగ్వి, అక్టోబరు 29:— సామ్రాజ్యసభలో విదేశాంగ వ్యవహారము సామ్రాజ్యరక్షణము అంతిస్సామ్రాజ్యసంబంధముల వర్తకము రాకపోకలను ముఖ్యముగ చర్చించిరి.

ప్రతినిధులు అందరును అంతిస్సామ్రాజ్యనర్తకమును పెంపొంద జేయుటకు ఒప్పకొనిరి.

దీనినిమిత్తము కమిటీలను నియమించిరి.

పుర్తగలును సంబంధించిన సాధారణ ఆర్థిక ఉపసంఘమువారు అదేపనిగ సమావేశమగు చున్నారు.

సామ్రాజ్య రాకపోకలనుగూర్చి తీవ్రముగ పరిశీలించుచున్నారు. పరిశోధకసంఘమువారి పనిని ప్రతినిధులు ఆమోదించిరి. సామ్రాజ్యములోనున్న సంస్థలన్నియు తమకు గావలసిన సంగతులను డెలిసికొనుచున్నారు. ఈవిషయమై సహకారముతో పనిచేయు వలెననిరి.

ఇంతవరకునే ఫలితముల నిర్ణయించుటకు వీలులేదు. సామ్రాజ్యసాధనసంపదనుగూర్చి తీసికొనుటకు ప్రతినిధులకు తృప్తికాదు జనించెను. పరిశీలనాకార్యక్రమము ప్రారంభమైనది. ఇది కాళ్ళతముగ ఏర్పడునట.

పరిశోధన

నేను రెండవసభలో పరిశోధననుగూర్చి ఆలోచించిరి. సామ్రాజ్య వ్యవసాయకపరిశోధకసభ పచ్చెసంవత్సరము అక్టోబరులో జరుగు నని వ్యవసాయమంత్రివర్గముయొక్క కార్యదర్శి డెలియజేసెను. అపుడు అందరకు సంబంధించిన సంగతులను చర్చించెదరు.

చేపలు ఆహారమునకు ముఖ్యముగ ఏర్పడుచుండుటచే ఈ విషయమై పరిశోధన సల్పుటకు శాశ్వతపరిశోధకసంఘము సేర్పాటుజేయవలె ననుచున్నారు.

ఆహారసమస్య

నుగూర్చి ఆలోచించు పరిశోధకసంఘకార్యదర్శి సావకాశముగ పరిశోధన సల్పెనట. ఉష్ణప్రదేశములందు పరిశోధనలనుజేయుట లాభకరమనిరి. వ్యవసాయవిషయములో విస్తారము పరిశోధన గావలెననిరి.

పంటలు బీడపురుగులపాలుగాకుండగనే శ్రద్ధవహించవలె ననుచున్నారు.

నాకాదళ కార్యాలయమున నాకాదళవిధానమును చర్చించిరి. నవంబరు మొదటి తేదీని యుద్ధకార్యాలయమున సైనికచర్చను జరిపెదరు.

ఆహారపదార్థముల లెక్కలను తెప్పించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు.

బొగ్గు పరిస్థితులు

ప్రధానామాత్యునితో చర్చించుట

రంగ్వి, అక్టోబరు 29:— గనుల సంఘమువారి ప్రతినిధులు ప్రధానామాత్యునితో చర్చించిరి. తరువాత దీర్ఘముగ చర్చిలు గాలలో మాట్లాడిరి. పిమ్మట గనులపనివాండ్రు కార్యనిర్వాహకవర్గమును కలిసికొనిరి.

నేను 26,000 పనివాండ్లు పనిజేయుచున్నాను. ఈ వారము 110000 టన్నుల బొగ్గు తయారగును. క్రిందటి వారము 98000 టన్నులు తయారైనది. బొగ్గుసప్లయ అగిన మొదటి 9 నెలలలో ప్రతివారము 58000 టన్నులే తయారైన దనుచున్నారు.

క్రైడ్ యూనియను కాంగ్రెస్ వారు ప్రధానామాత్యునితో కలిసికొన దలచుచున్నాడు.

బ్యాంక్ విధానము:

ఎంతవ్యయ మగును?

లండన్, అక్టో 29:— మెట్టబంకుమున్న అన్న నేమో బుకానె గారు నిర్వచించిరి. దీనినిబట్టి పనినిసాగింపవలెనని బుకానె గారు సిఫార్సుజేసిరి.

ప్రభుత్వనిజేడికయందు బుకానె గారు పయోగించినపదమునకును, ఇపుడాయన నిర్వచించిన పదమునకును పరస్పర విరుద్ధముగ నున్నదని సర్ గ్రెంకెడ్ యొక్కగురనిరి.

ఇన్ని సంవత్సరములు గతించినప్పటికి ఎన్నడో యువయోగించిన మాటలను చర్చించుట కష్టమని బుకానె గారనిరి. 1919 సెప్టెంబరు 12 తేదీనాళ్ళు నెట్టబంకుమున్న అనుపదమును పయోగించితిని ఎట్టికాగితమునకు రుజువుగ జూపలేనని బుకానె గారు రనిరి.

కొంతకాలమువరకే ప్రభుత్వతనని చెప్పిన బుకానె గారి పని వివేకముతో గూడుకొన్నదిగ నుండెడిదని గ్రెంకెడ్ గారు నూచించిరి. అట్లుగనో కష్టపునలగతి డెలిపెడిదిఅయినను. బుకానె గారు దీనిని సంగీకరించలేదు.

సముద్రపుగోడను సరిగానే ఏర్పాటుజేసిరి బుకానె గారనిరి. సరిగాగట్టిన నీరు తాకిడివిగాదు. అనుకొన్న ప్రకారము అగోడనుకట్టుటలేనని డెలిపిరిననిరి. గోడలోనుండి మట్టి పోవుచున్నపు తగినచర్యను దీనికొనవలసియుండెడిది. ఇండియాప్రభుత్వమునకు ఈవిధానమునుగూర్చి తగినతవ్వనధి నిచ్చిరా ఆలోచించుటకుని యడుగ, బుకానె గారు డెలిపిరి. తానెంతమాత్రము తొందరపడలేదనియు వారడిగినచో ఇంకొక నెలగూడ ఇచ్చెడివాడననిరి. ప్రభుత్వమువారు చెప్పవలసినదంతయు చెప్పినప్పటికినే వెడలితినిరి. లాండ్ ప్రభు వీవని జరుగునని ఆశనితో జెప్పిరినని. అతిశ్రేణుముగ ఈదనిని సాధించవలెననిరి.

ఖర్చు

1919 లో ఇంతక ఈమధ్య ధరలు పెరిగిపోవునని ఎవరును అనుకొనలేదు. రూపాయధర క్షయింపునకొనలేదు. నాకను అర్థరజేసినపు కాలంలోను మునుటచే మరికొన్ని సందర్భములంజేసి కంట్లాట్టసర 650,000 పౌనులను మించిపోయినది. ప్రభుత్వమున కిదెలియను. అపుడేసి మరల పరిశీలించవలెనని ప్రభుత్వము అడుగుట కధికారముండెను. అట్లుచేయలేదు. ఈవిధానము జరుగుననుటచేతను, లాభకరమనియు ఈస్వల్పతేడాను అంతగా పాటించక యుపేక్షజేసిరి.

సంపాదించిన భూమిని అపారమగులాభమునకు విక్రయించు ఏర్పాటుండుటచే సాధారణముగ పనినిమిత్తము ఖర్చుజెట్టిన 2000000, నుండి 3000000 పౌనులు ముఖ్యముగాదని యా యని గ్రెంకెడ్ గారుగూడ డెలిపిరి బుకానె గారు రనిరి. 1912 కంటే 1919 లో ధరలు 2 1/2 రెట్లుపెచ్చు అని బుకానె గారు కొప్పుకొనిరి. 1910 లో ధరలు మరల పెరిగినవి. ఎవరును గూడ అనవసరముగ తొందరపడి పనిచేయలేదు. పెక్కుసంవత్సరము లీవిధానమును చర్చించిరి. అది పరిష్కారమునవరకు బొంబాయి యభివృద్ధి అడుచున్నది. బుకానె గారు ప్రభుత్వపు ఏజెంటుగ పనిచేసిరి సర్ లాల్ న హెప్పరు, గర్లన్నమాట నిజము గాదనిరి.

ప్రతిఫలము

పనిముట్లు సరకులు కొన్నందులకు నూటికి 2 1/2 చొప్పున పరిహారమును పాధారణముగ ఇచ్చెననియు తన కంపెనీ వారు నూటికి రెండింటికే పనిచేసెద మనిరియు నూటికి 1 1/2 చొప్పునే ఇచ్చిరినియు, అది ఖర్చులకే సరిపోలేదనియు, నాకమీద నూటికి 1 పౌనుచొప్పున రావలసియుండెననియు, కాని నూటికి 3/4 వంతులే ఇచ్చిరినియు బుకానె గారు రనిరి.

మొదట 887 లక్షల మందిపు నేననపును ఎట్లు అది ఏర్పాటుచేయబడెనో వివరములను చెలుపవలెననియుడుగ, కొన్ని కాగితముల నిచ్చెద మనియు, కాని పెక్కుసంవత్సరములవరములను ఇచ్చుటకు వీలులేననిరి.

వివరములను డెల్వెనరో లేవో సోమవారమునాటికి నిశ్చయించవలెనని గ్రెంకెడ్ గారు రడిరి. నేను తీసుకరాననిచెప్పిన, మంచి డే. బుకానె గారి కిడ బ్లీచ్చి తిమి. అందుచే ఆకాగితములు మనసొర్తు అని బిల్లిమోరాగా రనిరి. అందుచే దానిని లేవలె ననిరి.

విచారణ ప్రస్తుత మాపుచేయబడెను.

పూర్వము ఇస్పెక్టరుగనుటకు గనున్న కర్నూలు ఎఫ్. ఫానెటుగారు ఒక హోటలులో హృదయ ప్రమాదము చనిపోయిరి.

పారిశ్రామిక సంభాషణలు

ప్రపంచములో విక్రయించుట

ఆంగ్లో జర్మనులపై

రెవ్యూ, ఆక్టో. 29:—బ్రిటిష్ పారిశ్రామిక సంఘమువారు జర్మను పారిశ్రామిక సంఘమువారిని లండనుకు ఆహ్వానించిరి. వీరియందును ఉభయములను లాభముగ నుండునట్లు పరస్పరము విక్రయించుటకు ఏర్పాటులను జేసికొనెదరు.

పెరిషియాలో నిర్బంధపైనిక నేవ

రెవ్యూ, ఆక్టో. 29:—పెరిషియాలో నిర్బంధపైనిక నేవను పెరిషియాచక్రవర్తి ప్రవేశపెట్టెను. పైనికను 7 తేది నుండి (నవంబరు) తేర్చుటకు ప్రారంభించెదరు.

లోకంలో ఒడంబడికను దొంగిలించుట అంగీకరించి నవి, బ్రిటను యుద్ధములో దిగివస్తే తాముగూడ దిగెదమనిరి.

బ్రిటిష్ నాకావ్యాపారము హెచ్చినది.

యువరాజు

ప్యాంత్ నయనము

కనడావిద్యార్థి వనతిగృహమును దెరచుట

ప్యాంత్, ఆక్టో. 29:—యువరా జెల్లె ప్యాంత్ ను అచట కొత్త 250 కనడావిద్యార్థులకు భోజన వసతి గృహమును దెరచెదరు. ఆంగ్లో ఫ్రెంచిస్నేహమును గూర్చి నెంటుపై నైతిక కళాశాలయందు మాట్లాడిరి.

పెరిషియాపార్లమెంటు సభ్యుని

గాల్చుట

ద్రోహి పట్టువడుట

రెవ్యూ, ఆక్టో. 30:—పెరిషియా పార్లమెంటు సభ్యులలో ప్రముఖులగు ముదారన్ అను నాకానిని ఒక వ్యక్తి ఎవరో కాల్చెను. అతడు పట్టువడినది. కాల్చుటకు కారణము తెలియలేదు. ముదారను గారికి చెందుచేతులయందు దెబ్బలు తగిలినవి. పోలీసువాడు ద్రోహిని బట్టుకొని ప్రయత్నించు ఆకానిని గూడ ద్రోహి గాల్చి చంపెను. ప్రజలు కలవరబడుచున్నారు.

పుల్లీమోటారుకంపెనీ దివాలాపై తీసినది లండనులో. రిసీ వరులను నియమించిరి.

టైఫాయిడ్ జ్వరము సోకకుండ నివారణ పద్ధతులలో త్రొత్తూర్పులను జేసెదరట.

జర్మను ఆస్ట్రేలియను కాన్స్టాన్లెను, హ్యంబర్గు అమెరికా నైనువారు కలిసి పనిచేసెదరు నాకా వ్యాపారమునందు.

ముస్సోలినిగారిని గాల్చుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్రీ)

లండన్, ఆక్టోబరు 31:—18 ఏండ్ల యువకుడొకడు, ప్రకృతి క్రాంతి సమాజమును తెరచిపొవుచున్న సీనియరు ముస్సోలినిగారిని కాల్చెను. ద్రోహిని బట్టుకొని కొట్టిరి అచట జనసమూహము. ముస్సోలినిగారికి గాయము తగులలేదు. చావు తప్పి కన్ను లాట్టవోయినదన్నమాట. అతడు ధరించిన అలంకారముల త్రాడును తెరిపిచేసెను. గుండెమీద అతడు ధరించిన దున్నును దూసికొని పోయెను. ముస్సోలినిగారి ప్రక్కన గూర్చున బోలెడు మరల పొలక అభ్యర్థుల చొక్కాలో మారెను. ముస్సోలినిగారు మోటారు బండిని కొన్నినిమిషము లాపుకేసెను. పైకి సంఘములను పరిశీలించెను కోముకు పోవుటకుముందు.

సరోజినీదేవి

భర్త అసాధ్యమువలన ప్రచార మాగుట

బొంబాయి, ఆక్టోబరు 30:—సరోజినీదేవి భర్త హైదరాబాదునుండి బొంబాయికివైద్యనిపుణుని సలహామచ్చకొనిరాగా శస్త్రచికిత్స బడయగోరుటవలన ఆయమమధ్యసంయుక్త రాష్ట్రములందును, బీహారులోను జేయవలసినకొన్ని సంచారమును ఆపుకొనవలసి వచ్చెను. (ఆ. ప్రె.)

కార్మికులక్షేమమే కాంగ్రెసు లక్ష్యము

కొనపేటయందు గొప్ప బహిరంగ సభ

కాంగ్రెసు నాయకుల హెచ్చరిక

కార్మిక పాటక జనాభివృద్ధి కాంగ్రెసు మహాసభాభివృద్ధిపై నెలుల ఆధారపడి యున్నదియును. నిన్న సాయంత్రము కొనపేటయందు జరిగిన బహిరంగసభలో కాంగ్రెసు నాయకులు వివరించి చెలిపిరి. కొనపేట వాస్తవ్యులగురాజగోపాల సూర్యునిగా రగ్రాసనాధిపత్యము నహించిరి. సభకు చాలమంది కార్మికు లరుదెంచిరి. జన్మికుపక్షము వారిచే నేర్పరుపబడిన కార్మిక సంఘసభ్యులు గూడ కొంతమందివచ్చి, కార్మిక సంఘాభ్యర్థుడగు శివరావుగారికి, కేరళ జిల్లామందు కాంగ్రెసు అభ్యర్థుల పోటీలేమండ జేయవలసిన దని ప్రశ్నలపడిరి. శ్రీమాన్ శ్రీనివాసఅయ్యంగారు, రంగస్వామిఅయ్యంగారు తనవిధముగ సమాధానము నొసగినవిధప, అంతిమో నందిరును సంతృప్తిలై రాబోవు ఎన్నికలయందు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకే వోటులొసగి దము నియంత్రాహముతో ప్రత్యుత్తరమొసగిరి.

పరకువాకము డివిజను కాన్సిల రగు డాక్టరు రామకామతుగారు ప్రధమము సమాటలాడుచు, జన్మికుపక్షమువారు వ్యాపింపజేయుచున్న కులద్వేషములను గాంచి, అధికారవర్గము వారికి గూడ వినుగెత్తుచున్నదని నుడిచిరి. అధికారవర్గమువారికి జన్మికుపక్షము వారు దత్తపుత్రులు. గవర్నరుగారు కాననసభ ను ముగించుచు, జన్మికుపక్షము వారి పద్ధతులయెడల గలగజేసిన ఏవగింపును పుట్టుచుగ వెలిబుచ్చెను. కులద్వేషములు, మతద్వేషములే, భారతీయ స్వపరిపాలనకు హెచ్చునివలె నడ్డపడుచున్నది. జన్మికు పక్షమునకు వోటునొసగి - మీస్వాతంత్ర్యహార్షము నరికట్టించుకొనెదరా లేక సర్వముతముల యొక్కయు, అన్ని కులములయొక్కయు ఆభివృద్ధికి పాటుపడుచున్న స్వరాజ్యముకొరకుపాటుబడుకాంగ్రెసుప్రతినిధులకు మీ వోటు నొసగెదరా? ఈ ప్రశ్నకు సమాధానమును చెప్పట కన్నమైన పనిగాదు. ఆత్మగౌరవముగల ప్రతి భారతీయుడును ఒకే సమాధాన మొసగలడు. రాబోవు ఎన్నికలకు తేదీన పోలింగు నేవనునను జని కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకు వోటు నొసగుటయే మీరొసగదగిన ప్రత్యుత్తరము.

కేరళ జిల్లాకు అభ్యర్థులలో నొకరును, చెన్నపురికార్మిక సంఘాభ్యర్థుడును అగు వి. శివరావుగారికి ప్రత్యర్థిగా నిలచిన కాంగ్రెసు అభ్యర్థి సుపసంహరించుకొనజేయవలసిన దని కార్మిక సంఘమువారింపినమహాజనును ఎందుకు మన్నింపలేదని, ప్రతి కూల కార్మిక సంఘ సభ్యులు ప్రశ్నించిరి.

శ్రీమాన్ శ్రీనివాస అయ్యంగారు

ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరమొసగుచు, శివరావుగారు, కేరళ జిల్లా కిభ్యర్థిగా నిలచెనయియు, అచ్చటి ఎన్నికల యేర్పాటుల నియమ కేరళ రాష్ట్రసంఘమువారి చేతులోనున్నదిగాని ఆ రాష్ట్రపు వ్యవహారములందు జోక్యము గలిగించుకొనుటకు తనకుగాని, తమిళ రాష్ట్ర సంఘమువారికిగాని ఎట్టి అధికారమును లేదనియు, అటుల జోక్యము గలిగించుకొనినయెడల కేరళ రాష్ట్రమువారు సహింపనయి నుడిచిరి. అంతియగాక, శివరావుగారు కాంగ్రెసునందుజేరుటను నిరాకరించిరి. కాంగ్రెసు పక్షమునకు ప్రతి కూలముగ బయలుదేరదీయబడిన, ప్రభుత్వ సహకారపక్షమునకు జేరినవారు శివరావుగారు. కార్మిక విషయములందు కాంగ్రెసువారికిని, శివరావుగారికిని ఎట్టి భేదాభిప్రాయమును లేదు. కార్మిక విషయము లందు శివరావుగారు కాంగ్రెసుతో కలిసి పనిచేసెదరనుట నిజమే. కాని రాజకీయ విషయములందు, వారు కాంగ్రెసు నెరుపుచుండ కాంగ్రెసు వారెట్లు పసంహరించుకొనగలరు? శివరావుగారు కాంగ్రెసుపక్షమున జేరియున్నయెడలగాని, లేక రెన్నాసీనువారులతో సుబంధములేమండ, స్వతంత్రముగ కార్మికులతరపున నిలచియున్న యెడలగాని, వారిపక్షమున నాలోచింప వలయుండెడిది. కాని వారెట్లుజేయక కాంగ్రెసు ప్రతినిధియంద, సహకారపక్షము తరపుననిలచెను. శివరావుగారు విజయమందినను కాంగ్రెసుఅభ్యర్థి విజయమందినను కార్మికులకొక్కటియే. కార్మికులయొక్కయు పాటకపు జనులయొక్కయు యొగక్షేమములే కాంగ్రెసు యొగక్షేమములు. అందుచేపాటక జనరక్షణమును కాంగ్రెసువారు ప్రధమకర్తవ్యముగ నేర్పరుచుకొనిరి. కార్మికతొరకు కాంగ్రెసువారు తప్పక పాటుపడెదరని నేనీదివరకు వాగ్దానమొసర్చి యుంటిని. ఆ విషయమును మీరు జ్ఞప్తి యందుంచుకొనవలెను. రాబోవుఎన్నికలయందు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులనే బలపరచుట మీకర్తవ్యము. (హాల్లెలూలు)

ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు

పిమ్మట మాటలాడుచు, పాటక జనమునకు నిజముగ : క్రులు కాంగ్రెసు పక్షమువారేనని నుడిచిరి. శివరావుగారిని కాంగ్రెసుపక్షమున జేరవలసినదని మొదట తామెంత గోరినను, వి నలేదనియు నామిశేషములన్నియు ముగిసినతరువాత వచ్చి కాంగ్రెసు అభ్యర్థిని ఉపసంహరించుకొను డని కోరుట చాల అధర్మమని నుడిచిరి.

రాజారాముగారు పిమ్మట మాటలాడుచు, శ్రీనివాస అయ్యంగారు, కాంగ్రెసు సంఘాభ్యర్థుడైనంతమాత్రమున, కాంగ్రెసు బ్రాహ్మణ కాంగ్రెసు నైనదని జన్మికుపక్షమువారు వ్యాపింపజేయుచున్న విదంతుల ఖండించుచు, రామస్వామి నాయకరుగారు అభ్యర్థుడుగ నున్నపుడు, కాంగ్రెసు పాటక జనముల కాంగ్రెసునయ్యెనా? వరకరాజులు వాయడకుగ నాధిపతి నున్నప్పుడు నాయకులకాంగ్రెసు నయ్యెనాయని ప్రశ్నించిరి. ఇట్టి కులద్వేషములకు కొంతవారుపద్దు ఉండవలెను. జన్మికుపక్షమున కెంతిత్వంచో స్పష్టి జేప్పిన, దేశాభివృద్ధి కంతమందిరి.

సామి వెంకటాచల శెట్టిగారు

పిమ్మట మాటలాడుచు, స్వరాజ్యపక్షమువారు, కాన్స్టేబులునందును, కాననసభయందును పాటక జనముకొరకును పాటుపడుచున్న విధమును జన్మికుపక్షమువారు తెలుల అనుపదుచున్నదియు వివరించిరి. స్వరాజ్యపక్షమువారు ఇంటిపన్నుల తగ్గింపుగా, జన్మికు మంత్రివర్గమువారు రాజర్యకు నిరసింప, ఇంటిపన్నులను హెచ్చింపవలెనని యుత్తరపు గావించిరి. దీనిని బట్టి చూచినయెడల జన్మికుపక్షమువారు ప్రజలక్షేమముకొరకెంతవరకు పాటుపడుచున్నది చెలియనగును.

పిమ్మట కాంగ్రెసునకు జయజయధ్వనులతో సభ సగిసెను.

ధీల్లి అసెంబ్లీ అభ్యర్థి

అనఫ్ ఆలీగారికి కాంగ్రెసు అభ్యర్థికి విజయము

ధీల్లి, ఆక్టోబరు 30:—దేశమునందు ఒక్కచేతెనరలు కాన్స్టేబులయొద్దనున్న ధీల్లి జెనరలు కాన్స్టేబులయొద్ద అసెంబ్లీకి అనఫ్ ఆలీగారి నెన్నుకొనెను. (ప్రెస్ నో.)

గోరక్షణ గావించిన ఘోరకలి నివారించును

రాజమండ్రిలో స్థాపించియున్న

శ్రీ గౌతమీ గోరక్షణ శరణాలయము శాశ్వత మగునట్లు భారతీయులెల్లరు సత్పాత్రదాన మొనరించి తమ దేశములందంతటను సంఘసభ్యులును గోరక్షణగావించుట పరమధర్మము. దాతలు మాగోరక్షణకు పంపించే ధర్మముతో తమఅడ్రస్సు పూర్తిగా పంపిన వెంటనే రసీదులు ంట్టాలు పంపబడును.

దేవరపల్లి వెంకటనరసింహ

రాజమండ్రి కార్య

మూత్ర సంబంధమైన వ్యాగలిగిన అతినరముల బలసే అమోఘమైన నివారణ

నేను కొన్ని సంవత్సకమునుండి అతినరమున్నగువ్యాధులకు లోపై బాధపడుచుంటున్నపురికి యేమిభుజించినను యిరువక, వాంఛిల్లుండగా, జనవరి, ఫిబ్రవరి నెలలలో నా జ్వరముగూడ సంభవించినది. నేనొక్కచోటికి ప్రస్తుతము చెన్నపురి మెట్రోపాలిటన్, సెన్ థోముసంగి రియా బీధిలో ఆల్బర్ట్లాడ్డియందున్న పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగార్ల వారియొద్ద మందుపుచ్చుకొనగా అంత జ్వరమును, 2, 3 రోజులలో పూర్తిగ మాయమైనది. ఆయన ఆద్యుత చికిత్స చూచి నాయొక్క దీర్ఘవ్యాధిగూడ పోవుటకు మందు యివ్వవలసినదని నేను వారిని కోరితిని. అందుల కాయన సమ్యగింది ఒక నెలరోజులు మందు ఇచ్చుటచే నాకు కడుపునొప్పు పూర్తిగపోయి మామూలు ఆకలి పుట్టింది. అది మొదలు వరకు నేను పూర్ణారోగ్యముతో నుంటిని. వీరినుందులు ప్రముగుణియ్యటయే గాక వ్యాధులను నిర్మూలముచేయుగూడ నా అనుభవమువలన తెలుపుచున్నాను. పి. సుబ్రహ్మణ్యఅయ్యర్, కవిభవన్, బెంటు, 18-2-24